

ŠIAULIŲ UNIVERSITETAS
SOCIALINIŲ, HUMANITARINIŲ MOKSLŲ IR MENŲ FAKULTETAS
VIEŠOJO ADMINISTRAVIMO KATEDRA

Marija MIKNĖ

Viešojo administravimo studijų programos studentė

GYVENAMOSIOS VIETOVĖS BENDRUOMENIŲ
DALYVAVIMAS RENGIANT VVG PLĖTROS STRATEGIJĄ:
PANEVĖŽIO MIESTO VVG ATVEJIS

Bakalauro baigiamasis darbas

Šiauliai, 2017

ŠIAULIŲ UNIVERSITETAS
SOCIALINIŲ, HUMANITARINIŲ MOKSLŲ IR MENŲ FAKULTETAS
VIEŠOJO ADMINISTRAVIMO KATEDRA

Marija MIKNĖ

GYVENAMOSIOS VIETOVĖS BENDRUOMENIŲ
DALYVAVIMAS RENGIANČIO VVG PLĖTROS STRATEGIJĄ:
PANEVĖŽIO MIESTO VVG ATVEJIS

Bakalauro baigiamasis darbas

Socialiniai mokslai, Viešasis administravimas (N700)

Darbo vadovė:

Lekt. Jurgita MIKOLAITYTĖ

Teigiu, kad baigiamasis darbas, kurį teikiu Viešojo administravimo bakalauro laipsniui įgyti, yra originalus autorinis darbas.

—
(Studento parašas)

Miknė, M. (2017). Gyvenamosios vietovės bendruomenių dalyvavimas rengiant VVG plėtros strategiją: Panevėžio miesto VVG atvejis: universitetinių pagrindinių studijų Viešojo administravimo programos baigiamasis darbas. Baigiamojo darbo vadovė lekt. J. Mikolaitytė. Šiaulių universitetas, Viešojo administravimo katedra, XX p. (XX p.).

SANTRAUKA

Bakalauro baigiamajame darbe analizuojamas gyvenamosios vietovės bendruomenių dalyvavimas rengiant VVG plėtros strategiją: Panevėžio miesto VVG atvejis.

Darbą sudaro trys pagrindinės dalys – konceptualioji, metodologinė ir empirinė.

Konceptualiojoje darbo dalyje nagrinėjama gyvenamosios vietovės bendruomenių samprata, atskleidžiama bendruomenių dalyvavimo rengiant miesto VVG plėtros strategiją svarba bendruomeniškumo, pilietinės bendruomenės ir gyventojų įtraukimo kontekste, aptariamos tarpsektorinės sąveikos formos, identifikuojami veiksniai lemiantys bendradarbiavimo sėkmę. Taip pat pateikiamos strateginio planavimo ir vietos veiklos grupių sampratos.

Metodologinėje darbo dalyje pristatoma empirinio tyrimo strategija, pateikiama kokybinio tyrimo metodika.

Empirinėje darbo dalyje apžvelgiami pagrindiniai teisės aktai ir dokumentai, reglamentuojantys visuomenės dalyvavimą rengiant strateginius planavimo dokumentus, atliekamas pusiau struktūruotas interviu, kurio metu apklausiami gyvenamosios vietovės bendruomenių pirmininkai ir Panevėžio miesto vietos veiklos grupės atstovai, siekiant nustatyti gyvenamosios vietovės bendruomenių ir Panevėžio miesto VVG bendradarbiavimo rengiant strateginius vietos plėtros dokumentus reikšmę. Tyrimo metu buvo identifikuoti gyvenamosios vietovės bendruomenių dalyvavimo rengiant VVG plėtros strategiją Panevėžio mieste veiksmi, atskleisti pagrindiniai dalyvavimo trukdžiai bei nustatyti efektyvus bendradarbiavimo būdai.

Pagrindinės sąvokos: gyvenamosios vietovės bendruomenė, VVG, gyventojų įtraukimas.

Miknė, M. (2017). Residential area communities' participation in preparing the Local Action Group development strategy: the case of Panevėžys Local Action Group: Bachelor's thesis of undergraduate studies in Public Administration. Head of the final work Lecturer. J. Mikolaitytė. Šiauliai University, Public Administration Department, XX p. (XX p.).

SUMMARY

Residential area communities' participation in preparing the Local Action Group development strategy – the case of Panevėžys Local Action Group – is analysed in the final Bachelor thesis.

The thesis consists of three main parts: conceptual, methodological and empirical.

Conceptual part of the thesis considers the notion of residential area communities, reveals the importance of communities participation in preparing the city Local Action Group development strategy in the context of sociality, civil society and population involving. Cross-sectoral forms are discussed and factors affecting the cooperation success are identified. Strategic planning and Local Action Group concept is also provided.

Methodological part of the thesis presents empiric research strategy and the qualitative study methodology.

Empiric part of the work contains an overview of the main legal acts and documents on society involvement into strategic planning documents preparation. A semi-structured interview of area residents' community chairmen and Panevėžys Local Action Group representatives is carried out in order to determine residential area communities' and Panevėžys Local Action Group cooperation importance when preparing strategic local development documents. Residential area communities' participation preparing Local Action Group development strategy in Panevėžys is identified, essential participation disturbances are disclosed and effective ways of cooperation are identified.

Basic concepts: Residential area community, Local Action Group, population involvement.

TURINYS

SANTRAUKA	3
SUMMARY	4
IVADAS	7
1. GYVENAMOSIOS VIETOVĖS BENDRUOMENIŲ DALYVAVIMAS VVG PLĖTROS STRATEGIJOS RENGIME	12
1.1. Gyvenamosios vietovės bendruomenių samprata ir funkcijos.....	12
1.2. Dalyvavimo principo konceptualizavimas	17
1.3. Vietos veiklos grupės vaidmuo skatinant strateginę vietos plėtrą.....	20
2. GYVENAMOSIOS VIETOVĖS BENDRUOMENIŲ DALYVAVIMO RENGIANČIO MIESTO VVG PLĖTROS STRATEGIJĄ TYRIMO METODIKA IR ORGANIZAVIMAS	25
3. GYVENAMOSIOS VIETOVĖS BENDRUOMENIŲ DALYVAVIMO RENGIANČIO MIESTO VVG PLĖTROS STRATEGIJĄ TYRIMO REZULTATAI.....	30
3.1. Teisės aktų ir strateginių dokumentų apžvalga	30
3.2. Panevėžio miesto gyvenamosios vietovės bendruomenių dalyvavimo rengiant VVG plėtros strategiją situacijos analizė	32
3.2.1. Panevėžio m. gyvenamosios vietovės bendruomenių apžvalga	32
3.2.2. Panevėžio m. vietos veiklos grupės apžvalga.....	33
3.2.3. Interviu su Panevėžio miesto gyvenamosios vietovės bendruomenių pirmininkais ir VVG atstovais rezultatų analizė	35
IŠVADOS	47
REKOMENDACIJOS	48
LITERATŪROS SĄRAŠAS	49
PRIEDAI	58
1 priedas.....	58
Pusiau struktūruoto interviu klausimynas gyvenamosios vietovės bendruomenių ir VVG ekspertams Panevėžio mieste	58
2 priedas.....	60
Panevėžio miesto gyvenamosios vietovės bendruomenių pirmininkų ir VVG valdybos atstovų interviu protokolai	60

LENTELĖS

1.1 lentelė. Bendruomenės apibrėžimas.....	12
1.2 lentelė Vietos bendruomenės apibrėžimas.....	14
1.3 lentelė. Funkcionalios vietos bendruomenės apibrėžimas.....	16
1.4 lentelė. Piliečių dalyvavimo apibrėžimas.....	18
2.1 lentelė. Interviu klausimyno struktūra.....	27
2.2 lentelė. Tyrimo imties sudarymas ir interviu atlikimas.....	27
3.1 lentelė. Panevėžio miesto gyvenamosios vietovės bendruomenės.....	32
3.2 lentelė. Panevėžio m. socialinė ir ekonominė situacija.....	36
3.3 lentelė. Gyvenamosios vietovės bendruomenių ir VVG bendradarbiavimo reikšmė.....	37
3.4 lentelė. Gyvenamosios vietovės bendruomenių dalyvavimo procesas rengiant VVG plėtros strategiją.....	40
3.5 lentelė. Gyvenamosios vietovės bendruomenių ir VVG bendradarbiavimo gerinimas.....	43

PAVEIKSLAI

1.1 pav. Vietos veiklos grupės vaidmuo.....	21
1.2 pav. Plėtros strategijos dalys.....	23
2.1 pav. Imties sudarymas.....	26
2.2 pav. Tyrimo eigos schema.....	28
3.1 pav. Panevėžio m. VVG nariai.....	33
3.2 pav. Panevėžio m. VVG valdybos sudėtis.....	34

IVADAS

Bendruomenės yra būtina grandis tarp valstybės instituto ir individo. Mokslininkai Aleksandravičius, Žukovskis (2011), pabrėždami bendruomenių svarbą, pateikia Durkheimio (1991) pastebėjimą – „tauta gali išlikti tikrai tuomet, jeigu tarp valstybės ir tarp individo dar įsiterpia tam tikras skaičius šalutinių grupių, kurios, būdamos pakankamai arti individų, sugeba įtraukti juos į savo veikimo sritį ir tokiu būdu nukreipia juos pagrindine socialinio gyvenimo kryptimi“ (Aleksandravičius, Žukovskis, 2011). Vakarų pasaulyje yra įprastas piliečių dalyvavimas sprendžiant svarbius visuomenės gerovei klausimus. Mūsų piliečių dalyvavimas šalies valdyme yra įtvirtintas teisės aktuose. Pagrindinis yra Lietuvos Respublikos Konstitucija (Žin., 1992, Nr. 33-1014), be jos, – Vietos savivaldos įstatymas (Žin., 1994, Nr. 55-1049), Viešojo administravimo įstatymas (Žin., 1999, Nr. VIII-1234), Asociacijų įstatymas (Žin., 2004, Nr. IX-1969), Nevyriausybinių organizacijų plėtros įstatymas (Žin., 2013, Nr. XII-717) ir kiti teisiniai dokumentai.

Kadangi pavieniams piliečiams sunkiau būti išgirstiems, svarbus gyventojų bendruomenių dalyvavimas, sprendžiant strateginius klausimus. Taip yra reiškiamą kolektyvinę piliečių nuomonę. O stiprios, aktyvios ir veiklios bendruomenės sukuria sąlygas atsirasti pilietinei visuomenei.

Erich J. Sommerfeldt (2013) pastebi, kad pilietinės bendruomenės yra socialinis kapitalas, kuris yra būtina sąlyga, kad tarp valstybės ir visuomenės susiformuotų demokratinė diskusija. Panašiai svarsto Guogis, Šilinskytė (2013): „Pilietinės visuomenės organizacijos mūsų laikais yra laikomos demokratinės visuomenės pagrindu.“

Temos aktualumas ir reikšmingumas

Aktyvus piliečių dalyvavimas visuomeniniame gyvenime, sprendžiant vietos (miesto ar kaimo) problemas bei formuojant nuomonę ir ją reiškiant viešai, yra demokratinės ir pilietinės visuomenės pagrindas (Pilietiškumas ir pilietinė..., 2012).

Lietuvoje, skatinant visos valstybės teritorijos tolygią ir tvarią plėtrą ir norint mažinti socialinius ir ekonominius skirtumus tarp regionų ir pačiuose regionuose, vykdoma Nacionalinė regioninė politika. Ją sėkmingai įgyvendinti padeda Europos Sąjungos (ES) struktūrinių fondų parama.

Europos Komisijos patvirtinta 2014–2020 m. ES fondų investicijų veiksmų programa numato, kad Lietuvai bus suteikta 6,7 mlrd. eurų investicijų. Daugiau nei 16 proc. šių investicijų bus skirta regionų plėtrai. Lėšos skiriamos tiek savivaldybių, tiek ir gyventojų bendruomenių parengtoms investicinėms programoms įgyvendinti (Regioninės politikos formavimas..., 2017).

2016 m. spalio mėn. Panevėžio miesto vietos veiklos grupė visuomenei pristatė atnaujintą Vietos plėtros strategiją, kurią 2017 m. patvirtino Vidaus reikalų ministerija. Strategijos rengimo procesas reikalauja įtraukti vietos valdžios, verslo ir visuomenines organizacijas, tokias kaip gyvenamosios vietovės bendruomenės, į tarpusavio bendradarbiavimo procesą.

Kaip nurodo tyrėja Erika Ribašauskienė (2010), būtent vietos veiklos grupių sąveika su bendruomenėmis yra geriausia partnerystės forma. Ji leidžia suvienyti atskiras gyventojų grupes, inicijuoti vietos problemų sprendimą, skatinti naują lankstų požiūrį į vietovės plėtrą (Ribašauskienė, 2010, p.8). Tačiau Europos struktūrinių ir investicijų fondų gairėse 2014–2020 m. paramos gavėjams įspėjama, kad „Dalyvavimu vadinami įvairūs procesai: nuo paprasčiausio manipuliavimo bendruomenės nuomone, nesudėtingų informavimo kampanijų ir oficialių konsultacijų iki partnerystės ir visapusiškos piliečių vykdomos kontrolės“ ir rekomenduojama atkreipti didesnę dėmesį į realų bendruomenių dalyvavimą: „dalyvavimas neturėtų būti tik priedas, organizuojamas strategijos rengimo pradžioje finansavimui pagrįsti. Konsultantai, universitetai ir kiti išorės ekspertai gali padėti pažvelgti plačiau, išanalizuoti duomenis ir parengti strategiją, tačiau turėtų būti įrodymų, kad su jais ir vietos piliečiais vyksta tikras dialogas“ (Bendruomenės inicijuotos vietos..., 2014, p.34).

Kadangi darbo autorė aktyviai dalyvauja vienos gyvenamosios vietovės bendruomenės veikloje, bakalauro darbo tema pasirinkta siekiant išsiaiškinti, kaip įtraukiamos Panevėžio miesto gyvenamosios vietovės bendruomenės rengiant VVG vietos plėtros strategiją.

Tyrimo pagrindinė problema

Šiandien nelieta abejonių, kad norint sukurti tokią Lietuvą, kurioje gera gyventi, kurioje visi jaučiasi orūs ir saugūs, į kurią grįžta išvykę gyventojai, būtina labiau atsižvelgti į eilinių piliečių poreikius. Tam reikalinga valdžios ir visuomenės partnerystė rengiant svarbius, vystymo kryptis planuojančius strateginius vietos plėtros dokumentus. Gyvenamosios vietovės bendruomenės, esančios arčiausiai gyventojų, geriausiai ir žino vietos poreikius, mato vietos problemas. Deja, visuomenės balsas ne visuomet yra stiprus, dauguma gyventojų yra tiesiog pasyvūs stebėtojai, stinga žmonių suinteresuotumo. Dėl žemo visuomenės aktyvumo didėja nepasitenkinimas valdžios sprendimais ir socialinė atskirtis, gyventojai emigruoja. Sprendžiant šias problemas vis svarbesnis tampa bendruomeniškumas. Skatinant jį reikalinga remti funkcionalias bendruomenes ir dar labiau įsitraukti į savo aplinkai, miestui svarbių – ateitį formuojančių – planavimo dokumentų kūrimą.

Probleminiai klausimai

Kokiais požymiais ir charakteristikomis pasižymi gyvenamosios vietovės bendruomenės?

Koks miesto vietos veiklos grupės vaidmuo rengiant strateginius plėtros dokumentus?

Kaip yra įtraukiamos gyvenamosios vietovės bendruomenės į vietos veiklos grupės miesto plėtros strategijos rengimą?

Kokios yra galimybės ir būdai tobulinti gyvenamosios vietovės bendruomenių ir vietos veiklos grupės bendradarbiavimą rengiant strateginius sprendimus?

Mokslinis ištirtumas ir tyrimo naujumas

Kaimo bendruomenių veikla Lietuvoje tiriama ir nagrinėjama jau daugelį metų. Guogis, Šilinskytė (2013) nurodo: „Nagrinėjant vietos bendruomenių veiklą tiek Lietuvoje, tiek užsienio šalyse, reikėtų paminėti, kad jų veikla nėra naujas reiškinys, bet būtent pastaraisiais metais, ypač Lietuvoje, bendruomenės pradėjo ne tik aktyviau veikti, bet ir labiau reklamuoti bei viešinti savo veiklą, taip pritraukdamos vis daugiau piliečių.“ Kaimo vietovių bendruomenių problematiką analizavo Baršauskienė, Leliūgienė (2001); Vyšniauskaitė (2003); Nefas (2006, 2007, 2009); Pilipavičius (2007); Aleksandravičius, Žukovskis (2011); Leliūgienė, Sadauskas (2011); Jasaitis (2012); Krankalis, Anzelytė, Astrauskas (2014); Šilinskytė (2015) ir kiti autoriai.

Nors kaimo teritorijų vaidmuo kuriant stiprią ekonomiką neginčijamas, šiandien mokslininkų pripažinta, kad būtent šiuolaikiniai miestai yra vieni iš svarbiausių socialinio bei ekonominio vystymosi variklių (Čiegis, Žalevičienė, 2012). Tuo tarpu miesto gyvenamosios vietos bendruomenės yra naujas reiškinys, todėl rašančių apie jas dar nėra daug. Apie miesto bendruomenes kalbėjo Astrauskas (2010); Aidukaitė ir kt. (2014).

Lietuvoje, kaip ir Vakarų pasaulyje, žmonės yra linkę į bendruomeniškumą. Kaip pažymėjo Puškorius (2002), „Lietuvai, kaip ir kitoms šalims, pasukusioms iš totalitarinės sistemos į demokratinę, nėra paprasta skatinti ir plėsti visuomenės dalyvavimą“ (Puškorius, 2002, p.201). Todėl labai svarbus yra žmonių noras burtis į bendruomenes, tai skatina domėtis ir pažinti savo gyvenamąją teritoriją ir jos žmonių poreikius ir suponuoja tiesioginį gyventojų dalyvavimą savivaldoje. Apie tai plačiai rašo ne tik Lietuvos – Astrauskas (2002); Puškorius (2002); Merkys ir kt. (2007); Bernotienė (2010); Pauliukas (2013) ir kiti, bet ir užsienio mokslininkai – Gornyj (2012); Furmankievič (2013); Cimdinš (2015); Žovnirčik, Melnik (2015) ir daug kitų autorių.

Nors apie visuomenės ir bendruomenės dalyvavimo reikšmę rašančių yra nemažai, ir tai parodo klausimo svarbą, bet gyvenamosios vietovės bendruomenių dalyvavimą rengiant VVG plėtros strategijas tiriančių nėra daug. Apie pilietinį dalyvavimą rašė daug užsienio – Gellner (1994), Putman (2001), Suvi (2007) – ir Lietuvos autorių: Baršauskas, Leliūgienė (2001); Puškorius (2002), Pilipavičius (2007), Leliūgienė, Sadauskas (2011) ir kiti. Labai plačiai bendruomenės sampratos vystymą ir tapimą šiuolaikine pilietine bendruomene analizavo ir aprašė Nefas (2006, 2007, 2011), pabrėždamas kad „kad tiek pilietinės visuomenės, tiek

bendruomeniškumo idėjų įgyvendinimas yra ne kas kita kaip funkcionali vietos bendruomenė“ (Nefas, 2006).

Miestų vietos veiklos grupių atsiradimą reglamentavo 2015 m. sausio 22 d. patvirtintas Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro įsakymas „Dėl vietos plėtros strategijų rengimo taisyklių patvirtinimo“ (TAR, 2015, Nr. 951). Todėl šios grupės taip pat yra naujas ir mažai tirtas reiškinys. Panevėžio VVG įsikūrė 2015 m., ir tyrimų, kaip yra bendradarbiaujama su teritorinėmis bendruomenėmis, dar taip pat nėra.

Tyrimo objektas: Gyvenamosios vietovės bendruomenių dalyvavimas rengiant VVG vietos plėtros strategiją.

Tyrimo tikslas: Atskleisti, kokiais būdais ir priemonėmis gyvenamosios vietovės bendruomenės yra įtraukiamos į VVG vietos plėtros strategijos rengimą, bei pateikti rekomendacijas dėl bendradarbiavimo tobulinimo.

Tyrimo uždaviniai:

1. Pateikti gyvenamosios vietovės bendruomenės sampratą, atskleidžiant šio reiškinio charakteristikas.
2. Įvertinti pilietinės visuomenės dalyvavimo savivaldos procesuose reikšmę.
3. Atskleisti miesto vietos veiklos grupės vaidmenį įtraukiant gyvenamosios vietovės bendruomenes į miesto plėtros strategijos kūrimą.
4. Apžvelgti pagrindinius visuomenės dalyvavimą rengiant strateginius planavimo dokumentus reglamentuojančius teisės aktus ir strateginius dokumentus.
5. Nustatyti gyvenamosios vietovės bendruomenių dalyvavimą rengiant Panevėžio miesto VVG plėtros strategiją.
6. Remiantis atlikto tyrimo rezultatais, pateikti išvadas ir rekomendacijas dėl gyvenamosios vietovės bendruomenių interesų atitikimų, rengiant Panevėžio miesto VVG plėtros strategiją, tobulinimo.

Tyrimo metodai. Darbe naudoti tyrimo metodai:

Mokslinės literatūros apžvalga ir analizė. Mokslinės literatūros analizė naudota, siekiant išsiaiškinti bendruomenės sąvokų apibrėžimą ir išanalizuoti gyvenamosios vietovės bendruomenių ir vietos veiklos grupės sampratą, funkcijas ir vaidmenį, atskleidžiant bendruomenių dalyvavimo, rengiant miesto VVG plėtros strategiją, svarbą bendruomeniškumo, pilietinės bendruomenės ir gyventojų įtraukimo kontekste.

Teisės aktų ir dokumentų apžvalga ir analizė. Empirinėje dalyje teisės aktų ir dokumentų apžvalga panaudota siekiant nustatyti gyvenamosios vietovės bendruomenių ir vietos veiklos grupės veiklos galimybes rengiant ir įgyvendinant strateginį miesto planavimą. (Analizuojami

teisės aktai, reglamentuojantys piliečių dalyvavimą vietos savivaldos lygmenyje ir strateginiai planavimo dokumentai.)

Pusiau struktūruotas interviu. Pusiau struktūruotas interviu pasitelktas, norint atskleisti gyvenamosios vietovės bendruomenių ir Panevėžio miesto VVG bendradarbiavimą rengiant VVG plėtros strategiją. Tam paruoštas pusiau struktūruoto interviu planas, apklausti 9 Panevėžio m. gyvenamosios vietovės bendruomenių pirmininkai ir 5 Panevėžio miesto VVG atstovai. Kardelis (2002) interviu apibrėžia, kaip tyrėjo inicijuotą dviejų asmenų pokalbį, kurio tikslas – gauti būtiną tyrimo uždaviniams informaciją. Pažymima, kad „interviu suteikia platesnes galimybes nuodugniau pažinti tiriamąjį asmenį“ (Kardelis, 2002, p.98).

Kokybinė turinio analizė. Interviu analizei atlikti buvo naudotas kokybinės turinio (content) analizės metodas. Metodas taikomas, analizuojant pusiau struktūruoto interviu metu gautus duomenis, kurie suskirstomi pagal pastebimas respondentų atsakymų tendencijas.

Praktinis tyrimo reikšmingumas. Darbe ištirtas gyvenamosios vietovės bendruomenių ir Panevėžio miesto VVG bendradarbiavimas rengiant VVG plėtros strategiją, remiantis pateiktomis išvadomis ir rekomendacijomis, gali būti naudingas tobulinant gyvenamosios vietovės bendruomenių įtraukimą į VVG veiklą, kas leistų tikėtis didesnio bendradarbiavimo ir ateityje efektyviau planuoti miestui reikšmingas plėtros strategijas.

Darbo struktūra.

Darbą sudaro trys dalys.

Pirmojoje dalyje yra nagrinėjama gyvenamosios vietovės bendruomenės samprata ir funkcijos, bendruomeniškumo, pilietinės bendruomenės ir gyventojų įtraukimo sampratos. Pateikiamos strateginio planavimo ir vietos veiklos grupės sampratos.

Antroje dalyje aprašoma tyrimo metodologija ir pasirinkti metodai.

Trečioje dalyje pateikiama tyrimo medžiaga – apžvelgiami pagrindiniai teisės aktai ir dokumentai, reglamentuojantys gyvenamosios vietovės bendruomenių ir VVG įtraukimą rengiant strateginius planavimo dokumentus Lietuvoje, aprašomos Panevėžio mieste veikiančios gyvenamosios vietovės bendruomenės, miesto vietos veiklos grupė. Pateikiami duomenys apie gyvenamosios vietovės bendruomenių įtraukimą ruošiant ir įgyvendinant Panevėžio miesto VVG 2016–2020 m. vietos plėtros strategiją.

1. GYVENAMOSIOS VIETOVĖS BENDRUOMENIŲ DALYVAVIMAS VVG PLĖTROS STRATEGIJOS RENGIME

Šio darbo teorinėje dalyje siekiama pateikti gyvenamosios vietovės bendruomenių sampratą, apžvelgti bendruomenių funkcijas. Nors plačiai įtraukti miestų gyventojus į savivaldos procesus nėra lengva, dalyvavimo skatinimas rengiant vietos plėtros planus yra reikšmingas tolesniam miesto ekonominių ir socialinių sričių vystymui, nes sprendimai atspindės gyventojų poreikius ir lūkesčius, bus efektyvūs ir skaidrūs. Todėl dalyvavimo konceptualizavimas išryškina šio reiškinių, kaip pilietinės visuomenės kūrimo, pagrindimą. Vietos veiklos grupės vaidmuo, įtraukiant gyvenamosios vietovės bendruomenes į miesto plėtros strategijos kūrimą, pabrėžiamas sėkmingų kaimo VVG ir gyvenamosios vietos bendruomenių bendradarbiavimu įgyvendinant LEADER programą.

1.1. Gyvenamosios vietovės bendruomenių samprata ir funkcijos

Bendruomeniškumas, pasak doc. dr. Sauliaus Nefo (2007), „kaip didžiausia vertybė tarnauja žmonėms jau keli tūkstančiai metų.“ Lietuvoje, pasak jo, bendruomeniška gyvensena taip pat vaidino nemažą vaidmenį ir karo, ir taikos metu. Mokslininkai Nefas ir kt. (2011) pateikia tokias žinias: „Seniausios žinomos bendruomenės buvo gentinės prigimtės. Genties neįmanoma atsieti nuo natūralios žmonių būties formos – bendruomenės“ (Nefas ir kt., 2011, p.115).

Bendruomenės samprata yra nagrinėjama mokslininkų daugiau nei 200 metų, todėl ją galima pagrįstai laikyti viena seniausių socialinių mokslų koncepcijų. (Valackienė, Žalnierūnienė, 2015). Apie tai rašo užsienio (Fairbrother ir kt., 2013) ir Lietuvos mokslininkai. Aleksandravičius, Žukovskis (2011) pažymi, kad „istoriniu požiūriu bendruomenės sąvoka yra labai sena.“

Kad sąvoka „bendruomenė“ turi daug mokslinių apibrėžimų, pastebi Leliūgienė, Sadauskas (2011). Keletas jų pateikiama 1.1 lentelėje:

1.1 lentelė

Bendruomenės apibrėžimas

Autorius	Apibrėžimas	Požymiai
Dabartinės lietuvių kalbos žodynas	Vietos, darbo, veiklos, taisybės ar kitais santykiais susijęs kolektyvas	Bendri santykiai
Baršauskienė, Leliūgienė, 2001	Žmonių grupė, kuri turi bendras naudojimo vertybes, aptarnavimo įstaigas (seniūnija, sveikatos priežiūros įstaigos, mokyklos ir kt.) ir gyvena apibrėžtoje teritorijoje (kaimas, gyvenvietė, mikrorajonas)	Bendros vertybės, bendra teritorija
Vyšniauskaitė, 2003	Tai istoriškai susiformavusi grupė žmonių, sujungtų tarp savęs gamybiniais santykiais	Bendri gamybiniai santykiai
Dagytė ir kt., 2006	Tai žmonių grupė, kurią vienija bendri interesai, siekiai, vertybės, normos, erdvė ir kuri savo veiklą grindžia	Bendri interesai, bendra erdvė,

	savadoriškumo ir savitarpio pagalbos principais	savadoriškumas
Pilipavičius, 2007	Tai žmonių, gyvenančių apibrėžtoje teritorijoje ir turinčių bendrų interesų, bruožų ar ypatybių, sutarimas bendrai veiklai, kuri grindžiama savivaldos, savarankiškumo ir savitarpio pagalbos principais	Bendra teritorija, bendra veikla, savitarpio pagalba
Nefas, 2007	Žmonių grupė, kurios narius jungia bendras interesas ir vidinis jausmas, jog jie priklauso tai žmonių grupei	Bendras interesas ir vidinis jausmas
Šinkūnienė, Savickaitė, 2008	Tai tarpusavio priklausomybė, bendri tikslai, veikla ir vienijanti dvasia.	Tarpusavio priklausomybė
Leliūgienė, Sadauskas, 2011	Bendruomenė yra tam tikrus bendrumus turinti asmenų grupė, kuri yra linkusi jungtis, siekiant kartu spręsti aktualias jiems problemas ir teikiant abipusę pagalbą	Savitarpio pagalba ir bendrumas

Šaltinis: Sudaryta autorės

Nors bendruomenės sąvoka turi labai daug skirtingai pateikiamų apibrėžimų, visur yra pagrindiniai elementai – žmonių grupė, bendri santykiai, bendros vertybės, bendra veikla ir tarpusavio priklausomybė. Taip pat galima bendruomenę traktuoti kaip socialinės aplinkos ir socialinio tinklo darinį, kurio nariai gali net nepažinti vieni kitų (Valantiejus, 2003); (Kalpokienė, Čėsniienė, 2013), bet pažymima, kad nepaisant to, bendruomenės reikalingos ir dėl psichologinių, ir dėl praktinių priežasčių, nes jos gali būti tarpininku tarp individo ir valstybės instituto (Aleksandravičius, Žukovskis, 2011).

Bet labiausiai bendruomenę formuojantis ir palaikantis veiksnys yra bendruomeniškumo jausmas. Aleksandravičius, Žukovskis (2011) bendruomeniškumą supranta, kaip tam tikrą bendrų pastangų ir išteklių suvienijimą. Apie bendruomeniškumą, kaip svarbią vertybę, kalba Nefas (2010). Pilipavičius (2007) teigia, kad „tai kokybinė bendruomeninės gyvensenos išraiška“. Tai, kaip svarbiausią dalį, pastebi Kalpokienė, Čėsniienė (2013): „būtent bendruomeniškumo jausmas yra socialinės veiklos ir paramos pagrindas“.

Mokslininkai Irena Leliūgienė ir Justinas Sadauskas (2011) pateikia tokias išvadas: „Bendruomenė – susideda iš asmenų, esančių socialinėje sąveikoje tam tikroje geografinėje vietoje ir turinčių vieną ar daugiau bendrų ryšių, – jungiasi su kitomis bendruomenėmis per kultūrą ir įsitikinimų sistemas, interesus, bendrą veiklą.“

Kalbant apie bendruomenę, dažnai yra vartojamas pažymins, kuris nusako bendruomenės tipą, pvz.: kaimo bendruomenė, miesto bendruomenė, įsivaizduojama bendruomenė, geografinė bendruomenė ir t. t. (Leliūgienė, Sadauskas, 2011).

Stačiokas (1991) nurodo, kad „buržuazinių revoliucijų metu buvo populiarios prigimtinių bendruomenės teisių, laisvosios bendruomenės teorijos. Pastarosios skelbė, kad vietos bendruomenė yra senesnė už valstybę, todėl vietos bendruomenei priklauso savo reikalų tvarkymo nepriklausomai nuo valstybinės valdžios teisė“ (Stačiokas, 1991, p. 6).

Leliūgienė, Sadauskas (2011) pažymi, kad vietos bendruomenė, kuriai būdinga istoriškai susiformavusi aplinka, yra tarpinė grandis tarp institucinių bendruomenių ir natūralių, tokių kaip šeima ar giminė, galinti suteikti socializacijos lauką ir socialinę paramą. Iš įvairių mokslininkų pateiktų sąvokų – teritorinė bendruomenė, vietos bendruomenė, kaimynystės bendruomenė – jie išskiria svarbiausią sampratą ir charakteristiką – socialinius ir moralinius ryšius, siejančius žmonių grupę, ir apibrėžtą teritoriją.

1.2 lentelė

Vietos bendruomenės apibrėžimas

Autorius	Apibrėžimas	Požymiai
Nefas, 2006, 2007	Tai grupė žmonių, gyvenančių ir veikiančių apibrėžtoje teritorijoje, susijusių bendru interesu ir vidiniu jausmu, kad jie priklauso tai žmonių grupei	Teritorija, interesai, jausmas
Leliūgienė, Sadauskas, 2011	Tai grupė žmonių, susijusių bendru interesu ir vidiniu jausmu, jog jie priklauso tai pačiai žmonių grupei, gyvenančiai apibrėžtoje teritorijoje, turinčiai bendras vertybes ir tarpusavio palaikymą	Interesai, jausmas, teritorija, vertybes
Piaseckaja, 2016	Tai atvira socialinė sistema, sujungta bendra gyvenama teritorija ir gebanti save išsaugoti ir vystyti, gerinant gyvenimo sąlygas tos sistemos pirminei grandžiai – asmeniui	Teritorija, funkcijos, vystymas
Aleksandravičius, Žukovskis, 2011	Grupė žmonių, gyvenančių apibrėžtoje teritorijoje ir atliekančių tam tikrus veiksmus tos vietos labui, dėl ko atsiranda ir vidinis jausmas, kad jie priklauso tai pačiai žmonių grupei, turinčiai tam tikrus išskirtinius požymius.	Teritorija, funkcijos, jausmas

Šaltinis: Sudaryta autorės

Visuose vietos bendruomenės pateiktuose apibrėžimuose aiškiai matomas teritorijos požymis. Ne mažiau svarbus yra vidinis jausmas, kad jie priklauso tai pačiai žmonių grupei, bei bendra veikla tos teritorijos labui.

Tai patvirtina ir Kalpokienė, Čėsnienė (2013) pastebėdamos, kad „tradiciškai bendruomenė siejama su geografinė padėtimi, vietove. Pavyzdžiui, mažo miestelio, kaimo, miesto kvartalo bendruomenė“. Jas palaiko Aidukaitė ir kt. (2014) nurodydami, kad „bendruomenė yra vieta, kur žmonės gyvena, dirba ir žaidžia, o miesto bendruomenė yra didžiausia bendruomenė.“ Vieta yra akcentuojama bendruomenės sampratoje, o miestas nurodomas „kaip didelio masto bendruomenė, turint galvoje, kad ją sudaro mažesnės bendruomenės“.

Nefas ir kt. (2011) pateikia **teritorinės bendruomenės** apibrėžimą: „tai grupė žmonių, kuri turi bendras naudojimo vertybes, aptarnavimo įstaigas (seniūniją, sveikatos priežiūros įstaigas, mokyklas ir kt.) ir gyvena apibrėžtoje teritorijoje (kaime, gyvenvietėje, mikrorajone)“ (Nefas ir kt., 2011, p.150-151) bei nurodo vietos bendruomenės požymius:

- vidinis jausmas, kad priklausai tam tikrai bendruomenei;

- bendri interesai;
- lokalizacijos požymis.

Tuo tarpu Pilipavičius (2007) išskiria tokius pagrindinius teritorinės bendruomenės požymius – tradicijos, savivalda, gyvenamoji vietovė. Jam pritaria Leliūgienė, Sadauskas (2011), skirstydami vietos bendruomenes pagal bendruomenės ribas į kaimo ir miesto.

Didėjant bendruomenių skaičiui atsirado poreikis dar labiau praplėsti bendruomenės sąvoką. Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatyme 2008 metais, o vėliau ir 2010 metais, atsirado toks apibrėžimas: **Gyvenamosios vietovės bendruomenė** – savivaldybės gyvenamosios vietovės (jos dalies arba kelių gyvenamųjų vietovių) gyventojai, susieti bendrais gyvenimo kaimynystėje poreikiais ir interesais ir tenkindami šiuos poreikius ir interesus veikiantys įvairiomis tiesioginio dalyvavimo formomis (susirinkimas, viešas svarstymas, apklausa, veikla per savo atstovus, bendruomeninės organizacijos ir kt.) (Žin. 1994, Nr. 55-1049).

Gyvenamosios vietovės bendruomenių veiklos forma yra Asociacija, jos yra priskiriamos nevyriausybinėms organizacijoms ir veikia kaip bendruomeninės organizacijos.

Asociacija – savo pavadinimą turintis ribotos civilinės atsakomybės viešasis juridinis asmuo, kurio tikslas – koordinuoti asociacijos narių veiklą, atstovauti asociacijos narių interesams ir juos ginti ar tenkinti kitus viešuosius interesus (Lietuvos Respublikos asociacijų įstatymas, Žin., 2004, Nr. 25-745).

Nevyriausybinių organizacija – nuo valstybės ar savivaldybių institucijų ir įstaigų nepriklausomas savanoriškumo pagrindais visuomenės ar jos grupės naudai veikiantis viešasis juridinis asmuo, kurio tikslas nėra politinės valdžios siekimas arba vien tik religijos tikslų įgyvendinimas (Lietuvos Respublikos nevyriausybinių organizacijų plėtros įstatymas, TAR, 2014-01-03, Nr. 18).

Bendruomeninė organizacija – asociacija, kurios steigėjai ir nariai yra gyvenamosios vietovės bendruomenės (jos dalies arba kelių gyvenamųjų vietovių) gyventojai (jų atstovai) ir kurios paskirtis – per iniciatyvas įgyvendinti viešuosius interesus, susijusius su gyvenimu kaimynystėje (Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas, 2008, Žin. 1994, Nr. 55-1049).

Aleksandravičius, Žukovskis (2011) pažymi, kad labai svarbu, jog atsirado sąvokos, „kurios leidžia aiškiau ir tiksliau nustatyti, kas yra gyvenamosios vietos bendruomenė, bendruomeninė organizacija, atskirti šių skirtingų tipų socialinių junginių vietą ir vaidmenį įgyvendinant vietos savivaldos teisę ir sprendžiant vietos gyventojams rūpimus klausimus.“ Todėl bendruomenės gali formotis ir nedidelėje teritorijoje, tokioje kaip seniūnija. Netgi vienos vietos savivaldos teritorijoje gali būti kelios nepriklausomos bendruomenės su skirtingais vietos pavadinimais (Aleksandravičius, Žukovskis, 2011).

Šio darbo autorė mano, kad Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatyme (2010) pateiktas **Gyvenamosios vietovės bendruomenės** apibrėžimas labiausiai atitinka pasirinkto tyrimo objekto sampratą.

Gyvenamosios vietovės bendruomenės funkcijos

Pateikdami vietos, teritorinės ar gyvenamosios vietovės bendruomenės apibrėžimus daugelis mokslininkų išskiria bendrą žmonių veiklą tos teritorijos ir jos gyventojų labui. Tokias bendruomenes, veikiančias savo žmonių bendrai naudai, mokslininkai (Nefas (2006); Nefas ir kt. (2011); Aidukaitė ir kt. (2014); Valackienė, Žalnierienė (2015)) siūlo vadinti *funkcionaliomis vietos bendruomenėmis*.

1.3 lentelė

Funkcionalios vietos bendruomenės apibrėžimas

Autorius	Apibrėžimas
Nefas, 2006	funkcionali, kitaip tariant, veikli, darbinga, nes būtent funkcionalioje vietos bendruomenėje formuojasi tam tikras gyvenimo būdas (papročiai, tradicijos)
Nefas ir kt., 2011, p.153	funkcionali vietos bendruomenė yra grupė žmonių, gyvenančių apibrėžtoje teritorijoje ir atliekančių tam tikrus veiksmus jos labui – dėl to atsiranda bendri interesai ir vidinis jausmas, jog jie priklauso tai pačiai žmonių grupei
Aidukaitė ir kt., 2014	funkcionali vietos bendruomenė, apibrėžiama tokiais požymiais kaip priklausomumo tam tikrai teritorijai jausmas (lokalizacija), toje teritorijoje gyvenančiųjų (gyventojų) interesų bendrumas ir atliekami tam tikri veiksmai toje teritorijoje

Nefas ir kt. (2011) išskiria funkcionalios vietos bendruomenės kriterijus:

- yra lyderis (-iai);
- yra aktyvi piliečių grupė;
- yra bent viena nevyriausybinė organizacija;
- veikia komunikacinė sistema;
- gilinamasi į dvasines vertybes, ir todėl sukurama palanki terpė bendruomenės

individui augti, tobulėti;

- vyksta individų, kaimynų, grupių, organizacijų tarpusavio sąveika;
- kuriama socialinė tvarka;
- individai pasitiki savimi ir savo kaimynais;
- įgyvendinami demokratijos principai ir kt.

Aidukaitė ir kt. (2014) pabrėžia, kad „ne kiekviena bendruomenė gali „suvaldyti svarbų vaidmenį“ arba „dėti pastangas“. Tai gali atlikti tik funkcionalios vietos bendruomenės“. Aktyvias funkcionalias bendruomenes, dalyvaujančias viešuosiuose reikaluose, Nefas ir kt. (2011) pažymi

kaip *pilietinę bendruomenę*: „tai, ką mes vadiname funkcionalia vietos bendruomene, Vakarų šalyse vadinama pilietine bendruomene ir nurodoma, kad jai būdingas piliečių dalyvavimas viešuose reikaluose, o jų tarpusavio ryšiai grindžiami horizontaliais savitarpiskumo ir bendravimo santykiais, kurių esmė – tarpusavio pagarba ir pasitikėjimas net tada, kai požiūriai į esminius dalykus skiriasi“ (Nefas ir kt., 2011, p.153).

1.2. Dalyvavimo principo konceptualizavimas

Nagrinėjant gyvenamosios vietovės bendruomenių dalyvavimą rengiant strateginius plėtros dokumentus, reikia susipažinti su svarbiausiais šios temos terminais. Šiame skyriuje pateikiamas lietuvių ir užsienio autorių požiūris apie pilietinės visuomenės reikšmę, saugant demokratiją, bei piliečių dalyvavimą vietos valdyme.

Aristotelis yra pasakęs: „Pilietį absoliučia prasme iš visų požymių labiausiai apibrėžia dalyvavimas teisme ir valdyme“ (Aristotelis, Politika, 2009, p. 81). Pasak Tijūnaitienės, Damkuvienės (2010) dalyvavimo koncepcija dažniausia remiasi pilietiškumo koncepcija kaip pagrindu.

Postsocialistinių šalių pilietinės visuomenės teorijas plačiai tyrė ir aprašė Helsinkio universiteto mokslininkas daktaras Salmenniemi Suvi (2009). Jis teigia, kad „pagrindiniu kriterijumi ir pilietinės visuomenės ženklu jau seniai laikomos visuomeninės organizacijos“ ir pateikdamas grandinę „nevyriausybinių organizacijos = pilietinė visuomenė = demokratija“, teigia, kad „pilietinė visuomenė yra jėga, kuri apsaugo piliečius nuo valstybės savivalės ir prisideda prie demokratijos plėtros“.

Londono filosofas profesorius Gellner (1994) savo knygoje „Laisvės sąlygos“ svarsto, kad „pilietinės bendruomenės atsiradimas panašus į stebuklą“, juk tam žmonių bendruomenė praėjo sunkų ir ilgą kelią nuo feodalinų ir viduramžių laikų iki šiuolaikinės demokratijos.“ Todėl Gellner (1994) pažymi, kad „pilietinė visuomenė – daug svarbesnis supratimas, negu, sakykim, „demokratija“, kuri, nors ir yra svarbus pranešimas apie susitarimo pirmumą prieš jėgą, bet mažai ką pasako apie socialines sąlygas, kurioms esant įmanomas tas susitarimas ir mūsų dalyvavimas priimant sprendimus“ (Gellner, 1994, p. 230-235).

O kaip galima suprasti, kad bendruomenė yra pilietinė? Putman (2001) kalba, kad „priklausyti pilietinei bendruomenei visų pirma reiškia aktyviai dalyvauti viešuosiuose reikaluose“ (Putman, 2001, p. 120).

Amerikiečių politologas profesorius Philippe C. Schmitter (1996), analizavęs pilietinės visuomenės dalyvavimą, teigia, kad pilietinė visuomenė prisideda prie demokratijos konsolidavimo ir išsaugojimo.

Nevyriausybinių organizacijų informacijos ir paramos centras (NIPC, 2012) cituoja didžiausios pasaulinio lygio pilietinės visuomenės asociacijų CIVICUS 2004 m. pateiktą pilietinės visuomenės apibrėžimą: „*Pilietinė visuomenė* – tai arena, veikianti atskirai nuo šeimos, valstybės ir rinkos, kurioje žmonės vienijasi bendrų interesų labui ir viešajai gerovei kurti.“

Guogis ir kt. (2007) daro išvadą, kad pilietinės visuomenės pagrindas yra savo pareigą dalyvauti vietos valdyje suvokiantys, politiškai aktyvūs piliečiai. Tijūnaitienė, Damkuvienė (2010) susieja pilietiškumo sąvoką su dalyvavimu, teigdamos, kad „pastaruoju metu dalyvavimas suprantamas kaip pilietinis dalyvavimas“ (Tijūnaitienė, Damkuvienė, 2010, p.130).

1.4 lentelė

Piliečių dalyvavimo apibrėžimas

Šaltinis	Apibrėžimas
Marcinkevičiūtė, Petrauskienė, 2008	Piliečių dalyvavimas – tai procesas, kurio metu įvairios visuomenės organizacijos aktyviai dalyvauja užmezgant ryšį su vietos valdžios institucijomis sprendžiant visuomenei rūpimus klausimus
NIPC, 2012	Aktyvus piliečių dalyvavimas visuomeniniame gyvenime, sprendžiant vietos (miesto ar kaimo) problemas bei formuojant nuomonę ir ją reiškiant viešai, yra demokratinės ir pilietinės visuomenės pagrindas
NIPC, 2015	Piliečių dalyvavimas – tai bendravimas tarp piliečių ir valdžios, kai valdžia informuoja piliečius ir juos išklauso, o piliečiai išsako savo nuomonę ir pageidavimus valdžiai
Valavičienė, 2009	Pilietinis dalyvavimas yra veikla nevyriausybiniuose organizacijose, profesinėse sąjungose, religinėse ir etninėse organizacijose, asociacijose ir net neformaliose grupėse
Bernotienė, 2010	Piliečių dalyvavimas sprendimų priėmimo procese – tai valdžios institucijos sprendimų priėmimo metodas, pagrįstas atskirų piliečių, suinteresuotų piliečių grupių (interesų grupių) įtraukimu į sprendimų rengimo, svarstymo, derinimo, priėmimo procedūrą teisės aktų nustatytais būdais, siekiant, kad jų bendri lūkesčiai, patirtis, norai bei interesai būtų visapusiškai išnagrinėti prieš priimant sprendimus

Mokslininkų nuomone, pilietinis dalyvavimas yra aktyvių piliečių veikla, procesas, bendradarbiavimas, įtraukimas, dalyvavimas svarstant, įsitraukiant, sprendžiant, siekiant visuomeninės naudos.

Pagrindinė dalyvavimo nauda:

- visuomenės ir vietos valdžios dialogo skatinimas;
- valdžios institucijų veiklos skaidrumo gerinimas;
- užtikrinimas, kad į piliečių nuomonę bus atsižvelgta;
- pagalba, nustatant bendruomenės poreikius ir prioritetus;

- abipusio pasitikėjimo ugdymas;
- pagalba koreguojant ir tobulinant programas;
- galimybė gauti visuomenės paramą (NIPC, 2012)

Visuomenės dalyvavimo reikšmę analizavę grupė mokslininkų – Petukienė, Tijūnaitienė, Raipa (2007) – nurodo, jog diskusijos dalyvavimo tematika yra plačiau ir seniai nagrinėjamos pagal įvairias teorijas. Kita vertus, mokslininkai pastebi, kad „nors dalyvavimas kaip pageidautina veikla įtraukiamas į daugelio šalių dokumentus ir teisės aktus, tačiau tai dažnai lieka formali, o ne reali veikla“ (Petukienė ir kt., 2007, p. 87-88).

Dalyvavimą, kaip vieną svarbiausių veiksnių sėkmingam vietos reikalų tvarkymui, išskyrė tarpukario Lietuvos šviesusis profesorius Petras Leonas (1923). Mokydamas žmones savivaldos, jis rašė, kad „asmens teisės ir reikalai esti aptikrinti tik tuomet, kai jis patsai įgaliotas ir sugeba jiems atstovauti“ (Leonas, 1923, p. 53).

Bendruomenių ir jos narių įtraukimą į visuomenės valdymo procesus, kaip apie būtiną sąlygą demokratinei gerovei augti, svarsto nemažai mokslininkų. Merkys ir kt. (2007) nurodo, kad „demokratiją įgyvendinti neįmanoma be tiesioginio piliečių dalyvavimo visuomenės valdymo procese bei priimant sprendimus“. Jie mano, kad Lietuvoje yra sukurta pakankama teisinė bazė, reikalinga aktyviam piliečių dalyvavimui. Nepaisant to, Astrauskas (2002) apgailestauja, kad pilietinės bendruomenės dalyvavimas ne visada yra aktyvus.

Apie gyventojų įtraukimą, kaip galimybę vietinėms bendruomenėms pačioms spręsti savo problemas ir kontroliuoti viešųjų paslaugų kokybę, rašo Trofimova (2011). Kaimyninės šalies mokslininkas Rūdolfs Cimdinš (2015) savo daktaro disertacijoje „Socialinio potencialo sritys: vaidmens ir galimybių vertinimas plėtros planavime“ pažymi vietos bendruomenių, kaip politinio socialinio kapitalo, įtraukimo sėkmingam teritorijų vystymuisi svarbą.

Bledovski, Kubicki (2014) teigia, kad nepaisant daugelio veiksnių, nuo kurių priklauso vietos bendruomenių veikla, jos turi būti sietinos su svarbiausiu savivaldos elementu. O savivaldybė, remdama ir skatindama jų iniciatyvas, įgis svarbų partnerį sprendžiant socialinius ir ekonominius klausimus.

Žovnirčik, Melnik (2015) taip pat pažymi, kad vietos bendruomenės yra svarbiausias savivaldos subjektas, galintis spręsti vietos problemas.

Gornyj (2012) nurodo, kad pilietinės visuomenės, privataus ir valstybinio sektorių partnerystė šiandien yra vienas efektyviausių kompleksinių socialinių – ekonominių problemų sprendimo metodų. Tuo tarpu Drobuš (2014) skatina teritorines bendruomenes konsoliduotis, kad turėtų didesnę poveikį vietos valdžiai sprendžiant socialines ir ekonomines problemas.

Taigi, manau, kad aktyvinant ir skatinant vietos bendruomenes įsitraukti į diskusiją, bus žinomi bendruomenės narių specialūs poreikiai, pageidavimai ir pastebėjimai, todėl bus galima ne tik išvengti projektavimo klaidų ir efektyviau numatyti lėšų panaudojimą, bet iš principo tai leis taikyti naujas efektyvias demokratinio valdymo formas.

1.3. Vietos veiklos grupės vaidmuo skatinant strateginę vietos plėtrą

Mokslininkai pastebi, kad „vienas svarbiausių vietos iššūkių darnaus vystymosi kontekste yra efektyvus **strateginis planavimas**“ (Krankalis ir kt., 2012, p. 57). **Strateginis planavimas** – tai planavimo sistema, skirta strategijai parengti atsižvelgiant į viziją, misiją ir tikslus. Strateginio planavimo rezultatas – strateginis planas – nusako pagrindines kryptis, kuriomis bus dirbama ateinančius penkerius metus (ar ilgiau) (Melnikas, Smaliukienė, 2007, p. 31-32).

Kaip ypatingai svarbus darniai miesto plėtrai aspektas išskiriamas **strateginis teritorinis planavimas**, kuris apimtų tiek socialinius, tiek ekonominius interesus ir suderintų daugelį miesto gyventojams rūpimų sričių. Apie tai svarsto ir Čiegis, Žalevičienė (2012). Planuojant bendrą vietovės vystymą ir plėtrą yra svarbu įtraukti gyventojus ir jų bendruomenes į tą procesą.

Diskusijos literatūroje teigia, kad piliečiams reikia suteikti daugiau įgaliojimų priimant sprendimus vietoje, kuri yra arčiausia jų – gyvenamieji kvartalai, seniūnijos – ir kur būtent jie geriausia žino savo problemas. Aišku, tam reikalingos žinios ir gebėjimai. „Dabar piliečiams reikia mokytis dalyvauti, o valdininkams – įtraukti piliečius į sprendimų priėmimo procesą. Regioninis lygmuo tinka visuomenės dalyvavimo idėjoms integruoti, kadangi regiono ir vietinė valdžia yra arčiausiai žmonių“ (Petukienė, Tijūnaitienė, 2007, p. 230-240). Doc. dr. Antanas Kulakauskas (2010) kalbėdamas apie vietos bendruomenes pabrėžė – „savivaldoje reikia atstovauti ne pačiai bendruomenei, o jos interesams, kai jų realizavimas išeina už pačios bendruomenės galių ribų“. Kita vertus, Cirtautas (2011) pastebi, kad „Lietuva yra viena iš tų šalių, kuriose visuomenės dalyvavimas planuojant teritorijas yra griežtai procedūriškai reglamentuotas procesas“ (Cirtautas M., 2011, p. 65).

Lietuvoje nuo 2004 m. pradėjo kurtis vietos veiklos grupės (VVG), kurių užduotis yra rengti ir įgyvendinti vietos plėtros strategiją.

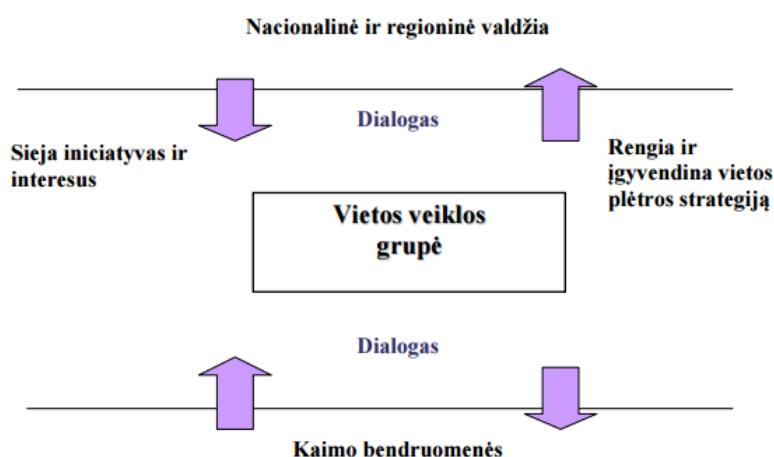
Vietos plėtros strategija – dokumentas, kuriame pateikta vietos veiklos grupės (VVG) teritorijos socialinės ir ekonominės situacijos ir gyventojų poreikių analizė, vietos veiklos grupės misija, kaimo vietovių plėtros vizija, prioritetai, tikslai, jų įgyvendinimo priemonės, veiklos sritys ir rekomenduojami veiksmai naudojant vietovės išteklius, viešąją paramą ir telkiant vietos veiklos

grupės, kaimo bendruomenių ir kitų kaimo gyventojų pastangas (Lietuvos regioninės plėtros įstatymas, 2010, Žin. 2000, Nr. 66-1987).

Vietos veiklos grupė (VVG) – ribotos civilinės atsakomybės viešasis juridinis asmuo, kurio valdymo organas, turintis sprendimų priėmimo teisę, atstovauja tam tikros teritorijos gyventojų, viešųjų ir privačių juridinių asmenų (socialinių ir ekonominių partnerių) ir vietos valdžios interesams (ES struktūrinių fondų terminų žodynėlis).

Ne mažiau kaip 50 proc. kaimo VVG valdymo organų narių sudaro kaimo bendruomenių, socialinių ir kitų partnerių, taip pat jų asociacijų atstovai, iki 25 proc. – verslo atstovai ir iki 25 proc. – vietos valdžios atstovai (Lietuvos regioninės plėtros įstatymas, 2010, Žin. 2000, Nr. 66-1987). Lietuvos agrarinės ekonomikos instituto ataskaitoje pažymima, kad „vietos veiklos grupė yra specifinė organizacija tiek pagal savo organizacinę struktūrą, tiek ir pagal savo veiklos pobūdį bei atsakomybės ribas“ (Lietuvos agrarinės..., 2008, p. 10).

Pirmos VVG buvo kuriamos kaimo teritorijose, Lietuvai pradėjus įgyvendinti ES specialias kaimo plėtros priemonių programas „LEADER+“ (2004–2006 m.) bei „LEADER metodas“ (2007–2013 m.), ir buvo suprantamos kaip tarpininkas tarp valdžios institucijų ir kaimo gyventojų (Tamošiūnas, Liubomirskienė, 2009). Sėkmingas programų įgyvendinimas leido sukurti papildomas galimybes kaimo vystymui, sustiprino kaimo bendruomenes, pagerino jaunimo įtraukimą į kaimo plėtros iniciatyvas, suaktyvino kaimo gyventojų dalyvavimą (LEADER metodo poveikis kaime, 2014).

1.1 pav. Vietos veiklos grupės vaidmuo

Šaltinis: Vietos veiklos grupių vadybos, įgyvendinant vietos plėtros strategiją, stiprinimas.

Metodinė medžiaga, Kaunas, 2010

Miestuose vietos veiklos grupių steigimą ir vykdomą veiklą bei vietos plėtros strategijų rengimą nustato „Vietos plėtros strategijų rengimo taisyklės“, patvirtintos vidaus reikalų ministro 2015 m. sausio 22 d. įsakymu Nr. 1V-36. Lietuvoje tai naujas ir todėl mažai mokslininkų tirtas reiškinys.

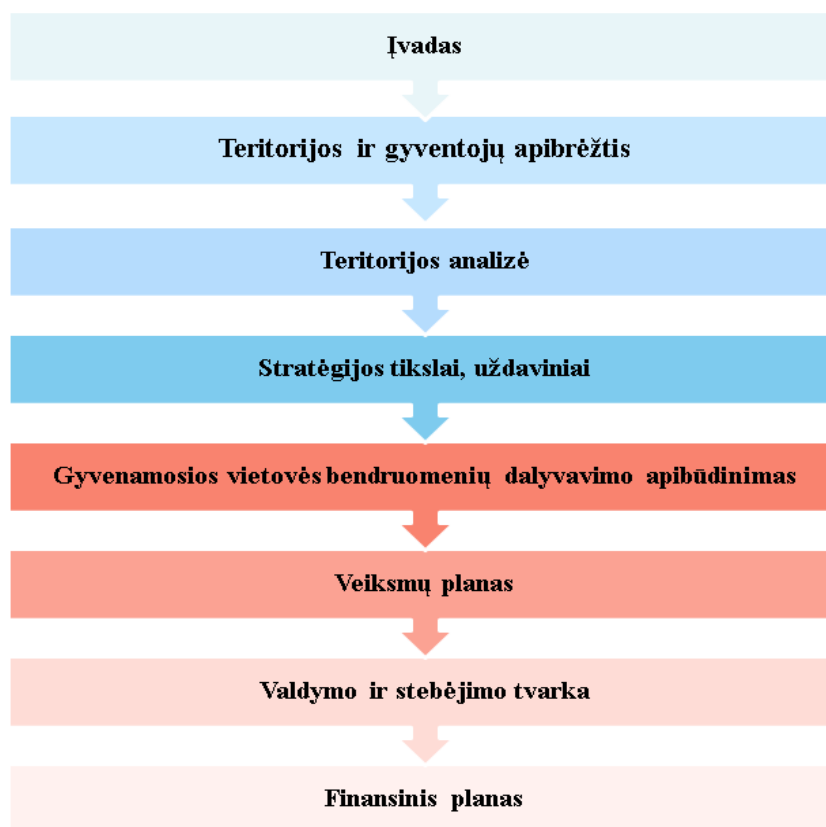
Miestų vietos veiklos grupės

- viešasis juridinis asmuo, įsteigtas Lietuvos Respublikos asociacijų įstatymo nustatyta tvarka turi apibrėžtą veiklos teritoriją
- nariai yra trijų šalių partneriai: nevyriausybinės organizacijos, asocijuotos verslo struktūros ar įmonės, savivaldybės taryba
- ne mažiau kaip 50 proc. balsų turi sudaryti ne viešosios valdžios institucijos
- sudarytas pagal lygių galimybių skatinimo ir nediskriminacijos principus
- tikslas ar vienas iš tikslų atitinka 2014–2020 metų veiksmų programos 8.6.1 konkretų uždavinį „Pagerinti vietines įsidarbinimo galimybes ir didinti bendruomenių socialinę integraciją, išnaudojant vietos bendruomenių, verslo ir vietos valdžios ryšius“

(Vietos plėtros strategijų rengimo taisyklės, TAR, 2015-01-23, Nr. 951).

Miesto VVG steigimą gali inicijuoti bet kuri šalis – visuomeninės organizacijos, verslo atstovai ar savivaldybės taryba. Pagrindinis veiklos tikslas – įgyvendinti ES veiksmų programos konkretų uždavinį: pagerinti vietines įsidarbinimo galimybes ir didinti bendruomenių socialinę integraciją, išnaudojant vietos bendruomenių, verslo ir vietos valdžios ryšius. Dėl to turi būti parengta **vietos plėtros strategija**, kuri bus įgyvendinama per bendruomenių nevyriausybinių organizacijų, verslo ir verslo struktūrų vykdomus projektus tikslinėje teritorijoje (Vietos plėtros strategijų rengimo taisyklės, TAR, 2015-01-23, Nr. 951).

Vietos plėtros strategiją sudaro šios dalys (žr. 1.2 pav.):

1.2 pav. Plėtros strategijos dalys

Šaltinis: sudaryta darbo autorės pagal Vietos plėtros strategijų rengimo taisykles (2015)

Vietos plėtros strategijos dalyje „Gyvenamosios vietovės bendruomenės dalyvavimo, rengiant vietos plėtros strategiją, apibūdinimas“ aprašomi miesto VVG atlikti vietos plėtros strategijos projekto viešieji pristatymai ir konsultacijos dėl vietos plėtros strategijos tikslų, uždavinių ir veiksmų su gyvenamosios vietovės bendruomene, nevyriausybėmis organizacijomis, įmonėmis, kitomis institucijomis, įstaigomis ir organizacijomis (aprašant, kuriais vietos plėtros strategijos rengimo etapais šios strategijos projektas buvo viešinamas, ir konsultuojamasi, dėl kokių klausimų taikyti konsultavimosi būdai, pagrįsta, kad pasirinkti viešinimo ir konsultavimosi būdai pakankami, siekiant užtikrinti kuo platesnį visų gyventojų grupių įtraukimą) ir pagrindiniai konsultavimosi rezultatai (gauti pasiūlymai ir jų įvertinimas) (Vietos plėtros strategijų rengimo taisyklės, TAR, 2015-01-23, Nr. 951).

Vienas naujausių Europos Sąjungos investicijų panaudojimo ir sanglaudos politikos įgyvendinimo metodų 2014–2020 m. paramos laikotarpiu yra *Bendruomenės inicijuota vietos plėtra (BIVP)*. Pagal ES veiksmų programą numatyta, kad BIVP privalo prisidėti prie integruotų teritorijų plėtros. Šiuo principu paremtoms strategijoms numatyta skirti per 15 mln. eurų Europos socialinio fondo ir Lietuvos valstybės biudžeto lėšų. Strategijų rengimas, vėliau – jų įgyvendinimas

sutelkia vietos bendruomenes, verslą ir vietos valdžią kartu spręsti vietos bendruomenės, gyventojų problemas. Įgyvendinant strategijas bus siekiama pagerinti miestų gyventojų padėtį darbo rinkoje, paskatinti savanorystę sprendžiant bendruomenės problemas (Lietuvos regioninė politika).

Vietos gyventojų dalyvavimas savivaldos procesuose yra deklaruojamas daugumoje ES nacionalinių šalių – narių savivaldą ir/ar viešąjį administravimą reglamentuojančiuose įstatymuose bei kituose teisės aktuose (NIPC, 2012). Bet mokslininkai Mačiulytė, Ragauskas (2007) teigia, kad „vietos bendruomenių galimybės dalyvauti Europos Sąjungos finansuojamuose projektuose yra labai ribotos“ ir kad „vietos savivaldos įstatymo nuostatos „suteikia“ vietos bendruomenių atstovams tik tokias teises, kurias kiekvienas žmogus turi be jokių specialių įstatymo straipsnių“, be to, jie pažymi, kad „šiandien galiojantys teisės aktai teritorinei bendruomenei nesuteikia jokių teisinių galių ginti savo interesus. Tokia padėtis ypač žalinga tais atvejais, kai bendruomeninio intereso pažeidėjos yra pačios savivaldos institucijos“ (Mačiulytė, Ragauskas, 2007, p. 95-101).

Užsienio mokslininkai, tiriantys visuomenės ir vietos veiklos grupių bendradarbiavimą, pastebi kontrolės ir grįžamojo ryšio svarbą. 2013 m. lenkas Marek Furmankievič darė tyrimą apie faktinį visuomenės dalyvavimą administruojant finansinius išteklius, vykdant VVG strategijas. Pažymėta, kad dažnai VVG būna sukurtos mažų grupių, padedant vietos valdžiai ir su jos globa, todėl priimant sprendimus ir administruojant lėšų panaudojimą vietos valdžia palankiau žiūri į pasirinktus partnerius, o jie irgi būna lojalūs valdžiai, o ne visuomenei su jos specifiniais poreikiais. Ir Valnycki (2016) rašo apie būtinybę decentralizuoti finansavimą įvairiems miestų vietos poreikiams finansuoti, tada mažės korupcija, ir lėšos bus panaudotos tikslingiau. Be to, bus galimybė kontroliuoti ir gauti grįžtamąjį ryšį.

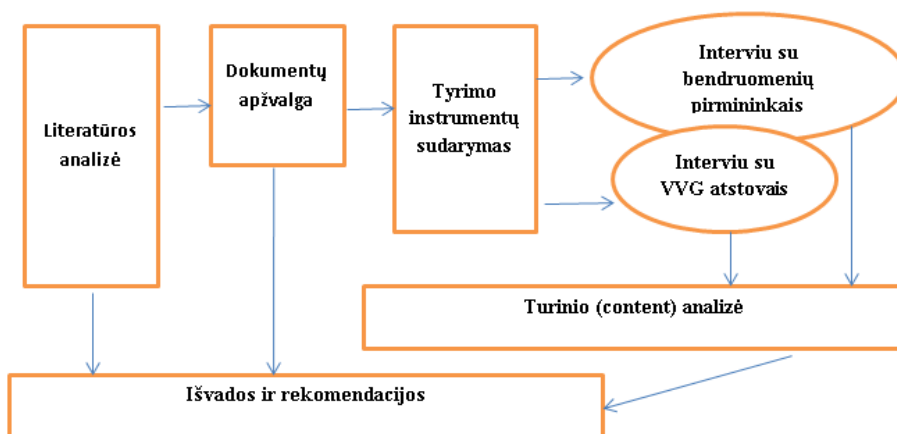
2. GYVENAMOSIOS VIETOVĖS BENDRUOMENIŲ DALYVAVIMO RENGIANT PANEVĖŽIO MIESTO VVG PLĖTROS STRATEGIJĄ TYRIMO METODIKA IR ORGANIZAVIMAS

Gyvenamosios vietovės bendruomenių įtraukimas rengiant miesto plėtros dokumentus yra būdas stiprinti pilietinį dalyvavimą, didinti viešumą ir visuomenės kontrolę, kas leistų sustiprinti demokratiją. Todėl svarbu atskleisti, kaip gyvenamosios vietovės bendruomenės dalyvavo rengiant VVG vietos plėtros strategiją, ir pateikti rekomendacijas dėl jų interesų atitikimų rengiant strateginius dokumentus tobulinimo. Siekiant atskleisti gyvenamųjų vietovių bendruomenių dalyvavimą Panevėžio miesto VVG plėtros strategijos rengime buvo pasirinktas kokybinis tyrimas. Pasak Pruskio (2003), kokybinis tyrimas – tai toks tyrimas, kai duomenys nėra pateikiami kiekybine išraiška (skaičiais). Jis pasirinktas, nes tyrimo objektas mažai tirtas ir nepakanka egzistuojančių duomenų reiškiniui pamatuoti, be to, leidžia atskleisti, kaip tiriamieji suvokia tą tikrovę, kaip jaučiasi toje padėtyje. Svarbu, kad tiriamieji yra palankiai nusiteikę tokio tyrimo atžvilgiu ir linkę bendradarbiauti. Kokybinio tyrimo paskirtis – aprašyti ir paaiškinti reiškinį (Pruskis, 2003 p.139-161).

Atliekant tyrimą buvo siekiama atsakyti į šiuos probleminius klausimus:

- Kokiais požymiais ir charakteristikomis pasižymi gyvenamosios vietovės bendruomenės?
- Koks Vietos veiklos grupės vaidmuo rengiant strateginius plėtros dokumentus?
- Kaip yra įtraukiamos gyvenamosios vietovės bendruomenės į Vietos veiklos grupės miesto plėtros strategijos rengimą?
- Kokios yra galimybės ir būdai tobulinti gyvenamosios vietovės bendruomenių ir Vietos veiklos grupės bendradarbiavimą rengiant strateginius sprendimus?

Tyrimas atliktas keliais etapais (žr. 2.1 pav.):

2.1 pav. Tyrimo eigos schema

1. Atlikta literatūros analizė. Jos metu paaiškėjo, kad gyvenamosios vietovės bendruomenės samprata yra mažai nagrinėta, nepaisant to, kad bendruomenės ir vietos bendruomenės sampratos Lietuvos ir užsienio mokslininkų yra tiriamos ir nagrinėjamos labai plačiai. Taip pat literatūros analizė leido suprasti pilietinio dalyvavimo svarbą ir reikšmę kuriant demokratinę visuomenę.
2. Atlikta teisės aktų ir strateginių planavimo dokumentų apžvalga. Teisės aktų apžvalga leido suprasti gyvenamosios vietovės bendruomenių ir vietos veiklos grupės veikimo pagrindimą. Strateginių planavimo dokumentų apžvalga leido suvokti vietovių plėtros planavimo etapus ir finansavimo schemas, įvairių interesų grupių tiesioginio dalyvavimo strategijos formavime pagrindimą. Anot Kardelio (2005, p. 93-94), dokumentų analizės privalumai yra tie, kad suteikia galimybę gauti objektyvios informacijos, koreguoti tyrimų kryptį bei įgalina tikslinti tyrimo uždavinius.
3. Sudarytas tyrimo instrumentas. Tyrimui pasirinktas pusiau struktūruotas interviu. Kardelis (2002) interviu apibrėžia kaip tyrėjo inicijuotą dviejų asmenų pokalbį, kurio tikslas – gauti būtiną tyrimo uždaviniams informaciją. Pažymima, kad „interviu suteikia platesnes galimybes nuodugniau pažinti tiriamąjį asmenį“ (Kardelis, 2002, p.98). Pusiau struktūruoto interviu klausimynas sudarytas iš trijų blokų (žr. 2.1 lentelę). Pasak Bitino ir kt. (2008), interviu klausimyno pagrindą sudaro temos, kurias tyrėjas siekia išsiaiškinti. Pirmasis blokas leidžia nustatyti Panevėžio m. VVG ir gyvenamosios vietovės bendruomenių bendradarbiavimo, rengiant strateginius vietos plėtros dokumentus, reikšmę (identifikuoti esamą situaciją). Antrasis klausimų blokas siekia nustatyti gyvenamosios vietovės bendruomenių dalyvavimo rengiant VVG plėtros strategiją Panevėžio mieste veiksmus (bendradarbiavimo procesą). Trečias blokas numato atskleisti gyvenamosios vietovės bendruomenių ir VVG efektyvus

bendradarbiavimo, rengiant strateginius vietos plėtros dokumentus, galimybes. Atliekant tyrimą šiuo metodu, galima gauti išsamius atsakymus bei galima pateikti papildomus klausimus vietoje (Kardelis, 2002). Iš viso yra paruošti 16 pagrindinių klausimų. Prie kiekvieno klausimo numatyta galimybė užduoti patikslinančius papildomus klausimus.

2.1 lentelė

Interviu klausimyno struktūra

Nr.	TEMA	KLAUSIMAI
I.	Esamos situacijos identifikavimas	Sudaryti, siekiant nustatyti Panevėžio m. VVG ir gyvenamosios vietovės bendruomenių bendradarbiavimo rengiant strateginius vietos plėtros dokumentus reikšmę
II.	Dalyvavimo procesas	Sudaryti, siekiant nustatyti gyvenamosios vietovės bendruomenių dalyvavimo rengiant VVG plėtros strategiją Panevėžio mieste veiksmus
III.	Bendradarbiavimo gerinimo galimybės	Sudaryti, siekiant nustatyti gyvenamosios vietovės bendruomenių ir VVG efektyvaus bendradarbiavimo rengiant strateginius vietos plėtros dokumentus galimybes

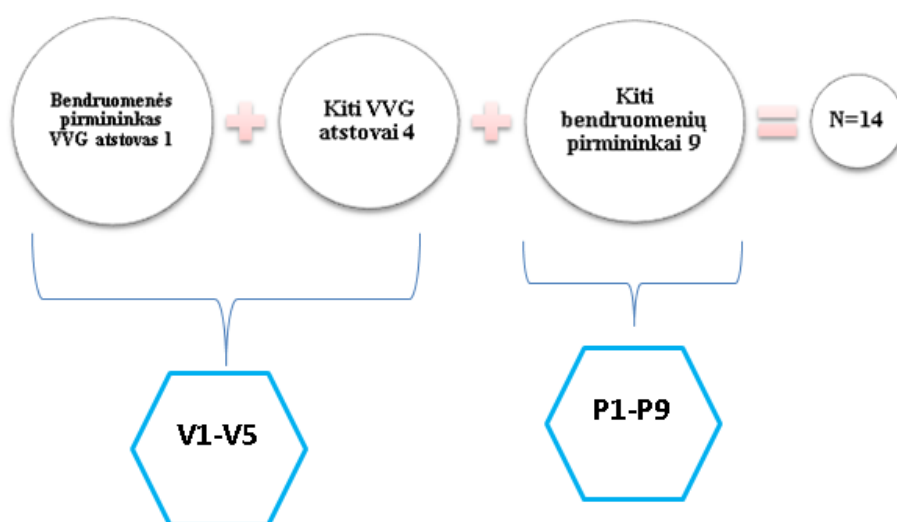
4. Tyrimo imties sudarymas ir interviu atlikimas. Pasak Bitino (2008), atliekant kokybinius tyrimus imties dydžio problema nėra labai svarbi, nes tyrėjas turėtų labiau rūpintis tuo, kaip surinkti informatyvių duomenų (žr. 2.2 lentelę).

2.2 lentelė

Tyrimo imties sudarymas ir interviu atlikimas

Registruotų gyvenamosios vietovės bendruomenių skaičius	14	
Atliktų interviu su bendruomenių pirmininkais skaičius	10 Pastaba: vienos bendruomenės pirmininkas yra visuomeninių organizacijų VVG valdybos atstovas, todėl koduojant priskirtas prie VVG ekspertų	
VVG atstovai	Verslas	4
	NVO	4
	Savivaldybė	4
	Pirmininkas	1
Atliktų interviu su VVG atstovais skaičius	Verslas	1
	NVO	2 Pastaba: vienas iš jų yra gyvenamosios vietovės pirmininkas
	Savivaldybė	1
	Pirmininkas	1
Bendras atliktu interviu skaičius	N=14	

Siekiant kuo tikslesnių tyrimo duomenų, buvo kreiptasi į visų 14 mieste įsikūrusių gyvenamosios vietovės bendruomenių pirmininkus. Kontaktai yra laisvai prieinami miesto savivaldybės svetainėje. Keturi pirmininkai dėl objektyvių priežasčių (išvykę, per didelis užimtumas) nedalyvavo interviu. Atitinkamai 10 sutiko dalyvauti tyrime. Vienas pirmininkas taip pat priklauso VVG valdybai. Iš Vietos veiklos grupės apklausti dar 3 valdybos nariai (be jau paminėto bendruomenės pirmininko). Kiekvienas iš jų atstovauja skirtingoms visuomenės šalims: NVO, verslo ir savivaldybės. Taip pat apklaustas VVG pirmininkas. Bendrai interviu būdu pakalbinti 5 VVG atstovai (įskaitant vieną gyvenamosios vietovės bendruomenės pirmininką). Interviu atlikti pirmininkų ir valdybos narių pasirinktoje natūralioje aplinkoje – kavinėje, jų namuose, darbovietėse ir pan. Iš viso paimta 14 interviu. (žr. 2.2 pav.)

2.2 pav. Imties sudarymas

Šaltinis: sudaryta darbo autorės

Tyrimo etika. Tyrime buvo remtasi autonomiškumo, geranoriškumo, anonimiškumo ir teisingumo principais. Pagal tai tyrimo dalyviai laisvai galėjo apsispręsti dėl dalyvavimo tyrime, niekas jiems nedarė jokio poveikio reiškiant savo mintis. Visi dalyviai iš anksto buvo supažindinti su tyrimo tikslu ir formatu, buvo sutarta dėl anonimiškumo. Galiausiai kiekvieno apklaustojo pateikti duomenys buvo atsakingai analizuoti.

5. Atlikta turinio (content) duomenų analizė. Pasak mokslininkų, kokybinė turinio analizė remiasi interpretacija. Siekiant iš koduoti tekste esančias reikšmes reikalingas kūrybiškas mąstymas (Bitinas ir kt., 2008, p. 230). Interviu metu gauti atsakymai pagal kategorijas ir subkategorijas išanalizuojami, palyginami ir apibendrinami taikant turinio (content) analizės metodą. Tidikis (2003, p. 498) teigia, kad tai yra technika, leidžianti, teisingai

ir sistemiškai išnagrinėjus teksto ypatumus, daryti patikimas išvadas. Kokybinė duomenų analizė buvo atlikta taikant šiuos etapus:

- Buvo transkribuojami visų 14 interviu duomenys taikant dalinės transkripcijos metodą. Bendra interviu trukmė yra 3 val. 57 min. Vidutiniškai vieno interviu laikas yra apie 26 min.
- Transkribuojant buvo perrašomi tik tie interviu elementai, kurie siejasi su analizuojama tema ir teikia medžiagą atsakymams į probleminius klausimus.
- Interviu medžiaga atidžiai perskaitoma, apgalvojant pagrindines temas.
- Interviu medžiaga atidžiai skaitoma, grupuojama, išskiriamos kategorijos.
- Kategorijų turinys dar kartą peržiūrimas, tikslinamas. Interviu medžiaga pateikiama lentelėse.
- Interviu duomenys yra aprašomi ir interpretuojami.

3. GYVENAMOSIOS VIETOVĖS BENDRUOMENIŲ DALYVAVIMO RENGIANT PANEVĖŽIO MIESTO VVG PLĖTROS STRATEGIJĄ TYRIMO REZULTATAI

3.1. Teisės aktų ir strateginių dokumentų apžvalga

Lietuva, pasinaudodama Skandinavijos valstybių patirtimi, siekdama tapti sėkminga, integralia, ekonomiškai ir politiškai stipria Šiaurės ir Baltijos valstybių regiono dalimi, 2012 m. patvirtino **Lietuvos pažangos strategiją „Lietuva 2030“**. Tai yra pagrindinis ir svarbiausias ilgalaikis strateginis dokumentas.

Strateginio planavimo dokumentai – dokumentai, parengti Strateginio planavimo metodika, kuriais nustatomos valstybės įgyvendinamos politikos kryptys, priemonės ir (arba) priskiriamos atsakingos institucijos (ES struktūrinių fondų terminų žodynėlis).

Strategija suplanuota įgyvendinti per strateginio planavimo dokumentų sistemą. Jai įgyvendinti parengta **Nacionalinė pažangos programa**, kurioje suplanuotos ES finansinės paramos ir nacionalinių išteklių panaudojimas ilgalaikiams **2014-2020 m.** valstybės prioritetams pasiekti. Iškelti pagrindiniai tikslai yra – užtikrinti tolygią ir tvarią regionų plėtrą ir didinti teritorinę sanglaudą regionuose.

Pagrindiniai Lietuvos planavimo dokumentai ir teisės aktai:

- Lietuvos Respublikos regioninės plėtros įstatymas
- Darnaus vystymosi strategija „Lietuva 2030“
- Lietuvos Respublikos teritorijos bendrasis planas
- Regionų socialinių ir ekonominių skirtumų mažinimo programa
- Lietuvos Respublikos regionų plėtros programa
- 2014–2020 metų Nacionalinės pažangos programa

(Regioninės politikos formavimas ir įgyvendinimas, VRM, 2017).

Visos institucijos, rengiančios savo strateginės veiklos planus, turi vadovautis strategijos „Lietuva 2030“ nuostatomis ir užtikrinti Nacionalinės pažangos programos tikslų įgyvendinimą. Į Strategijos įgyvendinimą siekiama įtraukti įvairias visuomenės grupes, ypač bendruomenes ir kitas NVO.

Lietuva palaipsniui įdiegė piliečių dalyvavimo teisinę, institucinę ir politikos sistemą, rašoma EBPO (angl. OECD) rekomendacijose Lietuvai dėl NVO ir gyventojų įtraukimo (2015).

Lietuvos strateginiai dokumentai, tokie kaip strategija „Lietuva 2030“, 2014–2020 metų Nacionalinės pažangos programa, pripažinti svarbiais aktyviam pilietiškumui ir piliečių įsitraukimui didinti (NIPC, 2015).

Pagrindiniai Lietuvos piliečių ir NVO dalyvavimą užtikrinantys teisės aktai

- Lietuvos Respublikos Konstitucija
- Savivaldybių tarybų rinkimų įstatymas
- Asociacijų įstatymas
- Religinių bendruomenių ir bendrijų įstatymas
- Susirinkimų įstatymas
- Peticijų įstatymas
- Vietos savivaldos įstatymas
- Teritorijų planavimo įstatymas
- Seimo ratifikuoti Tarptautiniai teisės aktai

(Spręskite patys, NIPC, 2013)

Arimavičiūtė (2011) pažymi, kad „savivaldybių plėtra yra gana sudėtingas objektas“. Įgyvendinant nacionalinę regionų politiką Panevėžio miesto savivaldybė yra parengusi ir patvirtinusi šiuos dokumentus:

- Panevėžio miesto plėtros 2014–2020 m. strateginį planą (2013)
- Panevėžio regiono plėtros 2014–2020 m. planą (2015)
- Panevėžio miesto integruotos teritorijos vystymo 2016–2020 m. programą (2015).

Vadovaudamasi Panevėžio miesto bei Panevėžio regiono plėtros strateginiais dokumentais bei remdamasi Vietos plėtros strategijų rengimo taisyklėmis (2015), Panevėžio vietos veiklos grupė (VVG) pateikė Panevėžio m. VVG vietos plėtros strategiją (2016), kurią 2017 m. Vidaus reikalų ministerija patvirtino.

Panevėžio savivaldybės administracijos direktorius Panevėžio naujienų televizijai GNTV pakomentavo: „Panevėžio miesto integruotoje teritorijos vystymo programoje numatyta per bendruomenės iniciatyvas didinti gyventojų užimtumą ir mažinti socialinę atskirtį, todėl VVG strategija susijusi su minėta programa, tarsi ją papildo“ („Miesto strategijai...“, 2017).

Pagrindinis Panevėžio miesto VVG strategijos tikslas – pagerinti gyventojų įsidarbinimo galimybes ir didinti socialinę integraciją, išnaudojant vietos bendruomenių, verslo ir vietos valdžios ryšius. Strategija bus įgyvendinama iki 2022 metų. Strategija siekiama mažinti gyventojų socialinę atskirtį bei gerinti gyventojų padėtį darbo rinkoje, sudaryti palankias sąlygas verslo pradžiai. Numatyti 2 prioritetai: socialinės atskirties mažinimas ir verslumo skatinimas. Siekiant gauti paramą vietos plėtros strategijai įgyvendinti 2016–2022 metų laikotarpiu VVG strategijoje yra pateikta teritorija, kuri sutampa su Panevėžio miesto integruota vystymo teritorija (Panevėžio m. VVG vietos plėtros strategija, 2016).

Planuojama, kad į veiklas bus įtraukta per 460 dalyvių, įgyvendinta ne mažiau kaip 20 projektų. Bendra VVG strategijos finansinė vertė – 700 000 eurų.

3.2. Panevėžio miesto gyvenamosios vietovės bendruomenių dalyvavimo rengiant VVG plėtros strategiją situacijos analizė

3.2.1. Panevėžio m. gyvenamosios vietovės bendruomenių apžvalga

Panevėžio mieste iki 2017 m. kovo – balandžio mėn. buvo užregistruota 14 gyvenamosios vietovės bendruomenių. Kai kurios iš jų yra neskaitlingos ir neveiklios, kitos labai aktyvios ir augančios. Didžiausios turi virš 100 registruotų narių. Pirma bendruomenė buvo įkurta 2005 m. Bendruomenių pavadinimuose dominuoja gatvių, kur registruotos arba įsikūrė tos bendruomenės, pavadinimai (žr. 3.1 lentelę).

3.1 lentelė

Panevėžio miesto gyvenamosios vietovės bendruomenės

Bendruomenės pavadinimas	Steigimo data	Narių skaičius	Organizacijos apibūdinimas
Panevėžio miesto Aukštaičių-Žemaičių bendruomenė	2015 12 30	86	Didelė pagal plotą. Funkcijos – rūpintis narių ir gyventojų aplinkos tvarkymu, organizuoti renginius, padėti spręsti kasdienes problemas
Stetiškių bendruomenė	2012 05 11	Nėra informacijos	Tikslas – įtraukti jaunimą ir šeimas į aktyvų gyvenimą
Rožyno bendruomenė	2008 04 04	Nėra informacijos, „skaitlinga, nes mes neturim rinkliavos, nėra įpareigojimo būti sąrašė“	Įtraukia seniūnijos gyventojus į bendrus projektus, veiklas. „Susikūrė, kad nebūtų žmonės po vieną“.
Bendruomenė „Senamiestietis“ bendruomenė	2005 04 27	121	Susikūrė burti kaimynus, pažinti šalia esančius
Gamtininkų bendruomenė	2013 02 22	Nėra informacijos	–
Marijonų bendruomenė	2015 06 16	42 daugiabučių namų bendrijų pirmininkai	„Susibūrėm tvarkyti savo aplinką“
Liekupio bendruomenė	2013 01 30.	113 „suaugusių narių“	„Susikūrėm, kad būtų geresnis ryšys tarp jaunimo ir senolių, kad gražiai tvarkytumėm savo aplinką“
Pušaloto bendruomenė	2015 08 21	Nėra informacijos	–
Kniaudiškių mikrorajono vietos bendruomenė	2013 m.	8	Įkurta dėl „vietos bendruomenių tarybų, kol kas neplanuojam plėstis“
Klaipėdos mikrorajono vietos	2012 05 11	Nedidelė žmonių grupė	Veikia teritoriniu principu, jungiant apibrėžtoje teritorijoje gyvenančius

bendruomenė			žmonės. Tikslas – burtis, vienytis, rasti bendraminčių
Panevėžio vietos bendruomenė „Už upės“	2016 02 02	Apie 60	Tikslas – atstovauti toje teritorijoje gyvenančių žmonių interesams įvairiose institucijose
Centro bendruomenė	2012 12 28	Nėra informacijos	–
Tulpių vietos bendruomenė	2014 04 25	Nėra informacijos	–
Panevėžio miesto „Senųjų Stetiškių“ bendruomenė	2016 04 15	Apie 30	Įkūrimo tikslas – „kad spręstų vietos problemas, mažintų socialinę atskirtį“

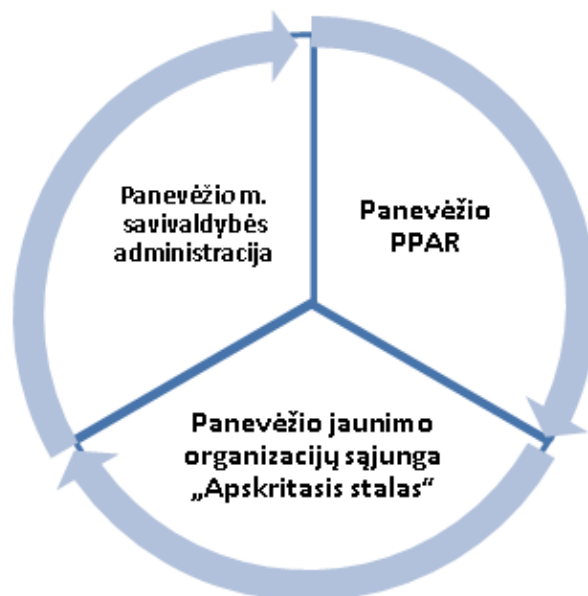
Šaltinis: Sudaryta autorės pagal interviu duomenis ir bendruomenių svetainių informaciją

3.2.2. Panevėžio m. vietos veiklos grupės apžvalga

Panevėžio miesto savivaldybės administracija, Panevėžio prekybos, pramonės ir amatų rūmai ir Panevėžio jaunimo organizacijų sąjunga „Apskritasis stalas“ 2015m. liepos 30 d. įsteigė ribotos civilinės atsakomybės viešąjį juridinį asmenį – asociaciją **Panevėžio miesto vietos veiklos grupę (VVG)**.

Tai Panevėžio miesto teritorijoje veikiančių ir miesto gyventojams atstovaujančių nevyriausybinių organizacijų, verslo sektoriaus organizacijų ir vietos savivaldos savanoriška organizacija, atstovaujanti Panevėžio miesto gyventojų, verslo bei bendruomenių interesams.

Asociacijos Panevėžio miesto vietos veiklos grupė nariais, remiantis įstatais, gali būti tiek fiziniai, tiek juridiniai asmenys. Šiuo metu yra trys nariai – VVG steigėjai (žr. 3.1 pav.).

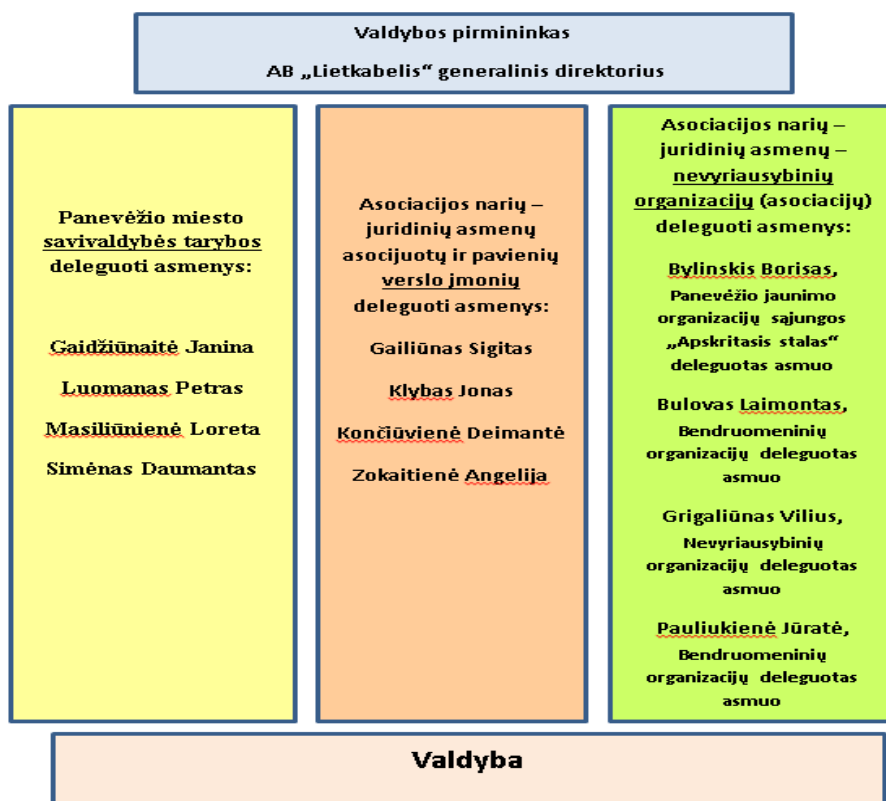
3.1 pav. Panevėžio m. VVG nariai

Šaltinis: sudaryta darbo autorės pagal Panevėžio VVG įstatus

Asociacijos valdymo organai yra:

- Visuotinis narių susirinkimas
- Vienasmenis valdymo organas – Asociacijos pirmininkas
- Kolegialus valdymo organas – Asociacijos valdyba
- Priežiūros organas – Asociacijos revizorius.

Pirmininkas ir valdyba yra skiriami Asociacijos narių susirinkimu 5 metų kadencijai, revizorius 4 metų laikotarpiui. Valdybą sudaro 12 narių (žr. 3.2 pav.).

3.2 pav. Panevėžio m. VVG valdybos sudėtis

Šaltinis: sudaryta darbo autorės pagal VVG svetainėje pateiktą informaciją

Pagrindinis Panevėžio m. VVG tikslas – pagerinti vietinės įsidarbinimo galimybes ir didinti bendruomenių socialinę integraciją, išnaudojant vietos bendruomenių, verslo ir vietos valdžios ryšius, pagal savo veiklos kompetenciją ir galimybes skatinti Panevėžio miesto plėtrą.

VVG plėtros strategijoje pateikta teritorija sutampa su Panevėžio miesto integruota vystymo teritorija, miesto tikslinės arba integruotos teritorijos plėtros tikslais.

Tikslinė teritorija apima besiribojančias iš abiejų Nevėžio upės pusių dalis, kurios prasideda miesto rytinėje dalyje, besiribojančioje su Dembavos gyvenvieta, o vakaruose užsibaigia Savitiškio ir Janonio gatvių sankirtoje. Teritorijos šiaurinė dalis apima dalį pramoninės miesto teritorijos, t.y. Janonio gatvę, Marijonų gatvę, o iš pietų pusės ribojasi su Aukštaičių, Nemuno ir Klaipėdos gatvėmis. Miesto taryba yra patvirtinusi šią Panevėžio tikslinę teritoriją, kuri apima 926 ha plotą,

joje preliminariai gyvena 42 tūkstančiai gyventojų. Šiaurinėje šios teritorijos dalyje – pramonės plotai, centre – viešosios įstaigos, parkai, pietinėje – gyvenamieji mikrorajonai.

Atsižvelgiant į integruotą teritoriją, buvo parinktos *susietos teritorijos*:

- Pirmoji – Panevėžio laisvoji ekonominė zona (Panevėžio LEZ). Šioje 47 ha ploto teritorijoje paruošta infrastruktūra leidžia įsikurti naujoms įmonėms, sukursiančioms iki 2000 darbo vietų.
- Antroji – KTU Panevėžio technologijų ir verslo fakulteto teritorija, adresu Nemuno g. 33, Panevėžys, apimanti 2,36 ha.

Po konsultacijų su visuomene išskirtos grupės, į kurias daugiausiai orientuota strategija:

- socialinę atskirtį patiriantys senyvo amžiaus gyventojai,
- socialinės rizikos asmenys (šeimos), tarp jų ir pabėgėliai,
- neaktyvus jaunimas.

Kaip skelbiama Panevėžio m. VVG vietos plėtros strategijoje, „nuo pat Panevėžio VVG įkūrimo buvo konsultuojamasi su Panevėžio miesto bendruomene: gyventojais, bendruomenėmis, verslo bei viešosiomis organizacijomis“ (Panevėžio m. VVG vietos plėtros strategija, 2016). Yra pateikti tokie duomenys:

- ✓ Atlikta gyventojų apklausa, dalyvavo 203 respondentai
 - ✓ Paskelbtas kvietimas miesto visuomenei teikti ir gautas 51 priešprojektinis pasiūlymas
 - ✓ Susitikta su Panevėžio miesto gyventojais
 - ✓ Susitikta su 14 mieste veikiančių bendruomenių
 - ✓ Įvyko 2 susitikimai su mieste veikiančiomis verslo įmonėmis
 - ✓ Suorganizuota spaudos konferencija
- (Panevėžio m. VVG vietos plėtros strategija, 2016).

3.2.3. Interviu su Panevėžio miesto gyvenamosios vietovės bendruomenių pirmininkais ir VVG atstovais rezultatų analizė

Siekiant įtraukti tyrimo dalyvius į pokalbį interviu pradžioje visų buvo paprašyta apibūdinti kokia yra šiuo metu Panevėžio miesto ekonominė ir socialinė situacija. Tai davė galimybę identifikuoti miestui ir bendruomenėms svarbius poreikius, parodyti vietos problemas (žr. 3.2 lentelę). Tolesne tyrimo eiga suskirstyta į trys etapus.

Panevėžio m. socialinė ir ekonominė situacija

Kategorija	Subkategorija	Kategorijos turinys
Socialinė ir ekonominė situacija	Teigiami vertinimai	Socialinė padėtis, sakyčiau, gerėja (P3). Kiek matau, Panevėžys tvarkosi. Jei darbai vyksta, tai ekonominė padėtis nėra labai prasta.(P5) Mūsų rajone sunkiai materialiai besiverčiančių nėra. (P7) Pažįstu žmonių, kurie gauna po 1000 eurų ir džiaugiasi <...> Mieste yra daug nevyriausybinių organizacijų, kurios savo veiklą nukreipusios į socialinę gerovę, padėti šeimoms, mamoms, moterims, benamiams ir pan. Žmonės jaučia rūpestį, tai, manyčiau, gera socialinė situacija.(V2) Ekonominė padėtis yra nuolat gerėjanti. Esame netoli Lietuvos vidurkio.(V3)
	Neigiami vertinimai	Ekonominė tai labai apgailėtina...(P1) ...socialinė situacija yra pakankamai prastoka: yra ir neįgalųjų ir pašalpininkų daug.(P1) Ir socialinė atskirtis yra didžiulė <...> Mes tai matome savo bendruomenėje. (P2) Ekonominė gal nelabai kokia, nes trūksta pinigų gatvėms tvarkyti.(P3) ...mes matom daug socialiai pažeidžiamų žmonių...(P5) Labai opūs gatvių, parkų, atliekų tvarkymo klausimai.(P8) Daugėja vienišų senų žmonių ir daugėja vienių paliktų vaikų, kurių tėvai išvažiavę į užsienį.<...> Bendrai ekonominę situaciją įvardinčiau kaip prastą.(V1) ...egzistuoja tokios problemos, kaip socialinė atskirtis, mažas žmonių užimtumas, mažas jaunimo verslumas.(V3) Mes matom, kad kvalifikuotų darbuotojų trūksta. Kita problema, kad verslas nepasirengęs mokėti tiek, kiek žmonės nori.(V4) Palyginus Panevėžį, buvusį pramonės miestą, su dabartiniu – apgailėtinas vaizdas.(V5)

Įvertinus respondentų ekonominės ir socialinės situacijos apibūdinimą matosi, kad akcentuojama **prasta socialinė padėtis** mieste: „yra ir neįgalųjų ir pašalpininkų daug (P1)“, „socialinė atskirtis yra didžiulė (P2)“, „daug socialiai pažeidžiamų žmonių (P5)“, „Daugėja vienišų senų žmonių ir daugėja vienių paliktų vaikų. Daugėja vienišų senų žmonių ir daugėja vienių paliktų vaikų (V1)“. Daugiausia tai pastebi bendruomenių atstovai.

Tuo tarpu VVG atstovai mato ir darbo rinkos prastą situaciją – „kvalifikuotų darbuotojų trūksta <...> verslas nepasirengęs mokėti (V4)“. Nors pastebima ir gerėjančios situacijos ženklų – „Panevėžys tvarkosi (P5)“, „daug nevyriausybinių organizacijų (V2)“, „Esame netoli Lietuvos vidurio (V3)“. Pateikti apibūdinimai parodo, kad daugiau su eiliniaais gyventojais bendraujantys bendruomenių pirmininkai mato tos vietos žmonių padėtį, bet ne visuomet gali įvertinti bendras miesto problemas.

I. Esamos situacijos identifikavimas

Teorinėje dalyje atskleista, kad aktyvioms funkcionalioms bendruomenėms būdingas dalyvavimas viešuose reikaluose, kuriant teritorijas, kurioje jos įsikūrusios, ir viso miesto geresnę aplinką. Bendruomenių ir jos narių įtraukimą į visuomenės valdymo procesus, kaip apie būtiną sąlygą demokratinėi gerovei augti, pabrėžia nemažai mokslininkų.

Pilietinės visuomenės, privataus ir valstybinio sektorių partnerystę, kaip vieną efektyviausių kompleksinių socialinių – ekonominių problemų sprendimo metodų, mini ir užsienio mokslininkai. Kita vertus, dažnai tas bendradarbiavimas lieka formalus.

Todėl tyrimo metu siekiama atskleisti bendruomenių pirmininkų ir vietos veiklos grupės atstovų požiūrį į bendradarbiavimo aktualumą, išnagrinėti šiuo metu esančią Panevėžio miesto gyvenamosios vietovės bendruomenių ir VVG bendradarbiavimo situaciją. Tai leido identifikuoti dažniausia naudojamus kanalus ir keliamus svarbiausius klausimus.

Siekiant atskleisti VVG ir bendruomenių atstovų požiūrį į bendradarbiavimo reikšmę svarbu nustatyti, kokie veiksniai įvardijami kaip motyvuojantys (žr. 3.3 lentelę).

3.3 lentelė

Gyvenamosios vietovės bendruomenių ir VVG bendradarbiavimo reikšmė

Kategorija	Subkategorija	Kategorijos turinys
Bendradarbiavimo svarbos aktualizavimas	Miestui	...būtų galimybė miestą prikelti ir tikrai atnaujinti... (P1) ...gražintų miestą, kad žmonės gerai jaustųsi. Kiekvienas su pasiūlymais galėtų ateiti. (P2)
	Gyventojams	Ir kultūrinė veikla, ir žmonių gerovės gerinimas būtų. (P1) ...aplinkos tvarkymo ir gerinimo, žmonių sveikatos gerinimo... (P8)
	Bendruomenėms	Tikimės gauti pagalbą, kad gerėtų infrastruktūra ar žmonių užimtumas.(P3) Mes geriausiai žinom, ko mums trūksta. (P5)
	Vietos veiklos grupei	Tada gerai susidėlioja SS GG, Peste. Remiamės bendruomenių nuomone, kokios gali būti bendrai kryptys. (V1) ...strateginiai dokumentai geriausiai būtų parengti, kai patys gyventojai pasakytų, ko jie nori... (V2) Bendruomenės yra mūsų akys ir ausys, kurios žino visas problemas ir per VVG ar kitus įrankius neša žinią iki savivaldybės, o jei reikia – iki nacionalinės valdžios. (V3)
Bendradarbiavimo identifikavimas	Nėra	Jokio bendradarbiavimo nėra, jokiais kanalais. (P2) ...kol kas jis nelabai išvystytas. (P3) Tarp miesto VVG ir mūsų bendruomenės nėra išvis jokio bendradarbiavimo. Aš tik iš jūsų išgirdau, kad yra tokia Vietos veiklos grupė. (P4) Aš dalyvavau, kai rinkom VVG, bet daugiau aš nežinau jokių jų darbų, nei ką jie daro. (P5) Nebendraujama su bendruomenėmis, negirdi pagrindinių problemų... (P8)
	Dažnis	Nepamenu, kad kvietė su tokiu pavadinimu.(P6)

		Aš buvau viename susirinkime (P7) ...buvo prieš VVG ir 2 ar 3 susitikimai su bendruomenėm.(V1) Dabar jis yra labai menkas.<...> Buvo keli bendri susitikimai, kai kvietėm ir bendruomenes...(V2) Kai kūrėm VVG strategiją, posėdžiai vyko dažnai.(V4) Dabar kaip ir nėra to bendradarbiavimo.(V5)
	Kanalai	Informaciją gauname iš jų tinklalapio.(P1) Elektroniniu paštu gavom kvietimą...(P3) Mus kvietė elektroniniu paštu. (P5) Buvo informacija ir internete...(V1) Buvo informacija savivaldybės puslapyje, buvo siunčiama elektroniniu paštu, turėjo būti ir spaudoje skelbta.(V1) Buvo kviečiama per žiniasklaidą, internetu, elektroniniu paštu kviešti bendruomenių pirmininkai (V2) Per susirinkimus. Spaudoje buvo paskelbtas Strategijos projektas, sukurta VVG svetainė.(V4)
	Formos	Kokį kartą esu dalyvavęs susirinkime.(P3) ...buvo kažkada strategijos pristatymas bendram susirinkime.(P7) Buvo ir mano pačios žodinės konsultacijos žmonėms, bendruomenėms. Kas kreipėsi, su tais šnekėjau.(V1) Buvo rengiamos apklausos ir per konsultantus bendraujama su bendruomenių pirmininkais.(V3)
	Svarbiausi klausimai	Kas geriau, nei vietoje gyvenantys žmonės, žino situaciją? Jie ir turėtų dalyvauti sprendžiant miesto problemas ir turėti savo bent jau patariamąjį balsą. (P4) Kadangi Strategija orientuota į du tikslus – socialinės atskirties mažinimas ir įtraukties didinimas – tai tas bendravimas, manau, tais klausimais ir buvo.(V3) Pirmiausiai, apie finansus. Koks jų poreikis ir kokius bendruomenių tikslus padėtų įgyvendinti.(V4)
Bendradarbiavimo vertinimas	Trūkščiai	Tiktai gaila, kad jo pasigendame, to bendradarbiavimo.(P1) Nes ką gali žinoti maža grupelė ko reikia? (P2) Yra kažkoks bendradarbiavimas, bet nėra bendro plano.(P3) Neviešina informacijos, nekviečia. (P8) Labai paprastas atsakymas – žmonės nemoka rašyti projektų, ir jie to bijo! Apie tuos dalykus nėra net bendro supratimo.(V1) Kai pradėjom tą bendradarbiavimą, iš bendruomenių pusės buvo tam tikras ne visai draugiškas požiūris.<...>Kai kurios bendruomenės tik kritikuoja ir reikalauja, bet nepasiūlo nieko konstruktyvaus. (V4)
	Inicijavimas	Aš pati asmeniškai esu skambinusi pirmininkui, klausiau, kas naujo. (P1) Iniciatyva daugiau eina iš bendruomenės, ne iš VVG.(P1) Iš VVG gavom kvietimą kai reikėjo ruošti miesto strateginį planą. (P3) Aš tai rašiau elektroniniu paštu laišką mūsų atstovei, klausiau, ką turim daryti, ką darysim. Jų iniciatyvos nėra. (P8) Susitikimus inicijavo VVG. Mes kvietėm, bendruomenės atsiliepė, kas norėjo.(V1)
	Motyvacija	Galėtų labiau bendradarbiauti su bendruomenėm, pasikviesti, susipažinti. (P2) ...reikėtų susitikti VVG su bendruomenėmis, padaryti susitikimą.(P1) Mes labai norėtume bendradarbiauti, kad mus pastebėtų,

		pasikviestų. (P4) Kiek čia naudos, sunku pasakyti.(P7) Reikia įtraukti bendruomenes, tai yra miesto dalis, kuri gali prisidėti prie miesto valdymo, miesto gerovės.(V2) Šiuo atveju VVG yra tikslinis projektas tam tikrai teritorijai, kuri tęsiasi nuo Smėlynės gatvės tilto iki Janonio g. Tai šioje teritorijoje pagal upę ir numatomos finansuojamos veiklos.(V5)
--	--	---

Išanalizavus tyrimo dalyvių pateiktus atsakymus galima daryti išvadą, kad gyventojams rūpi vietos problemų sprendimas. Jie mato bendradarbiavimo svarbą dėl naudos miestui: „*galimybė miestą prikelti (P1)*“, „*gražintų miestą (P2)*“ ir gyventojams: „*žmonių sveikatos gerinimo (P8)*“. Net parama, kurią tikimasi gauti, planuojama panaudoti visuomenės gerovei: „*gerėtų infrastruktūra ar žmonių užimtumas (P3)*“. Tuo tarpu vietos veiklos grupės atstovai jau yra atitolę nuo vietos lygmens ir bendradarbiavimo naudą mato tik kaip naudą VVG: „*strateginiai dokumentai geriausiai būtų parengti (V2)*“.

Nors kanalų, per kuriuos VVG atstovai tikėjosi sudominti ir įtraukti visuomenę ir bendruomenes, yra išvardinta nemažai: „*Buvo informacija ir internete <...> , savivaldybės puslapyje, buvo siunčiama elektroniniu paštu, turėjo būti ir spaudoje skelbta (V1)*“, „*kviečiama per žiniasklaidą, internetu, elektroniniu paštu (V2)*“, „*Per susirinkimus. Spaudoje buvo paskelbtas <...>, VVG svetainė (V4)*“, bet bendruomenės vieningai bendradarbiavimą įvertino kaip per menką: „*buvau viename susirinkime (P7)*“, „*kartą esu dalyvavęs (P3)*“, „*buvo kažkada strategijos pristatymas bendram susirinkime (P7)*“, arba visai jo nepajuto: „*Jokio bendradarbiavimo nėra (P2)*“, „*kol kas jis nelabai išvystytas (P3)*“, „*nėra išvis jokio bendradarbiavimo (P4)*“, „*nežinau jokių jų darbų, nei ką jie daro (P5)*“, „*Nebendraujama su bendruomenėmis (P8)*“. Todėl daugelis jų negalėjo pasakyti, kokiais klausimais jie dažniausiai bendrauja su VVG: „*ką gali žinoti maža grupelė (P2)*“.

Nors noro bendradarbiauti rengiant strateginius dokumentus turi ir bendruomenių atstovai: „*Galėtų labiau bendradarbiauti su bendruomenėmis (P2)*“, „*reikėtų susitikti VVG su bendruomenėmis (P1)*“, „*Mes labai norėtume bendradarbiauti (P4)*“, ir VVG nariai: „*Reikia įtraukti bendruomenes (V2)*“, bendruomenės mano, kad iniciatyvą daugiau rodo būtent jos: „*Aš pati asmeniškai esu skambinusi (P1)*“, „*Iniciatyva daugiau eina iš bendruomenės, ne iš VVG (P1)*“, „*rašiau elektroniniu paštu laišką mūsų atstovei (P8)*“. Kaip pagrindinius trikdžius dėl per menko bendradarbiavimo vietos veiklos grupės atstovai įvardino kritišką bendruomenių nusiteikimą ir supratimo apie projektą rašymą nebuvimą.

II. Dalyvavimo procesas

Antrojoje interviu dalyje buvo siekiama atskleisti, kaip gyvenamosios vietovės bendruomenės buvo įtrauktos ruošiant Panevėžio m. VVG plėtros strategiją.

Teorinėje dalyje nustatyta, kad Lietuvos teisinė bazė yra pakankama aktyviam piliečių dalyvavimui. Daugelis mokslininkų pabrėžė vietinių bendruomenių įsitraukimo į sprendimų priėmimo procesą svarbą demokratijai įgyvendinti. Teigiama, kad piliečiams reikia suteikti daugiau įgaliojimų priimant sprendimus vietoje, kuri yra arčiausia jų – gyvenamieji kvartalai, seniūnijos – ir kur būtent jie geriausia žino savo problemas.

Tyrimo metu buvo stengiamasi atskleisti, kaip vertinamas gyvenamosios vietovės bendruomenių įsitraukimas į strategijos rengimą. Remiantis teorinėmis išvalgomis, svarbu užtikrinti, kad į piliečių nuomonę būtų atsižvelgta. Iš interviu medžiagos identifikuoti svarbiausi klausimai ir iniciatyvos rengiant strategiją, leidžia daryti išvadas apie realų gyventojų įtraukimą. Diskusijos literatūroje teigia, kad piliečiams reikia suteikti daugiau įgaliojimų sprendžiant savo problemas, bet tam reikalingos žinios ir gebėjimai.

Tyrimo metu atskleistos dalyvavimo problemos ir pasiekimai leidžia daryti išvadą apie faktinį visuomenės dalyvavimą. (žr. 3.4 lentelę).

3.4 lentelė

Gyvenamosios vietovės bendruomenių dalyvavimo procesas rengiant VVG plėtros strategiją

Kategorija	Subkategorija	Kategorijos turinys
Gyvenamosios vietovės bendruomenių įtraukimo į strategijos rengimo procesą vertinimas	Teigiamas vertinimas	Stengiamasi buvo bendruomenes įtraukti, tai faktas, bet ar norėjo, kad įtraukti būtų – tai kitas dalykas (V1) Strategija buvo rengiama padedant konsultantams, kurie, kiek žinau, darė intensyviai ir bendruomenių apklausas. Tai įsitraukimas buvo (V3) Buvo atsižvelgiama į bendruomenių poreikius. (V4) Teigiamai vertinu. Tuo laiku, kai buvo kuriama Strategija, buvo vykdomos apklaustos, turiu daugybę protokolų (V5)
	Neigiamas vertinimas	Nėra to bendradarbiavimo, nėra ir bendrų klausimų (P1) Visų pirma, norėčiau paklausti, kas tas VVG? Mūsų bendruomenė apie tokį nėra girdėjusi (P2) Mūsų konkrečiai bendruomenė nebuvo įtraukta. (P3) Nelabai pajutom (P5) O Vietos veiklos grupė – kas tai? Tai savivaldybėje? Aš nežinau apie ją (P6) Niekaip. Mes gal ir galėjom siųsti kokius pageidavimus, gal aš pražiūrėjau (P7) ...su VVG jokio bendravimo nėra. Buvo vienas pakvietimas į susirinkimą, daugiau nieko. Nei jie, nei mes. (P7) Mūsų bendruomenė nebuvo įtraukta. P8) Jokio bendradarbiavimo nėra. Jokio dialogo (P9) Jei atvirai, to bendradarbiavimo yra labai minimaliai (V1) Gal diskusijų galėjo būti daugiau. <...> Buvo tam tikrų klaidų (V2) Jis buvo paruoštas paprasčiausiu keliu – buvo pasamdytas juristas, kuris ir paruošė (V5)
Gyvenamosios vietovės bendruomenių	Svarbiausi klausimai	Socialiniai klausimai mūsų mikrorajone buvo mums aktualiausi...(P1) Atrodo, dėl renginių finansavimo, aplinkos gražinimo...(P3) Senolių bendradarbiavimas. Jie nori išeiti, bendrauti(P7)

dalyvavimas strategijos rengimo procese		Dabar toje Strategijoje – dirbsim su kaliniais, dirbsim su asocialiais, o nekreipiam dėmesio į gražiai gyvenančias, besistengiančias šeimas. Juk reikia skatinti tuos, kurie stengiasi, dirba (P8) Ką reikės daryti? Kiek mums tai kainuos? Ar reikės projektus rašyti? (V1) Visiems pats svarbiausias klausimas – kiek gaus pinigų? O už ką tai mažai kas supranta (V2) Dažniausia keliamas klausimas yra vaikų ir senjorų užimtumas, viešųjų erdvių sutvarkymas (V3)
	Iniciatyva	VVG (P1) Nei jie mus kviečia ar informuoja, nei mes kreipiamės į juos (P3) Jeigu turi organizacija kokį planą, tai turi supažindinti bendruomenių pirmininku (P6) Buvom pakviesti, bet nedalyvavom, nes negalėjom (P9)
	Kanalai	Siunčiami laiškai elektroniniu paštu (P9)
	Formos	Mes tik teikėm priešprojektinį pasiūlymą (P1) Mes visai normaliai pristatymą padarėm, su skaidrėmis, su klausimais, atsakymais (V1) Pasiūlymų iš bendruomenių buvo...(V2)
Gyvenamosios vietovės bendruomenių dalyvavimo veiksniai	Problemos	Trukdo galbūt atsainus požiūris į bendruomenes, gal nenoras, o gal laiko neturėjimas (P1) ...neaktualūs jiems bendruomenės pasiūlymai, jie geriau žino viską (P2) Ir dėl užimtumo, ar dėl to, kad tas projektas jokios realios naudos bendruomenėms neduoda, tai niekas ir nesusidomėjo iš bendruomenių (P5) Dabar visi investiciniai projektai bus nukreipti į tuos, kas pigiai susipirkę butus miesto centre ir susikūrę firmas – visi merai ir dabartiniai Seimo nariai – turės aplink juos tvarkomas teritorijas. Gražiai turi gyventi ir pakrašty (P8) ...nedalyvavom, nes nėra laiko (P9) Yra labai daug veiklų, kurios apriboja mus ir kurių negalim pagal VVG strategiją ir VVG projektines lėšas vykdyti (V1) Tiek, kiek skelbiama, kad ir VVG puslapyje, pakanka. Viskas aiškiai nurodoma, reikia tik atsiversti ir perskaityti (V5)
	Pasiekimai	Turim keletą aktyviausių bendruomenių, tai jos teikė priešprojektinius siūlymus (V3) Nebuvo problemų, tiesiog diskusijos, normalios diskusijos (V4)

Analizuojant realų gyvenamosios vietovės bendruomenių įtraukimą į Panevėžio vietos veiklos grupės strategijos rengimo procesą, paaiškėjo, kad nei vienas iš bendruomenių pirmininkų neįvertino įtraukimo teigiamai: „Nėra to bendradarbiavimo (P1)“, „norėčiau paklausti, kas tas VVG (P2)“, „Mūsų<...> bendruomenė nebuvo įtraukta (P3)“, „Nelabai pajutom (P5)“, „su VVG jokio bendravimo nėra (P7)“, „Mūsų bendruomenė nebuvo įtraukta (P8)“, „Jokio bendradarbiavimo nėra (P9)“. Net ir kai kurie VVG atstovai mato problemų: „to bendradarbiavimo yra labai minimaliai (V1)“, „diskusijų galėjo būti daugiau <...> Buvo tam tikrų klaidų (V2)“.

Ir nors bendruomenės turėjo daug joms aktualių klausimų: „*Socialiniai klausimai (P1)*“, „*dėl renginių finansavimo, aplinkos gražinimo (P3)*“, „*Senolių bendradarbiavimas (P7)*“, „*Dabar <...> dirbsim su kaliniais, dirbsim su asocialiais, o nekreipiam dėmesio į gražiai gyvenančias, besistengiančias šeimas (P8)*“, bet ir pačios per mažai rodė iniciatyvos: „*dėl užimtumo (P5)*“, „*nedalyvavom, nes nėra laiko (P9)*“. Svarbius klausimus iškeldavo VVG: „*vaikų ir senjorų užimtumas, viešųjų erdvių sutvarkymas(V3)*“.

Tuo tarpu ne visi VVG atstovai pastebėjo bendruomenių rūpesčius ir kai kurie akcentavo, kad bendruomenėms rūpi tik gauti pinigų: „*Kiek mums tai kainuos? (V1)*“, „*svarbiausias klausimas – kiek gaus pinigų (V2)*“. Todėl bendrą gyvenamosios vietovės bendruomenių įtraukimą į strategijos rengimą teigiamai įvertino labai maža respondentų dalis.

Bendruomenės kaip pagrindinę to problemą įvardijo nenorą jas įtraukti: „*Trukdo <...>atsainus požiūris į bendruomenes (P1)*“, „*neaktualūs jiems bendruomenės pasiūlymai (P2)*“. Neaktyvią VVG poziciją rodo ir jų atstovų atsakymai: „*Tiek, kiek skelbiama <...> pakanka. Viskas aiškiai nurodoma, reikia tik atsiversti ir perskaityti(V5)*“. Nors kai kurie pašnekovai nepakankamo įsitraukimo priežastimi mato būsimos strategijos numatomas kryptis: „*Yra labai daug veiklų, kurios apriboja mus (V1)*“.

III. Bendradarbiavimo gerinimo galimybės

Trečioje tyrimo dalyje siekiama įvertinti gyvenamosios vietovės bendruomenių ir vietos veiklos grupės bendradarbiavimo rengiant strateginius dokumentus tobulinimo galimybes.

Sėkmingas kaimo vietovių VVG ir vietos bendruomenių bendradarbiavimas leido sukurti papildomas galimybes bendruomenėms, pagerino jaunimo situaciją, padidino gyventojų įsitraukimą. Tyrimo metu apžvelgtos efektyvaus bendradarbiavimo priežastys.

Norint suaktyvinti bendruomenės inicijuoti vietos plėtrą ir sutelkti jas, verslą ir vietos valdžią kartu spręsti vietos bendruomenėms svarbias problemas, reikalinga nustatyti efektyvaus bendradarbiavimo būdus.

Remiantis Nevyriausybinių organizacijų informacijos ir paramos centro (2012) rekomendacijomis, pilietinis dalyvavimas užtikrina, kad į piliečių nuomonę bus atsižvelgta, todėl suteikia galimybę gauti visuomenės paramą. Gyvenamosios vietovės bendruomenių pirmininkai ir VVG atstovai, dalyvavę tyrime pažymėjo bendradarbiavimo svarbą ir nurodė, kas turi rodyti iniciatyvą (žr. 3.5 lentelę).

Gyvenamosios vietovės bendruomenių ir VVG bendradarbiavimo gerinimas

Kategorija	Subkategorija	Kategorijos turinys
Efektyvaus bendradarbiavimo priežastys	Žmonės	Nes žmonės geriausiai žino savo bendruomenės problemas...(P2) VVG pliusas yra tas, kad į ją įeina ir bendruomenės, ir nevyriausybinės, ir jaunimo organizacijos. Tai valdybos narys ir turi išnešti informaciją (V3) Jeigu žmonės nori dirbti, nori bendradarbiauti ir yra pakankamai profesionalūs, tai viskas gerai (V4)
	Veiksmai	Gal VVG galėtų susikviesti bent jau bendruomenių pirmininkus, pristatyti veiklas, paaiškinti, ką jie miestui daro, kuo mes galim prisidėti (P3) Kol VVG nesikalbės su žmonėmis ir nematys problemų, tol nieko nesukursim (P8) Mokymai, aiškinimai, individualūs aiškinimai (V1)
	Nusiteikimas	Būtent pačios VVG noras bendrauti, bendradarbiauti ir atkreipti dėmesį į bendruomenes (P1) Didžiausią įtaką daro paties projekto turinys. Jei projektas nedomina, tai niekas ir nebendradarbiaus (P5) Nežinau, kokiais pagrindais VVG sukurta, ar padėti bendruomenėms yra jų darbas (P6) Ir bendruomenėms bus sudėtinga dalyvauti...(V1) Bendro tikslo siekimas (V2) Efektyvumas ne nuo mūsų priklauso <...>. Mes tiesiog turim daryti tai, kas numatyta pagal Strategiją (V5)
Efektyvaus bendradarbiavimo būdai	Gyvi susitikimai	Pirmiausia, tai susitikti prie vieno stalo. Rasti laiko susitikti! (P1) ...geriausia susirinkti ir diskutuoti (P3) Bendradarbiavimas galėtų būti geresnis per susitikimus – tiek formalius, tiek neformalius, per diskusijas. Bendruomenės į savo renginius galėtų pakviesti VVG. Susipažintų, pamatytų, kuo gyvena (V2) Geriausiai veikia tiesioginis kontaktas su žmogumi, gyvas pasakojimas, ką mes veikiam, atvykimas į renginį, šventę(V3) ...galima ir organizuoti susitikimus(V4) Aišku, kad kontaktai, kas gi daugiau. Būdai yra visokiausi – pirmas tai akis į akį (V5)
	Viešas informacijos paskelbimas	VVG galėtų plačiau pasiviešinti ir Panevėžio svetainėje (V1) Atsižvelgiant į amžiaus grupes: jaunimui – socialiniai tinklai, vidutiniam amžiui – savivaldybės svetainė, VVG svetainė, pensininkams – laikraščiai ir pranešimai spaudai (V2) ...kompiuteris, visokie tinklai. Ir laikraščiai, spauda, televizija – viskas tinka (V5)
	Elektroniniai laiškai	VVG pirmiausia turėtų informuoti bendruomenes elektroniniu paštu.(P1) Tai pakvietimas el.laišku... (P2) Galima pakviesti į renginį elektroniniu paštu.(P4) Vienintelis – tai elektroninis paštas (P5) Elektroniniu paštu (P6) Geriausia, kai žmonės gali komunikuoti elektroniniu būdu <...> galima ir organizuoti susitikimus (V4) Susirašinėjimas gali būti, kai stokojama laiko (V5)
	Mokymai,	Turėtų organizuoti susitikimus, mokymus bendruomenėms,

	konsultacijos	konsultuoti ruošiant ir teikiant planus (P1) Turi būti žmogus, kuris galėtų kompetentingai atsakyti į visus klausimus (V1) Reikalingas nuolatinis bendravimas ir konsultacijos...(V3)
Gyvenamosios vietovės bendruomenių ir VVG bendradarbiavimo poreikis	Reikalingas	Būtinai reikalingas bendradarbiavimas! (P1) Žinoma, reikalingas (P5) Bendradarbiavimas labai reikalingas (P4) Manau, kad turi būti bendradarbiavimas, kad būtų išsakyta nuomonė, poreikiai (P6) Būtinai!<...>Panevėžiui ypatingai reikalingas bendruomenių ir VVG bendradarbiavimas (P8) Pačius strateginius dokumentus kai rengiam, taip (V1) Manau, tai labai svarbus dalykas...(V2) Be abejo. Bendruomenės geriausiai žino vietos problemas (V3) Visada reikalingas bendradarbiavimas, nes tada galima sukurti geresnį produktą (V4) Be abejo (V5) Aišku, reikalingas. Bet tai priklauso nuo VVG ir bendruomenės (P9)
	Nereikalingas	Man atrodo, kad mūsų bendruomenėje nėra potencialo rašyti projektus, gal poreikio nėra (P7) Aš labai užsiėmęs, kiti nariai irgi, tai nežinau kokių kitų sąlyčio taškų (P9) Žmonės turėtų būti tie, kurie nusimano, kaip tai gerai padaryti, ir tam skiria savo laiką (V1)
	Motyvacija bendradarbiauti	Jeigu žinotume, kur kreiptis, kad yra tokia grupė, kad geranoriškai bendradarbiauja, išklauso. Ir ne tik verslo atstovus (P2) Aišku, reikia rengti susirinkimus ir juose dalyvauti, bet daugumai laiko trūksta (P5) Tada galima realiai orientuotis, ko reikia (P6) Mes nesukursim darbo vietų, tam yra savivaldybė, bet mes norim išvykti, išvažiuoti, ryšius palaikyti (P7) Tikiuosi, kad dar bus tos veiklos ir bendrų projektų (P7) ...visiškai nekompetentingi asmenys yra išrinkti į VVG (P8) Pirmiausia, VVG galėtų skatinti bendruomenes, parodydama, kokia joms nauda iš to (V1) Bet dabar, kai nėra projektų paleistų, nėra įsivažiavimo, tai nėra ir bendradarbiavimo. Vėliau, manyčiau, tas darbas bus aktyvus (V2) Ką galėsime pasidaryti per VVG strategijos įgyvendinimą, tai ir turėsime (V3) ...gal ir galėtų prisidėti, bet nenorėtų. Nes yra žmonės, kurie turi dirbti tą darbą (V4) Visi žmonės dirba kitus darbus ir, jei nemato suinteresuotumo, aktyviai čia nesireikš (V5)
Gyvenamosios vietovės bendruomenių ir VVG bendradarbiavimo iniciatyva	Iš bendruomenių	Tie, kam įdomu, turi domėtis. Per prievartą niekam geras nebūsi.<...> O jei neaišku, galima paskambinti, atvykti bet kada (V5)
	Iš VVG	Jeigu yra sukurta tokia grupė, kuri atsakinga už plėtrą, tai ji ir turi atlikti savo funkcijas (P2) ...labiau norėtusi, kad VVG pakviestų, pasiūlytų, informuotų, ką ruošiasi daryti, ko tikisi iš mūsų... Jie turėtų vienyti (P3) Turbūt VVG (P5) Norėtume, kad ir mus įtrauktų, pasiūlytų pagal mūsų galimybes, ką galėtume padaryti (P7) VVG turi eiti pas žmones ir kalbėti (P8) Ko gero pati VVG. Arba turėtų būti projekto vadovas...(V1) VVG pirmininkas turi viską organizuoti, kviesti, siūlyti, skelbti.(V4)

	Abipusė	...abi pusės turi būti aktyvios (P1) Dėmesys turi eiti iš abiejų pusių, nes visi VVG valdybos nariai dirba visuomeniniais pagrindais (V2) Abi pusės turi norėti įsitraukti ir domėtis informacija (V3)
--	---------	--

Įvertinus tyrimo dalyvių pateiktas efektyvaus bendradarbiavimo sąlygas, galima pastebėti, kad didžiausią įtaką turi abipusis noras siekti bendro tikslo: „*noras bendrauti, bendradarbiauti (P1)*“, „*Bendro tikslo siekimas (V2)*“.

Nors komunikacijos trūkumas: „*VVG galėtų susikviesti (P3)*“, „*valdybos narys ir turi išnešti informaciją (V3)*“, „*VVG galėtų plačiau pasiviešinti (V1)*“ ir neigiamas nusiteikimas: „*Jei projektas nedomina, tai niekas ir nebendradarbiaus (P5)*“, „*gal poreikio nėra (P7)*“, „*nežinau <...> sąlyčio taškų (P9)*“, „*Žmonės turėtų būti tie, kurie nusimano (V1)*“, „*visiškai nekompetentingi asmenys yra išrinkti į VVG (P8)*“, „*gal ir galėtų <...> bet nenorėtų (V4)*“, „*Per prievartą niekam geras nebūsi (V5)*“, parodo per menką supratimą apie realaus gyventojų įtraukimo abipusę naudą.

Norint suaktyvinti bendruomenių įsitraukimą į strateginių dokumentų rengimą ir įgyvendinimą ateityje galimi įvairūs būdai ir formos, nuo mokymų: „*Turėtų organizuoti <...> mokymus bendruomenėms (P1)*“ ir didesnio viešinimo: „*jaunimui – socialiniai tinklai, vidutiniam amžiui – savivaldybės svetainė, VVG svetainė, pensininkams – laikraščiai ir pranešimai spaudoje (V2)*“, „*viskas tinka (V5)*“, iki tiesioginio informacijos siuntimo el. paštu: „*Vienintelis – tai elektroninis paštas (P5)*“, „*Elektroniniu paštu (P6)*“, „*Geriausia <...> elektroniniu būdu...(V4)*“. Bet didžiausią įtaką efektyviam gyvenamosios vietovės bendruomenių ir vietos veiklos grupės bendradarbiavimui turi betarpiški susitikimai: „*susitikti prie vieno stalo (P1)*“, „*geriausia susirinkti ir diskutuoti (P3)*“, „*per susitikimus – tiek formalius, tiek neformalius, per diskusijas(V2)*“, „*tiesioginis kontaktas su žmogumi (V3)*“, „*pirmas tai akis į akį (V5)*“.

Ir nors kai kurios bendruomenės abejoja: „*Nežinau, kokiais pagrindais VVG sukurta (P6)*“, „*Mes nesukursim darbo vietų (P7)*“, bendradarbiavimo būtinumą rengiant strateginius dokumentus mato ir bendruomenių pirmininkai: „*Žinoma, reikalingas (P5)*“, „*Bendradarbiavimas labai reikalingas (P4)*“, „*Manau, kad turi būti bendradarbiavimas (P6)*“, „*Būtinas <...> bendradarbiavimas (P8)*“, ir VVG atstovai: „*tai labai svarbus dalykas...(V2)*“, „*Be abejo (V3)*“, „*reikalingas bendradarbiavimas (V4)*“. Visgi, nors bendradarbiavimo iniciavimas svarbus abiem pusėms: „*abi pusės turi būti aktyvios (P1)*“, „*Abi pusės turi norėti įsitraukti (V3)*“, VVG, turinti daugiau galios ir resursų, turi labiau inicijuoti bendradarbiavimą ir bendruomenių įtraukimą: „*tai ji ir turi atlikti savo funkcijas (P2)*“, „*Jie turėtų vienyti (P3)*“, „*Turbūt VVG (P5)*“, „*VVG turi eiti*

pas žmones ir kalbėti (P8)“, „Ko gero pati VVG (V1)“, „VVG pirmininkas turi viską organizuoti, kviesti, siūlyti, skelbti (V4)“.

Apibendrinant galima teigti, kad nepaisant kritinių nuomonių dauguma tyrimo dalyvių tiki bendro darbo galimybe sprendžiant miestui svarbius klausimus: *„Tikiuosi, kad dar bus tos veiklos ir bendrų projektų (P7)“, „Ką galėsime pasidaryti per VVG strategijos įgyvendinimą, tai ir turėsime (V3)“.*

IŠVADOS

1. Atlikus literatūros analizę paaiškėjo, kad nors bendruomenės sąvoka turi daug skirtingai pateikiamų apibrėžimų, ji yra plačiai ir seniai tiriama ir Lietuvos, ir užsienio mokslininkų. Tuo tarpu gyvenamosios vietovės bendruomenės sąvoka atsirado didėjant bendruomenių skaičiui ir norint papildyti vietos bendruomenės, kaip savarankiškos nevyriausybinės organizacijos, sampratą.
2. Gyvenamosios vietovės bendruomenės yra priskiriamos nevyriausybiniams organizacijoms ir vertinamos kaip pilietinės bendruomenės išraiška, nes joms būdingas dalyvavimas viešuosiuose reikaluose. Gyvenamosios vietovės bendruomenių, kaip kolektyvinės savo narių valios reiškėjo, dalyvavimas ir įtraukimas į vietos problemų sprendimą pabrėžiamas moksliniuose darbuose.
3. Vienas efektyviausių kompleksinių socialinių – ekonominių problemų sprendimo metodų yra pilietinės visuomenės, privataus ir valstybinio sektorių partnerystė, kuri leidžia suvienyti atskiras gyventojų grupes, inicijuoti vietos problemų sprendimą, skatinti naują lankstų požiūrį į vietovės plėtrą. Todėl įvertinus sėkmingą kaimo plėtros programų gyvendinimą nutarta inicijuoti ir miestuose vietos veiklos grupių steigimą.
4. Miestų vietos veiklos grupių tikslas yra įgyvendinti 2014–2020 metų veiksmų programos uždavinį „Pagerinti vietinės įsidarbinimo galimybes ir didinti bendruomenių socialinę integraciją, išnaudojant vietos bendruomenių, verslo ir vietos valdžios ryšius“. Todėl VVG ir gyvenamosios vietovės bendruomenių bendradarbiavimas ir vietos gyventojų dalyvavimas savivaldos procesuose yra deklaruojamas įstatymuose bei teisės aktuose.
5. Atlikus tyrimą nustatyta, kad Panevėžio vietos veiklos grupė įsteigta 2015m. liepos 30 d. Jos steigėjai yra Panevėžio miesto savivaldybės administracija, Panevėžio prekybos, pramonės ir amatų rūmai ir Panevėžio jaunimo organizacijų sąjunga „Apskritasis stalas“. Nors valdyba sudaryta iš skirtingų, atstovaujančių miesto gyventojų, verslo bei bendruomenių interesams, šalių, gyvenamosios vietovės bendruomenių įtraukti į bendradarbiavimo procesą nepavyko.
6. Strategijos rengimo plane buvo skelbiama, kad plačiai buvo įtrauktos visos bendruomenės, tačiau tyrimas parodė, kad ne visos bendruomenės turėjo informacijos apie VVG veiklą, o ir tų, kurios informacijos turėjo, įsitraukimas į strategijos kūrimą buvo daugiausia formalus.
7. Tyrimo metu identifikuota, kad pagrindinė žemo bendruomenių įsitraukimo priežastis yra kritiškas nusiteikimas ir nepakankamas būsimos Strategijos naudos visuomenei iškomunikavimas.

8. Tyrimo dalyvių nuomone, bendruomenių įtraukimo į sprendimo priėmimo procesus sėkmę lemia šie veiksniai: noras bendrauti ir bendradarbiauti, VVG narių profesionalumas, tinkamas informacijos perdavimas ir abipusis iniciatyvumas. Todėl svarbu visoms suinteresuotosioms šalims suvokti bendruomenių įtraukimo į strateginių dokumentų rengimą ir įgyvendinimą reikšmę ir sudaryti galimybę dalyvauti bendradarbiavimo procese.

REKOMENDACIJOS

Remiantis gautais tyrimo analizės rezultatais ir juos apibendrinančiomis išvadomis, rekomenduojama:

1. Siekiant, kad VVG strategijos planavimo ir įgyvendinimo dokumentuose būtų aiškiai suprantamos dalyvaujančių ir įtrauktų narių sampratos, rekomenduojama patikslinti bendruomenių apibrėžimą įvedant **gyvenamosios vietovės bendruomenės** sąvoką.
2. Siekiant ateity realiai įtraukti gyvenamosios vietovės bendruomenes ne tik į dokumentų rengimą, bet ir strategijos įgyvendinimą, ką rekomenduoja ir Europos Sąjungos direktyvos, reikia aktyvinti VVG ir bendruomenių sąveiką. Tam galimi įvairūs būdai.
3. Visi respondentai vardijo kvietimus ir informaciją elektroniniais laiškais bendruomenės pirmininkui iš VVG kaip vieną iš tinkamiausių informacijos pateikimo būdų.
4. Siekiant didesnio įsitraukimo ir abipusės pagarbos rekomenduotina suorganizuoti visų bendruomenių aktyvo ir VVG bendrą susirinkimą, kur būtų išaiškintas VVG sukūrimo tikslas, bendros veiklos galimybės ir to teikiama nauda.
5. Reikalinga turėti konsultantą, kuris galėtų aiškiai atsakyti į visus bendruomenės rūpimus klausimus apie projektų ruošimą, dokumentų teikimą ir galėtų teikti pagalbą.
6. Būtina bendruomenėms rengti mokymus apie dalyvavimo VVG veikloje naudą, apie projektų rengimą ir įgyvendinimą.
7. Siekiant maksimalaus piliečių dalyvavimo visuomeniniame gyvenime sprendžiant miesto problemas, reikia daugiau abipusio aktyvumo, o minėtų rekomendacijų įgyvendinimas formuos teigiamą nuostatą vieniems kitų atžvilgiu ir leis pasiekti gerų bendros veiklos rezultatų žmonių ir miesto labui.

LITERATŪROS SĄRAŠAS

Mokslinės literatūros sąrašas

1. Aidukaitė, J., Lipnevič, A., Nefas, S. ir kt. (2014). Būsto politika ir visuomenės iniciatyvos mieste. Mokslo studija. Prieiga per internetą:
http://lsc.lt/download/Busto_politika_visas.pdf. (Žiūrėta 2017 02 19)
2. Aleksandravičius, A., Žukovskis, J. (2011). Kaimo bendruomenių raida ir jų veiklos tikslai: siekiant darnumo visuomenėje. Management theory and studies for rural business and infrastructure development. 2011. Nr. 1 (25)
3. Arimavičiūtė, M. (2004). Savivaldos institucijų strateginių planų rengimo ir jų įgyvendinimo tyrimai. Viešoji politika ir administravimas, Nr. 8
4. Arimavičiūtė, M. (2011). Savivaldybių strateginės veiklos planavimas užsienio šalių pavyzdžiu. Socialinių mokslų studijos 3(1), p. 59–76
5. Arimavičiūtė, M., Domarkas, V., D. Gineitienė, V. ir kt. (2002). Viešojo sektoriaus institucijų administravimas. Monografija. Vilnius: Lietuvos teisės universiteto Leidybos centras
6. Aristotelis (2009). Politika. Vilnius: Margi raštai.
7. Astrauskas, A. (2002). Vietos savivalda ir vietos savivaldos problemos Lietuvoje. Viešoji politika ir administravimas, Nr. 3
8. Astrauskas, A. (2014). Kam Lietuvoje laiduota (vietos) savivaldos teisė ir kaip ji įgyvendinama? Viešoji politika ir administravimas. T. 13, Nr. 4, p. 671–689
9. Astrauskas, A., (2010) Vietos savivaldos įstatymo nuostatos dėl bendruomenių ir bendruomeninių organizacijų. Konferencija “Vietos savivalda ir bendruomenės Lietuvoje, 46-54. Prieiga per internetą <http://vinilas.lt/lvbos/siuntiniai/Konferencija1.pdf>. (Žiūrėta 2017 02 20)
10. Astrauskas, A., Bernotienė, M., Diržytė, A., (2010). Viešasis valdymas. Vadovėlis. Vilnius: MRU
11. Backūnaitė, E., Petukienė, E., Tijūnaitienė R. ir kt. (2011). Naujoji viešoji vadyba Mokomoji knyga. Kaunas: Technologija.
12. Baršauskienė, V., Leliūgienė, I. (2001). Sociokultūrinis darbas bendruomenėje. Monografija. Kaunas: Technologija.
13. Bitinas, B., Rupšienė, L., Žydžiūnaitė, V. (2008). Kokybių tyrimų metodologija. Vadovėlis vadybos ir administravimo studentams. Klaipėda: Socialinių mokslų kolegija

14. Błędowski, P., Kubicki, P. (2014). Lokalna polityka społeczna wobec nowych wyzwań. Od interwencji do aktywizacji. Szkoła Główna Handlowa w Warszawie. Polityka Społeczna – numer tematyczny 3. Prieiga per internetą:
https://www.researchgate.net/profile/Pawet_Kubicki/publication/271729516_Lokalna_polityka_spoeczna_wobec_nowych_wyzwan_Od_interwencji_do_aktywizacji/links/54d09490cf29ca81101c66d/Lokalna-polityka-spoeczna-wobec-nowych-wyzwan-Od-interwencji-do-aktywizacji.pdf (Žiūrėta 2017 03 03)
15. Cimdiņš, R. (2015) TERITORIJU SOCIĀLAIS POTENCIĀLS: NOVĒRTĒŠANAS IESPĒJAS UN NOZĪME ATTĪSTĪBAS PLĀNOŠANĀ PROMOCIJAS DARBS Doktora zinātniskā grāda iegūšanai ģeogrāfijas nozarē Lietiškās ģeogrāfijas apakšnozarē. Rīga. Prieiga per internetą: http://dspace.lu.lv/dspace/bitstream/handle/7/31337/298-51464-Cimdins_Rudolfs_rc11008.pdf?sequence=1. (Žiūrėta 2017 02 03)
16. Cirtautas, M. (2011). Visuomenės dalyvavimo urbanistinio planavimo ir projektavimo procesuose realijos ir perspektyvos, Mokslas – Lietuvos ateitis, 3(3), p.65
17. Čiegis, R., Žalevičienė, A. (2012). Darnus miestų vystymasis ir Europos Sąjungos investicijų įsisavinimas. Vadybos mokslas ir studijos – kaimo verslų ir jų infrastruktūros plėtrai, 1 (30), p. 42-52
18. Dabartinės lietuvių kalbos žodynas (1972). Vilnius: Mintis, 77.
19. Dagytė, I., Juknevičienė, V., Poškuvienė, B. ir kt. (2006). Šiaulių universiteto socialinių mokslų fakulteto bendruomeniškumas: samprata ir apraiškos. Socialiniai tyrimai, 2 (8), 29-36
20. Fairbrother, P., Tyler, M., Hart, A. ir kt., (2013) Creating “Community”? Preparing for Bushfire in Rural Victoria. Rural Sociology 78(2), 186–209
21. Furmankiewicz., M. (2013). Współrządzenie czy ukryta dominacja sektora publicznego? Koncepcja governance w praktyce lokalnych grup działania LEADER. Studia Regionalne i Lokalne, 1(51)
22. Guogis, A., Gudelis, D., Stasiukynas A. (2007) Nevyriausybių organizacijų ir savivaldybių santykių reikšmė, plėtojant vietinę demokratiją: atvejo tyrimai dviejose Lietuvos savivaldybėse. Viešoji politika ir administravimas, Nr. 22
23. Guogis, A., Šilinskytė, A. (2013): „Naujasis viešasis valdymas“ kaip pilietinė vertybė: Lietuvos bendruomenių aktyvumo atvejis. Tiltai, Nr. 1
24. Jasaitis, J. (2012). Kaimiškojo rajono konkurencingumo didinimo paieškos, taikant mikroregionalizacijos idėją. Lietuvos kaimo vietovių konkurencingumo stiprinimas: geroji patirtis. Straipsnių rinkinys, 5-oji mokslinė- praktinė konferencija, 62-71. Akademija.

- Prieiga per internetą: http://evf.asu.lt/wp-content/uploads/sites/4/2014/12/5_mokslines_konferencijos_leidinys_1.pdf. (Žiūrėta 2017 02 03).
25. Kalpokienė, V., Čėsniienė, I. (2013). Grupė – mažoji bendruomenė: ar reikalingos taisyklės visiems? Prieiga per internetą: <http://www.ikimokyklinis.lt/index.php/straipsniai/specialistams/grupe-mazoji-bendruomene-ar-reikalingos-taisykles-visiems-/4069>. (Žiūrėta 2017 02 15)
26. Kardelis, K. (2002). Mokslinių tyrimų metodologija ir metodai. 2-asis pataisytas ir papildytas leidimas. Šiauliai.
27. Kardelis, K. (2007). Mokslinių tyrimų metodologija ir metodai: edukologija ir kiti socialiniai mokslai. Šiauliai: Lucilijus.
28. Krankalis, R., Anzelytė, R. (2013). Darna vystymosi nuostatų įgyvendinimas kaimiškose savivaldybėse. Kaimo raidos kryptys žinių visuomenėje, 1(5), 40-52
29. Krankalis, R., Ruibytė, J., Šakytė A. (2012), Darna vystymosi vertinimas kaimiškajame rajone: Rietavo savivaldybės atvejis. Kaimo raidos kryptys žinių visuomenėje, 2(4), 56-63
30. Kulakauskas, A. (2010). Vietos bendruomenės – teritorinės savivaldos pagrindas. Vietos savivalda ir bendruomenės Lietuvoje. Konferencija. Prieiga per internetą: <http://vinilas.lt/lvbos/siuntiniai/Konferencija1.pdf> (Žiūrėta 2017 02 03)
31. Leliūgienė, I., Sadauskas, J. (2011). Bendruomenės sampratos traktuotės ir tipologija. Socialinių mokslų studijos 3(4), p. 1281-1297
32. Leonas, P. (1991). Lietuvos savivaldybės, Kaunas
33. Mačiulytė J., Ragauskas, P., (2007). Lietuvos savivalda: savarankiškos visuomenės link? Pilietinės visuomenės institutas, Vilnius: Versus aureus
34. Marcinkevičiūtė L., Petrauskienė R., (2008). Piliečių dalyvavimo viešojo administravimo institucijų valdyme galimybės: Vilniaus ir Jurbarko rajonų savivaldybių pavyzdys. Vadybos mokslas ir studijos – kaimo verslų ir jų infrastruktūros plėtrai, 14 (3)
35. Melnikas, B., Smaliukienė, R. (2007). Strateginis valdymas. Mokomoji knyga. Vilnius: Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademija. p.31-32
36. Merkys, G., Brazienė, R., Urbonaitė-Šlyžiuvienė, D. ir kt. (2007). Lietuvos vietos savivaldos įstatymo įgyvendinimo klausimu: gyventojų viešosios nuomonės tyrimo metodikos pristatymas. Jurisprudencija, mokslo darbai, 6(96); 63–71
37. Nefas, S. (2006). Funkcionali vietos bendruomenė kaip pilietinės visuomenės pagrindas. Viešojo politika ir administravimas, Nr. 17

38. Nefas, S. (2007). Savivaldžių (vietos) bendruomenių raida ir perspektyvą šiuolaikinėje Lietuvoje. Viešoji politika ir administravimas, Nr. 20
39. Nefas, S. (2009). Funkcionalių vietos bendruomenių veiklą sąlygojantys veiksniai. Ekonomika ir vadyba: aktualijos ir perspektyvos, 3 (16). 101-109
40. Nefas, S. (2010). Savivaldybių bendruomeniškumo indeksas. Konferencija „Vietos savivalda ir bendruomenės Lietuvoje“, 42-45. Prieiga per internetą: <http://vinilas.lt/lvbos/siuntiniai/Konferencija1.pdf>. (Žiūrėta 2017 02 20)
41. Nefas, S., Smalskys, V., Šlapkauskas, V. (2011). Demokratija ir vietos bendruomenė Lietuvoje. Vadovėlis. Vilnius: MRU
42. Paliukėnienė, D. (2004). Regionų administravimo veiksmingumas: pilietinės bendruomenės įtaka. Filosofija. Sociologija, 4, 27–36
43. Paulikas, V. (2013). Vietos savivaldos administracinės teritorinės reformos Lietuvoje ir kitose valstybėse. Viešoji politika ir administravimas T. 12, Nr. 2, p. 197–211
44. Petukienė, E., Tijūnaitienė, R. (2007). Visuomenės dalyvavimas: socialinio kapitalo, demokratijos ir racionalaus pasirinkimo teorijų apžvalga. Viešoji politika ir administravimas, 21
45. Petukienė, E. Tijūnaitienė, R. (2007), Visuomenės dalyvavimas šiuolaikiniame viešajame valdyme. Naujoji viešoji vadyba. Mokomoji knyga. Kaunas: Technologija, 230-240.
46. Pilipavičius, V. (2007). Bendruomenė ir organizacinės bendruomeninės veiklos formos Ekonomikos ir vadybos fakulteto 2007 metų mokslinių tyrimų rezultatai, mokslinės konferencijos straipsnių rinkinys, Nr. 1 (4). Prieiga per internetą: http://mtr.asu.lt/2007/Moksliniu_tyrimu_rezultatai_2007.pdf#page=48 (Žiūrėta 2017 03 03)
47. Pruskus V. (2003). Sociologija: teorija ir praktika. Vilnius: Vilniaus verslo ir teisės kolegija
48. Putman, R.D. (2001), Kad demokratija veiktų. Vilnius: Margi raštai
49. Sommerfeldt, E.J. (2013). The civility of social capital: Public relations in the public sphere, civil society, and democracy. Public Relations Review, 39, 4, p. 280–289
50. Stačiokas, R. (1991). Lietuvos savivaldybių raida. Vilniaus universiteto tyrimo ir mokymo centras
51. Suvi, S. (2009). Теория гражданского общества и постсоциализм. Журнал исследований социальной политики, 4/7
52. Šilinskytė, A. (2015). Nevyriausybių organizacijų ir savivaldybių sąveika Lietuvoje: teoriniai sprendimų priėmimo ir įgyvendinimo proceso aspektai. Viešoji politika ir administravimas. T. 14, 2, p. 221–235

53. Šinkūnienė, J. R., Savickaitė, D. (2008). Sociokultūrinio darbo dilema. Socialinis darbas 7(1)
54. Tamošiūnas T., Liubomirskienė R. (2009). Ukmergės rajono vietos veiklos grupės strateginis valdymas. Ekonomika ir vadyba, aktualijos ir perspektyvos, 3 (16). 118-130
55. Tidikis, R. (2003). Socialinių mokslų tyrimų metodologija. Vilnius: Lietuvos teisės universitetas
56. Tijūnaitė, R., Damkuvienė, M. (2010). Visuomenės dalyvavimo koncepcijos: teorinė prieiga. Ekonomika ir vadyba: aktualijos ir perspektyvos, 1 (17), 125-132
57. Valackienė, A., Žalnieriūnienė, E. (2015). Bendruomenės dalyvavimas savivaldos procesuose: vietos bendruomenės atvejo analizė. Tiltai, 2, 21-38
58. Valantiejus, A. (2003). Sociologiniai bendruomenės sąvokos aspektai. Lietuvių katalikų mokslo akademijos suvažiavimo darbai. T. 18. Prieiga per internetą: <http://etalpykla.lituanistikadb.lt/fedora/objects/LT-LDB-0001:J.04~2003~1367162309260/datastreams/DS.002.0.01.ARTIC/content?gathStatIcon=true>. (Žiūrėta 2017 02 19)
59. Valavičienė, N. (2009). Aktyvūs imigrantai: pilietinio dalyvavimo veiksniai Europos Sąjungoje. Socialinių mokslų studijos 3(3), 65–182
60. Vyšniauskaitė, A. (2003). Regionų politika ir plėtra Regioninių bendruomenių savivokos ir savimonės ugdymas. Pranešimas LR Seime. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter/w5_show?p_r=2231&p_d=30276&p_k=1. (Žiūrėta 2017 02 15)
61. Vveinhardt, J., Gulbovaitė, E. (2012). Asmeninių ir organizacinių vertybių kongruencija: percepcijos aspektai. Lietuvos aukštųjų mokyklų vadybos ir ekonomikos jaunųjų mokslininkų konferencijų darbai. Prieiga per internetą: http://www.academia.edu/3470889/Asmenini%C5%B3_ir_organizacini%C5%B3_vertybi%C5%B3_kongruencija_bendros_asmeniui_ir_organizacijai_vertyb%C4%97s. (Žiūrėta 2017 04 06)
62. Walnycki, A. (2016). Local development from global finance: how to extend and deepen the impact of 2030 development finance. IIED Working Paper. Prieiga per internetą: <http://pubs.iied.org/pdfs/10161IIED.pdf>. (Žiūrėta 2017 03 03)
63. Геллнер, Э. (1994). Условия свободы. Гражданское общество и его исторические соперники. Москва: Московская школа политических исследований. Prieiga per internetą: http://msps.su/files/2010/12/Wer-Gelner_NV.pdf. (Žiūrėta 2017 02 03)

64. Горный, М.Б. (2012). Взаимодействие некоммерческих организаций и органов власти: сравнительный анализ законодательства. Журнал исследований социальной политики, 9, 2.
65. Дробуш, І. В. (2014). Укрупнення територіальних громад як необхідна умова реалізації соціальної функції місцевого самоврядування. Часопис Національного університету "Острозька академія". Серія "Право", 2(10)
66. Жовнірчик, Я. Ф., Мельник, В. М. (2015). Зарубіжний досвід і вітчизняні традиції здійснення інноваційного розвитку територіальних громад органами місцевого самоврядування. Інвестиції: практика та досвід, 9. Державне управління, 92-97
67. Пясецкая, Е.Н. (2016). Факторы формирования активности местного сообщества. Политика, экономика и инновации, 1(3)
68. Трофимова, И.Н. (2011). Децентрализация государственного управления и особенности центр-локальных отношений в европейских странах. *Сравнительная политика*, 2(4(6)):35-44
69. Шмиттер, Ф. (1996). Размышления о гражданском обществе и консолидации демократии. Полис, 5, р. 16–27

Dokumentai ir kiti šaltiniai

1. 2014-2020 m. ES fondų investicijų terminų žodynėlis. Lietuvos Respublikos finansų ministerija. Prieiga per internetą:
http://www.esinvesticijos.lt/uploads/publications/docs/5_bb2fe70c1d0730b0570678f82e99db6b.pdf (Žiūrėta 2017 02 03)
2. Dalyvavimas viešajame valdyje, sprendimų priėmimas ir viešųjų paslaugų teikimas. Savivaldybių ir nevyriausybinų organizacijų bendradarbiavimas. Metodika (2013). NIPC. Prieiga per internetą: http://www.3sektorius.lt/docs/Knygelepilna_2013-12-18_11:06:27.pdf. (Žiūrėta 2017 03 03)
3. Daugalienė, V. (2014). LEADER metodo poveikis kaime, Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija. Prieiga per internetą:
<http://www.leaderlietuva.lt/uploads/konferencija%202014/2014-10-16%20LEADER%20poveikis%20kaime%20ZUM.pdf>. (Žiūrėta 2017 02 03)
4. Gero valdymo principų taikymas savivaldybėse (2015). NIPC. Prieiga per internetą:
http://www.3sektorius.lt/docs/STUDIJA_Gero_valdymo_principu_taikymas_savivaldybese_2015.pdf. (Žiūrėta 2017 02 03)

5. Kairytė, E. (2008). LEADER metodo įgyvendinimo Lietuvoje optimizavimas. Lietuvos agrarinės ekonomikos institutas. Prieiga per internetą:
http://www.leaderlietuva.lt/uploads/dokumentai/Metodikos/dokumentas_141441LEADER%20metodo%20optimizavimas_ataskaita_ZUM-ui_2008-09-08.pdf. (Žiūrėta 2017 02 03)
6. Kalpokienė, V., Čėsniienė, I. (2013). Grupė – mažoji bendruomenė: ar reikalingos taisyklės visiems? Straipsnis svetainėje www.ikimokyklinis.lt. Prieiga per internetą:
<http://www.ikimokyklinis.lt/index.php/straipsniai/specialistams/grupe-mazoji-bendruomene-ar-reikalingos-taisykles-visiems-/4069>. (Žiūrėta 2016 12 05)
7. Kas yra NVO. Nevyriausybinių organizacijų samprata (2012). NIPC. Prieiga per internetą:
<http://www.3sektorius.lt/trecias-sektorius/kas-yra-nvo/nevyriausybinės-organizacijos-samprata/>. (Žiūrėta 2017 02 03)
8. LEADER metodo įgyvendinimo Lietuvoje optimizavimas (2008). Lietuvos agrarinės ekonomikos institutas. Prieiga per internetą:
http://www.leaderlietuva.lt/uploads/dokumentai/Metodikos/dokumentas_141441LEADER%20metodo%20optimizavimas_ataskaita_ZUM-ui_2008-09-08.pdf. (Žiūrėta 2016 12 05)
9. Lietuva: atviro ir įtraukiančio politikos formavimo skatinimas. Pagrindiniai rezultatai ir rekomendacijos Lietuvai (2015). EBPO viešojo valdymo apžvalgos.. Prieiga per internetą:
http://www.3sektorius.lt/docs/OECD_rekomendacijos_LT_2015_2015-10-12_15:16:30.pdf. (Žiūrėta 2017 02 03)
10. Lietuvos pažangos strategija „Lietuva 2030“. Prieiga per internetą:
<https://www.lietuva2030.lt/lt/apie-lietuva-2030>. (Žiūrėta 2017 03 03)
11. Lietuvos regioninės plėtros įstatymas. Valstybės žinios. 2000, Nr. 66-1987. Prieiga per internetą: https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.7E8386C5AA76/TAIS_371054. (Žiūrėta 2017 01 05)
12. Lietuvos Respublikos asociacijų įstatymas. Valstybės žinios. 2004, Nr. 25-745. Prieiga per internetą: https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.FF00B0EA2F0E/TAIS_363444. (Žiūrėta 2017 02 03)
13. Lietuvos Respublikos Konstitucija. Valstybės žinios. 1992, Nr. 33-1014. Prieiga per internetą: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.47BB952431DA/bHVIIIKgQy>. (Žiūrėta 2017 01 05)
14. Lietuvos Respublikos nevyriausybinių organizacijų plėtros įstatymas, TAR, 2014, Nr. 18. Prieiga per internetą: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/d1e6be90747611e3b675ad30753d4b1b>. (Žiūrėta 2017 02 20)

15. Lietuvos Respublikos regioninės plėtros įstatymas. 2010, Valstybės žinios. 2000, Nr. 66-1987. Prieiga per internetą: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.7E8386C5AA76>. (Žiūrėta 2017 02 03)
16. Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro įsakymas „Dėl Panevėžio miesto integruotos teritorijų vystymo programos patvirtinimo“, TAR, 2016, 3207. Prieiga per internetą: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/a933c5b0d70c11e583a295d9366c7ab3>. (Žiūrėta 2016 12 05)
17. Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro įsakymas „Dėl vietos plėtros strategijų rengimo taisyklių patvirtinimo“, TAR, 2015, Nr. 951. Prieiga per internetą: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/5b4c8010a24911e4a82d9548fb36f682>. (Žiūrėta 2017 02 20)
18. Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas. Valstybės žinios. 1994, Nr. 55-1049. Prieiga per internetą: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.D0CD0966D67F/IsoLyWbPuj>. (Žiūrėta 2017 02 03)
19. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimas dėl 2014-2020 metų nacionalinės pažangos programos patvirtinimo, Valstybės žinios, 2012 m. Nr. 61-3050. Prieiga per internetą: <https://e-tar.lt/mobile/legalAct.html?documentId=TAR.31A566B1512D&lang=lt> (Žiūrėta 2017 02 03)
20. Miesto VVG strategijai – 600 tūkst. Eur. Pranešimas Panevėžio Prekybos, pramonės ir amatų rūmų svetainėje www.paneveziorumai.lt Prieiga per internetą: <https://paneveziorumai.lt/lt/vietos-veiklos-grupe/naujienos/miesto-vvg-strategijai-600-tukst-eur/>. (Žiūrėta 2017 02 20)
21. Nacionalinė pažangos programa. ES struktūrinė parama 2007 – 2013 m. Prieiga per internetą: <http://www.esparama.lt/nacionaline-pazangos-programa1>. (Žiūrėta 2017 04 06).
22. Panevėžio miesto savivaldybės svetainė. Prieiga per internetą: <http://panevezys.lt/lt/titulinis.html>. (Žiūrėta 2017 02 03)
23. Panevėžio vietos veiklos grupė. Prieiga per internetą: <http://www.pvvg.lt/kontaktai/valdybos-nariai/>. (Žiūrėta 2017 02 03)
24. Panevėžio VVG vietos plėtros strategija (2016). Prieiga per internetą: http://www.pvvg.lt/wp-content/uploads/2017/01/PVVG_strategija_p.pdf. (Žiūrėta 2017 02 03)
25. Piliečių dalyvavimas sprendimų priėmimo procese. Kas tai ir kam tai reikalinga? (2013). Spręskite patys, VRM. Prieiga per internetą: http://www.3sektorius.lt/docs/Pilieciu_dalyvavimas_sprendimu_priemime_2013-01-15_15_09_47.pdf. (Žiūrėta 2017 02 03)

26. Piliečių dalyvavimo valstybės valdyme svarba, informacija Nevyriausybinių organizacijų informacijos ir paramos centro puslapyje www.3sektorius.lt. Prieiga per internetą: <http://www.3sektorius.lt/trecias-sektorius/kas-yra-nvo/neyriausybynes-organizacijos-samprata/>. (Žiūrėta 2017 01 22)
27. Pilietiškumas ir pilietinė visuomenė (2012). NIPC. Prieiga per internetą: http://www.3sektorius.lt/docs/Pilietiskumas_leidinys_2012_2013-01-17_13_48_37.pdf. (Žiūrėta 2017 02 03)
28. Pilietiškumas ir pilietinė visuomenė. Lyginamoji pilietiškumo sampratos analizė (2012). Nevyriausybinių organizacijų informacijos ir paramos centras. Prieiga per internetą: http://www.3sektorius.lt/docs/Pilietiskumas_analize_final_2013-01-17_16_00_54.pdf. (Žiūrėta 2017 02 03)
29. Regioninės politikos formavimas ir įgyvendinimas (2017). Regioninė politika. VRM, Nacionalinės regioninės politikos puslapis. Prieiga per internetą: <http://www.nrp.vrm.lt/lt/regionines-politikos-formavimas-ir-igyvendinimas/4>. (Žiūrėta 2017 04 06).
30. Regioninės politikos formavimas ir įgyvendinimas. Samprata, tikslas, uždaviniai (2016). Lietuvos regioninė politika. Prieiga per internetą: <http://www.nrp.vrm.lt/lt/regionines-politikos-formavimas-ir-igyvendinimas/samprata-tikslas-uzdaviniai/6>. (Žiūrėta 2016 12 05)
31. Ribašauskienė, E. (2010). Vietos veiklos grupių vadybos, įgyvendinant vietos plėtros strategiją, stiprinimas. Metodinė medžiaga, Kaunas: Programos „LEADER“ ir žemdirbių mokymo metodikos centras. Prieiga per internetą: <http://www.leaderlietuva.lt/uploads/dokumentai/Metodikos/VVG%20vadybos%20stiprinimas.pdf>. (Žiūrėta 2017 02 03)
32. Valdžios ir nevyriausybinių sektorių bendradarbiavimo viešosios politikos sprendimų priėmimo procese stiprinimas (2015). Pilietinės visuomenės institutas. Prieiga per internetą: http://www.civitas.lt/wp-content/uploads/2015/08/VRM-tyrimo-ataskaita_final.pdf. (Žiūrėta 2017 02 03)
33. Vietos plėtros strategijų rengimo taisyklės, TAR, 2015-01-23, Nr. 951. Prieiga per internetą: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/5b4c8010a24911e4a82d9548fb36f682>. (Žiūrėta 2017 02 03)

PRIEDAI

1 priedas

Pusiau struktūruoto interviu klausimynas gyvenamosios vietovės bendruomenių ir VVG ekspertams Panevėžio mieste

INTERVIU PROTOKOLAS

2017 m. balandžio ____d.

Protokolo Nr. _____

Susitikimo tema: Gyvenamosios vietovės bendruomenių dalyvavimas rengiant Panevėžio miesto VVG plėtros strategiją

Susitikimo vieta _____

Susitikimo laikas _____

Interviu trukmė _____

Respondento pareigos _____

Laba diena,

Tyrimą atlieka Šiaulių universiteto viešojo administravimo studijų programos baigiamojo kurso studentė Marija Miknė. Atliekamo tyrimo tikslas – atskleisti kaip Panevėžio m. gyvenamosios vietovės bendruomenės dalyvauja rengiant Panevėžio miesto VVG plėtros strategiją. Interviu metu gauta informacija bus naudojama rašant bakalauro baigiamąjį darbą „Gyvenamosios vietovės bendruomenių dalyvavimas rengiant VVG plėtros strategiją: Panevėžio miesto VVG atvejis“. Jūsų nuomonė yra svarbi siekiant tobulinti gyvenamosios vietovės bendruomenių ir VVG bendradarbiavimą Panevėžio mieste. Atsižvelgiant į tyrimo rezultatus, bus galima išsiaiškinti silpnąsias VVG ir gyvenamosios vietovės bendruomenių bendradarbiavimo, ruošiant strateginius vietos plėtros dokumentus, vietas ir rasti tinkamus sprendimus problemoms pašalinti. Tyrimo metu respondentų tapatybę atskleidžianti informacija bus užkoduota ir apibendrinant naudojama tik tyrimo tikslams.

I. Nustatyti Panevėžio m. VVG ir gyvenamosios vietovės bendruomenių bendradarbiavimo, rengiant strateginius vietos plėtros dokumentus, reikšmę (esamos situacijos identifikavimas)

- 1) Apibūdinkite savo organizaciją ir Jos funkcijas.

- 2) Gal galėtumėte trumpai apibūdinti kokai yra Šiuo metu Panevėžio miesto ekonomine ir socialine situacija?
- 3) Ar reikalingas Panevėžio m. VVG ir gyvenamosios vietovės bendruomenių bendradarbiavimas, rengiant strateginius vietos plėtros dokumentus? Kodėl? Kokia bendradarbiavimo reikšmė Jūsų organizacijai?
- 4) Kaip vertinate Panevėžio m. VVG ir gyvenamosios vietovės bendruomenių bendradarbiavimą? Ką reikėtų keisti?
- 5) Kaip dažnai bendradarbiaujama? Kokiomis formomis? Kas inicijuoja bendradarbiavimą?
- 6) Kokiais klausimais dažniausia bendradarbiaujama? Kas užtikrina sklandų bendradarbiavimą? Kas trukdo?
- 7) Kokiais kanalais bendradarbiaujama? Iš kur gaunate informaciją? Koks Jūsų organizacijos vaidmuo?

II. Nustatyti gyvenamosios vietovės bendruomenių dalyvavimo rengiant VVG plėtros strategiją Panevėžio mieste veiksmus (bendradarbiavimo procesas)

- 8) Jūs esate susipažinę su Panevėžio m. VVG plėtros planu? Ar Panevėžio m. VVG įtraukė gyvenamosios vietovės bendruomenes į Strategijos rengimo procesą? Kaip?
- 9) Kaip manote, ar bendruomenės aktyviai dalyvavo rengiant Panevėžio m. VVG plėtros strategiją? Kokiais būdais?
- 10) Kokie klausimai buvo svarbiausi gyvenamosios vietovės bendruomenėms? Į kokius pasiūlymus buvo atsižvelgta? Kas rodė iniciatyvą iškeliant svarbiausius klausimus?
- 11) Ką vertinate geriausiai pavykus gyvenamosios vietovės bendruomenių dalyvavimo rengiant VVG plėtros strategiją Panevėžio mieste procese? Su kokiomis problemomis susiduriate?

III. Nustatyti gyvenamosios vietovės bendruomenių ir VVG efektyvaus bendradarbiavimo, rengiant strateginius vietos plėtros dokumentus, galimybes (bendradarbiavimo gerinimas).

- 12) Kokios priežastys turi įtakos efektyviam gyvenamosios vietovės bendruomenių ir VVG bendradarbiavimui, rengiant strateginius vietos plėtros dokumentus?
- 13) Kokias būdais galima pagerinti gyvenamosios vietovės bendruomenių ir VVG bendradarbiavimą, rengiant strateginius vietos plėtros dokumentus? Kas svarbiausia?
- 14) Kaip skatinti bendradarbiavimą? Kas turi rodyti iniciatyvą?
- 15) Kaip turi būti komunuojama informacija iš gyvenamosios vietovės bendruomenių ir VVG siekiant abipusio dalyvavimo?
- 16) Kaip manote, ar Jūsų organizacija galėtų prisidėti prie efektyvesnio gyvenamosios vietovės bendruomenių dalyvavimo, rengiant strateginius vietos plėtros dokumentus? Kaip?

Dėkoju už atsakymus!

Panevėžio miesto gyvenamosios vietovės bendruomenių pirmininkų ir VVG valdybos atstovų interviu protokolai

INTERVIU PROTOKOLAS

2017 m. balandžio 13d.

Protokolo Nr. 1

Respondento kodinis pavadinimas: P1

Susitikimo tema: Gyvenamosios vietovės bendruomenių dalyvavimas rengiant Panevėžio miesto VVG plėtros strategiją

Susitikimo vieta: respondento darbo vieta

Susitikimo laikas 15.38

Interviu trukmė 14.15 min

Respondento pareigos: Bendruomenės pirmininkas

TEMA	KLAUSIMAI	ATSAKYMAI
I. Esama	1. Apibūdinkite <i>savo organizaciją</i> ir jos funkcijas.	Mūsų organizacija apima pietrytinę miesto dalį, yra pakankamai didelė pagal plotą, yra 86 nariai. Mūsų funkcijos – rūpintis bendruomenės narių, mikrorajono gyventojų gerove, organizuoti renginius, padėti spręsti įvairias problemas, išskylančias su įvairiais infrastruktūros atnaujinimais, bendradarbiauti su verslo įstaigomis, su švietimo įstaigomis, - žodžiu, daryti tai, kad gyvenimas būtų įdomus, turiningas ir nešėtų žmogui naudą.

situacija	2. Gal galėtumėte trumpai apibūdinti kokia yra šiuo metu <i>Panevėžio miesto</i> ekonominė ir socialinė <i>situacija</i>? 3. <i>Ar reikalingas</i> Panevėžio m. VVG ir gyvenamosios vietovės bendruomenių <i>bendradarbiavimas</i>, rengiant strateginius vietos plėtros dokumentus? <i>Kodėl?</i> Kokia bendradarbiavimo <i>reikšmė Jūsų organizacijai</i>? 4. <i>Kaip vertinate</i> Panevėžio m. VVG ir gyvenamosios vietovės bendruomenių <i>bendradarbiavimą</i>? Ką reikėtų keisti? 5. <i>Kaip dažnai</i> bendradarbiaujama? Kokiomis <i>formomis</i>? <i>Kas inicijuoja</i> bendradarbiavimą? 6. <i>Kokiais klausimais</i> dažniausia bendradarbiaujama? Kas užtikrina sklandų bendradarbiavimą? Kas trukdo? 7. <i>Kokiais kanalais</i> bendradarbiaujama? Iš kur gaunate informaciją? Koks Jūsų organizacijos <i>vaidmuo</i>?	Ekonominė tai labai apgailėtina, kadangi tom pačiom bendruomenėm tik po 200 eurų su savivaldybe sugeba skirti. O socialinė irgi – mes atlikom tyrimą gyventojų mūsų mikrorajone socialinė situacija yra pakankamai prastoka: yra ir neįgalųjų ir pašalpininkų daug. Ateina atidirbinėti pas mus į bendruomenę. Ir pašalpas gaunančių socialiai remtinų šeimų daug. Būtinai reikalingas bendradarbiavimas! Tikrai gaila, kad jo pasigendame, to bendradarbiavimo. Jeigu taip eitų viskas sklandžiai, tai būtų galimybė miestą prikelti ir tikrai atnaujinti ir pasiekti labai daug ko dėl žmonių. Per VVG papildomos lėšos būtų įgyvendinant strategiją. Ir kultūrinė veikla, ir žmonių gerovės gerinimas būtų. Nors, tikiuosi, gal dar taip ir bus, gal čia tik pradžia. Kažkoks yra užsimezgęs tas bendradarbiavimas. Bent jau bendruomenės žino, kad yra VVG, ir VVG žino, kad yra kai kurios bendruomenės. Bet artimesniam bendradarbiavimui pirmiausiai reikėtų susitikti VVG su bendruomenėmis, padaryti susitikimą. Aš pati asmeniškai esu skambinusi pirmininkui, klausiau, kas naujo, kada laukti teikimo paraiškų. Buvo atsakyta – sek, viskas yra internete. Bet kol kas – ir vakar žiūrėjau – nieko nėra. Sakė, balandžio vidury bus kažkas įdėta, bet kol kas nieko nėra. Iniciatyva daugiau eina iš bendruomenės, ne iš VVG. Nežinau. Nėra to bendradarbiavimo, nėra ir bendrų klausimų. Trukdo galbūt atsainus požiūris į bendruomenes, gal nenoras, o gal laiko neturėjimas bendradarbiauti. Telefonu, interneto svetainėje. Informaciją gauname iš jų tinklalapio.
II. Bendra- darbiavimo procesas	8. <i>Jūs esate susipažinę su</i> Panevėžio m. VVG <i>plėtros planu</i>? Ar Panevėžio m. VVG <i>įtraukė</i> gyvenamosios vietovės bendruomenes į <i>Strategijos rengimo procesą</i>? Kaip? 9. Kaip manote, <i>ar bendruomenės aktyviai dalyvavo</i> rengiant Panevėžio m. VVG plėtros strategiją? <i>Kokiais būdais</i>? 10. <i>Kokie klausimai</i> buvo svarbiausi gyvenamosios vietovės bendruomenėms? <i>Į kokius</i> pasiūlymus buvo <i>atsižvelgta</i>? <i>Kas rodė iniciatyvą</i> iškeliant svarbiausius klausimus?	Taip, susipažinę, visiškai. Į rengimo procesą šiaip miesto bendruomenę įtraukė, bet ne atskiras bendruomenes. Ten priešprojektinius pasiūlymus galėjo teikti bet kas, - ir bendruomenės, ir bendrijos ir pan. Tai buvo plačiai visuomenei, bet ne bendruomenėms galimybė teikti priešprojektinius pasiūlymus. Buvo savivaldybės tinklalapyje įdėta tokia informacija. Kiek šnekėjom tarpusavyje, tai ne. Mes tik teikėm priešprojektinį pasiūlymą. Socialinė padėtis. Ypač socialinė žmonių, sergančių Alzheimeriu ir senatvinėm ligom, padėtis. Kaip būtų galima jiems padėti. Socialiniai klausimai mūsų mikrorajone buvo mums aktualiausi. Ir yra. Kol kas nemačiau, kad į mūsų pasiūlymus būtų atsižvelgta. Bet tikiuosi, kad kai teiksim paruoštą planą, to, ką teikėm priešprojektiniame pasiūlyme, bus atsižvelgta. Gal gausim ir finansavimą. Iniciatyvą parodė VVG.

	11. <i>Ką vertinate geriausiai</i> pavykus gyvenamosios vietovės bendruomenių dalyvavimo rengiant VVG plėtros strategiją Panevėžio mieste procese? Su kokiomis <i>problemomis</i> susiduriate?	Geriausiai? Iš viso sveikintina, kad gauta nors kiek lėšų. Nors ir su dideliais nuostoliais, nes buvo ruošta pakankamai didelei sumai ir plati strategija. Bet tik iš antro ar trečio karto tai pavyko, ji buvo patvirtinta. Jau ir tai laimėjimas. Kaip sakė patys VVG atstovai, buvo per daug prašyta lėšų. Sakė, nepaskaičiavom, per daug prašom. Nors aš tai iš tikrųjų žinau, kad ne.
III. Bendra- darbiavimo gerinimas	12. <i>Kokios priežastys</i> turi įtakos <i>efektyviam</i> gyvenamosios vietovės bendruomenių ir VVG bendradarbiavimui, rengiant strateginius vietos plėtros dokumentus? 13. <i>Kokias būdais galima pagerinti</i> gyvenamosios vietovės bendruomenių ir VVG bendradarbiavimą, rengiant strateginius vietos plėtros dokumentus? <i>Kas svarbiausia?</i> 14. Kaip <i>skatinti</i> bendradarbiavimą? <i>Kas turi rodyti iniciatyvą?</i> 15. <i>Kaip</i> turi būti <i>komunikuojama informacija</i> iš gyvenamosios vietovės bendruomenių ir VVG, siekiant abipusio dalyvavimo? 16. Kaip manote, ar <i>Jūsų organizacija</i> galėtų prisidėti prie <i>efektyvesnio</i> gyvenamosios vietovės <i>bendruomenių dalyvavimo</i>, rengiant strateginius vietos plėtros dokumentus? <i>Kaip?</i>	Būtent pačios VVG noras bendrauti, bendradarbiauti ir atkreipti dėmesį į bendruomenes. Turėtų organizuoti susitikimus, mokymus bendruomenėms, konsultuoti ruošiant ir teikiant planus. Pirmiausia tai susitikti prie vieno stalo. Rasti laiko susitikti! Abi pusės –ir tos ir tos, ir VVG, ir bendruomenės. Jei bendruomenėms svarbu – būtina minti „ant mozolio“. Gal labiau bendruomenių pirmininkai ir VVG atstovai – abi pusės turi būti aktyvios. VVG pirmiausia turėtų informuoti bendruomenes elektroniniu paštu. Taip glaudžiau negu įdėti tik į svetainę. Mūsų paštus jie turi., reikėtų tik pasižiūrėti ir mums informaciją atsiųsti. Dabar kartais tik per pažįstamus sužinai, kad kažkas vyksta. Bendruomenės irgi informaciją gali perduoti elektroniniu paštu, telefonu. Manau, kad taip. Pasižadėjau organizuoti susitikimą VVG su visom bendruomenėm ir su kitom NVO. Ir VVG pirmininkas palaiko tą idėją, bet nei vienas, nei kitas kol kas, matyt, nerandam laiko.

Dėkoju už atsakymus!

INTERVIU PROTOKOLAS

2017 m. balandžio 13 d.

Protokolo Nr.2

Respondento kodinis pavadinimas: P2

Susitikimo tema: Gyvenamosios vietovės bendruomenių dalyvavimas rengiant Panevėžio miesto VVG plėtros strategiją

Susitikimo vieta: miesto kavinė

Susitikimo laikas 17.26

Interviu trukmė 14.07min

Respondento pareigos bendruomenės pirmininkas

TEMA	KLAUSIMAI	ATSAKYMAI
I. Esama situacija	1. Apibūdinkite <i>savo organizaciją</i> ir jos funkcijas.	Mūsų bendruomenė įsteigta 2016 metais. Joje yra apie 30 narių. Bendruomenė buvo įkurta, kad spręstų vietos bendruomenės problemas, mažintų socialinę atskirtį, ieškotų tam paramos.
	2. Gal galėtumėte trumpai apibūdinti kokia yra šiuo metu <i>Panevėžio miesto</i> ekonominė ir socialinė situacija?	Apie ekonominę padėti visi galim pasakyti, ko gero, kokia. Jeigu jau Panevėžį priskiria prie provincijos, prasčiausiai besilaikančio miesto... Ir socialinė atskirtis yra didžiulė, nes būtent viešojo intereso negirdėjimas ir neatsižvelgimas į poreikius veda prie tos atskirties. Mes tai matome savo bendruomenėje.
	3. Ar reikalingas Panevėžio m. VVG ir gyvenamosios vietovės bendruomenių <i>bendradarbiavimas</i> , rengiant strateginius vietos plėtros dokumentus? <i>Kodėl?</i> Kokia bendradarbiavimo <i>reikšmė Jūsų organizacijai?</i>	Visų pirma, norėčiau paklausti, kas tas VVG? Mūsų bendruomenė apie tokį nėra girdėjusi. Kaip bendruomenė – ne. Jeigu jūs mus susiradot internete, tai gal galėtų susirasti, pakviesti ir VVG. Be abejo! Kiekvienas pirmininkas geriausiai žino savo bendruomenės problemas, ko jai reikia, kad vystytųsi ir augtų, gražintų miestą, kad žmonės gerai jaustųsi. Kiekvienas su pasiūlymais galėtų ateiti, pakviestas į VVG, rengiant strateginius dokumentus. Nes ką gali žinoti maža grupelė ko reikia? Reikia atsižvelgti į gyventojus.
	4. <i>Kaip vertinate</i> Panevėžio m. VVG ir gyvenamosios vietovės bendruomenių <i>bendradarbiavimą</i> ? Ką reikėtų keisti?	Kaip aš galiu vertinti, kai net nežinau, kas tai per grupė? Galėtų labiau bendradarbiauti su bendruomenėmis, pasikviesti, susipažinti.
	5. <i>Kaip dažnai</i> bendradarbiaujama?	Dabar jokio bendradarbiavimo nėra.

	Kokiomis <i>formomis</i>? Kas <i>inicijuoja</i> bendradarbiavimą? 6. <i>Kokiais klausimais</i> dažniausia bendradarbiaujama? Kas užtikrina sklandų bendradarbiavimą? Kas trukdo? 7. <i>Kokiais kanalais</i> bendradarbiaujama? Iš kur gaunate informaciją? Koks Jūsų organizacijos <i>vaidmuo</i>?	Jokio bendradarbiavimo nėra, jokiais kanalais.
II. Bendra- darbiavimo procesas	8. <i>Jūs esate susipažinę su</i> Panevėžio m. VVG <i>plėtros planu</i>? <i>Ar</i> Panevėžio m. VVG <i>įtraukė</i> gyvenamosios vietovės bendruomenės <i>į</i> Strategijos rengimo <i>procesą</i>? Kaip? 9. Kaip manote, <i>ar bendruomenės aktyviai dalyvavo</i> rengiant Panevėžio m. VVG plėtros strategiją? <i>Kokiais būdais</i>? 10. <i>Kokie klausimai</i> buvo svarbiausi gyvenamosios vietovės bendruomenėms? <i>Į kokius</i> pasiūlymus <i>buvo atsižvelgta</i>? Kas <i>rodė iniciatyvą</i> iškeliant svarbiausius klausimus? 11. <i>Ką vertinate geriausiai</i> pavykus gyvenamosios vietovės bendruomenių dalyvavimo rengiant VVG plėtros strategiją Panevėžio	Šiek tiek esu skaičiusi. Bet jis, atrodo, jau kelis kartus keistas. Tai negali žinoti, ar tai jau galutinis planas. Gal už kelių savaitių vėl bus pakeistas. Strategijos kūrime mes tikrai nedalyvavom. Mūsų bendruomenė yra aktyvi, mus žino savivaldybėje. Tai kodėl niekas nepasiūlė iš savivaldybės darbuotojų mus pakviesti? Vadinasi, neaktualūs jiems bendruomenės pasiūlymai, jie geriau žino viską.

	mieste procese? Su kokiomis <i>problemomis</i> susiduriate?	
III. Bendra- darbiavimo gerinimas	12. <i>Kokios priežastys</i> turi įtakos <i>efektyviam</i> gyvenamosios vietovės bendruomenių ir VVG bendradarbiavimui, rengiant strateginius vietos plėtros dokumentus?	Tai pakvietimas el.laišku bendruomenės pirmininkų. Jo nėra. Dabar, kai aš sužinojau, jaučiamės kaip ir atstumti, mūsų nuomonė niekam nereikalinga.
	13. <i>Kokias būdais galima pagerinti</i> gyvenamosios vietovės bendruomenių ir VVG bendradarbiavimą, rengiant strateginius vietos plėtros dokumentus? <i>Kas svarbiausia?</i>	Išklausant nuomonę. Nes žmonės geriausiai žino savo bendruomenės problemas, jie bendrauja ir žino, ko reikia. Yra elektroninis paštas kiekvieno bendruomenės pirmininko. Nesunku juk, jeigu organizuoja kokį pasitarimą, aptarimą, jeigu yra tokia grupė, pakviesti, susisiekti, paklausti, gal turit kokių minčių, idėjų. Tenka bendrauti su daugelio bendruomenių pirmininkais, jie turi nuostabių idėjų, kaip miestą pagražinti, kad žmonės važiuotų ir džiaugtųsi. Yra tokių entuziastingų žmonių, ir niekas nenori jų girdėti. Reikia įsiklausyti į bendruomenę.
	14.Kaip <i>skatinti</i> bendradarbiavimą? <i>Kas turi rodyti iniciatyvą?</i>	Jeigu yra sukurta tokia grupė, kuri atsakinga už plėtrą, tai ji ir turi atlikti savo funkcijas. Bendruomenės rodo iniciatyvą!
	15.Kaip turi būti <i>komunikuojama informacija</i> iš gyvenamosios vietovės bendruomenių ir VVG, siekiant abipusio dalyvavimo?	Kaip informacija patenka į savivaldybės administraciją, taip turėtų patekti ir į VVG. Jeigu žinotume, kur kreiptis, kad yra tokia grupė, kad geranoriškai bendradarbiauja, išklauso. Ir ne tik verslo atstovus.
	16.Kaip manote, ar <i>Jūsų organizacija</i> galėtų prisidėti prie <i>efektyvesnio</i> gyvenamosios vietovės bendruomenių dalyvavimo, rengiant strateginius vietos plėtros dokumentus? <i>Kaip?</i>	Mes visada atviri. Jeigu mus kviečia ir nori išklaudyti, nėra išankstinio nusistatymo. Mes siekiame dirbti atsižvelgdami į gyventojus, jų norus, pageidavimus.

Dėkoju už atsakymus!

INTERVIU PROTOKOLAS

2017 m. balandžio 13 d.

Protokolo Nr. 3

Respondento kodinis pavadinimas: P3

Susitikimo tema: Gyvenamosios vietovės bendruomenių dalyvavimas rengiant Panevėžio miesto VVG plėtros strategiją

Susitikimo vieta: pirmininko namai

Susitikimo laikas 19.31

Interviu trukmė 20.06 min.

Respondento pareigos: Bendruomenės pirmininkas

TEMA	KLAUSIMAI	ATSAKYMAI
I. Esama situacija	1. Apibūdinkite <i>savo organizaciją</i> ir jos funkcijas.	Mūsų bendruomenė įsikūrė, kad būtų geresnis ryšys tarp jaunimo ir senolių, kad gražiai tvarkytumės savo aplinką ir išspręstume visokius kylančius klausimus. Yra 113 suaugusių narių. Įsikūrėme 2013 metais, o prieš tai veikėme kaip bendrija.
	2. Gal galėtumėte trumpai apibūdinti kokia yra šiuo metu <i>Panevėžio miesto</i> ekonominė ir socialinė <i>situacija</i> ?	Sunku pasakyti. Ekonominė gal nelabai kokia, nes trūksta pinigų gatvėms tvarkyti. Socialinė padėtis, sakyčiau, gerėja. Atsiranda daugiau bendruomenių, gerėja bendradarbiavimas su savivaldybe.
	3. <i>Ar reikalingas</i> Panevėžio m. VVG ir gyvenamosios vietovės bendruomenių <i>bendradarbiavimas</i> , rengiant strateginius vietos plėtros dokumentus? <i>Kodėl?</i> Kokia bendradarbiavimo <i>reikšmė Jūsų organizacijai</i> ?	Gal būtų reikalingas, bet kol kas jis nelabai išvystytas. Galėtume lengviau pasiekti ir bendruomenės, ir miesto tikslus. Tikimės gauti pagalbą, kad gerėtų infrastruktūra ar žmonių užimtumas.
	4. <i>Kaip vertinate</i> Panevėžio m. VVG ir gyvenamosios vietovės bendruomenių <i>bendradarbiavimą</i> ? Ką reikėtų keisti?	Yra kažkoks bendradarbiavimas, bet nėra bendro plano. Galėjom savo nuomonę išsakyti, bet kad galėsim savo pasiūlytą idėją įgyvendinti, aš supratau, nebus. VVG turėtų labiau pasiklausti, pasiderinti.
	5. <i>Kaip dažnai</i> bendradarbiaujama?	Kokį kartą esu dalyvavęs susirinkime.

	Kokiomis <i>formomis</i>? <i>Kas inicijuoja bendradarbiavimą?</i> 6. <i>Kokiais klausimais</i> dažniausia bendradarbiaujama? Kas užtikrina sklandų bendradarbiavimą? Kas trukdo? 7. <i>Kokiais kanalais</i> bendradarbiaujama? Iš kur gaunate informaciją? Koks Jūsų organizacijos <i>vaidmuo</i>?	Iš VVG gavom kvietimą kai reikėjo ruošti miesto strateginį planą Bendruomenė neturi etatinio darbuotojo, todėl labiau norėtusi, kad VVG pakviestų, pasiūlytų, informuotų, ką ruošiasi daryti, ko tikisi iš mūsų. Elektroniniu paštu gavom kvietimą į tą susirinkimą.
II. Bendra- darbiavimo procesas	8. <i>Jūs esate susipažinę su</i> Panevėžio m. VVG <i>plėtros planu</i>? Ar Panevėžio m. VVG <i>įtraukė</i> gyvenamosios vietovės bendruomenės į Strategijos rengimo <i>procesą</i>? Kaip? 9. Kaip manote, <i>ar bendruomenės aktyviai dalyvavo</i> rengiant Panevėžio m. VVG plėtros strategiją? <i>Kokiais būdais</i>? 10. <i>Kokie klausimai</i> buvo svarbiausi gyvenamosios vietovės bendruomenėms? <i>Į kokius</i> pasiūlymus <i>buvo atsižvelgta</i>? Kas <i>rodė iniciatyvą</i> iškeliant svarbiausius klausimus? 11. <i>Ką vertinate geriausiai</i> pavykus gyvenamosios vietovės bendruomenių dalyvavimo rengiant VVG plėtros strategiją Panevėžio mieste <i>procese</i>? Su kokiais	Aš asmeniškai – ne, bet teko kalbėti su VVG pirmininku, tai jis apšvietė. Mūsų konkrečiai bendruomenė nebuvo įtraukta. Aš klausiau, ar bus galima kažką gauti, kažkur dalyvauti, tai buvo pasakyta – ne. Mes tik buvom tame susirinkime, pasidalinom idėjomis, bet kai paklausiau, ar galėsime dėl konkrečios idėjos rašyti projektą ir gauti finansavimą, tai buvo išaiškinta, kad ne. Nemanau, kad bendruomenės galėjo aktyviai dalyvauti, nes tai visuomeninės organizacijos be etatinių darbuotojų, o pusė jų išvis veiklos beveik nevykdo. Atrodo, dėl renginių finansavimo, aplinkos gražinimo. Tų konkrečių pasiūlymų net nebuvo, tik rinkta informacija, ko labiausiai reikia Panevėžiui, kokią kryptį imti ruošiant strategiją. Iniciatyvą rodė mes, kurie buvom sukviesti. Sunku pasakyti, kas čia galėjo pavykti, nes niekas nevyksta. Nei jie mus kviečia ar informuoja, nei mes kreipiamės į juos. Mes apie juos neturim jokios informacijos, nei kontaktų, nei kur ji yra, ta grupė. Iš jų jokių kvietimų – tik tas vienas renginys.

	<i>problemomis susiduriate?</i>	
III. Bendra- darbiavimo gerinimas	12. <i>Kokios priežastys turi įtakos efektyviam gyvenamosios vietovės bendruomenių ir VVG bendradarbiavimui, rengiant strateginius vietos plėtros dokumentus?</i>	Nėra informacijos ir bendravimo. Aš įsivaizduoju, kad kai kurios bendruomenės net nežino, kas ta VVG, kuo jie mums galėtų padėti ir kuo mes jiems galim būti naudingi.
	13. <i>Kokias būdais galima pagerinti gyvenamosios vietovės bendruomenių ir VVG bendradarbiavimą, rengiant strateginius vietos plėtros dokumentus? Kas svarbiausia?</i>	Gal VVG galėtų susikviesti bent jau bendruomenių pirmininkus, pristatyti veiklas, paaiškinti, ką jie miestui daro, kuo mes galim prisidėti.
	14. <i>Kaip skatinti bendradarbiavimą? Kas turi rodyti iniciatyvą?</i>	Manau, VVG. Jie turėtų vienyti.
	15. <i>Kaip turi būti komunikuojama informacija iš gyvenamosios vietovės bendruomenių ir VVG, siekiant abipusio dalyvavimo?</i>	Elektroniniu paštu. savivaldybėje yra visų bendruomenių ir visų pirmininkų kontaktai. VVG gali siųsti mums pakvietimus. Ir mes galėtume siųsti savo idėjas, bet geriausia susirinkti ir diskutuoti.
	16. <i>Kaip manote, ar Jūsų organizacija galėtų prisidėti prie efektyvesnio gyvenamosios vietovės bendruomenių dalyvavimo, rengiant strateginius vietos plėtros dokumentus? Kaip?</i>	Mes, aišku, galėtume prisidėti, tik reikia aiškaus žinojimo, kas vyksta. Mes daug kur dalyvaujame, manau, ir čia prasmingiau prisidėtume.

Dėkoju už atsakymus!

INTERVIU PROTOKOLAS

2017 m. balandžio 14 d.

Protokolo Nr. 4

Respondento kodinis pavadinimas: P4

Susitikimo tema: Gyvenamosios vietovės bendruomenių dalyvavimas rengiant Panevėžio miesto VVG plėtros strategiją

Susitikimo vieta: respondento namai

Susitikimo laikas 13.46

Interviu trukmė 18.10 min

Respondento pareigos: Bendruomenės pirmininkė

TEMA	KLAUSIMAI	ATSAKYMAI
I. Esama situacija	1. Apibūdinkite <i>savo organizaciją</i> ir jos funkcijas. 2. Gal galėtumėte trumpai apibūdinti kokia yra šiuo metu <i>Panevėžio miesto</i> ekonominė ir socialinė <i>situacija</i>? 3. <i>Ar reikalingas</i> Panevėžio m. VVG ir gyvenamosios vietovės bendruomenių <i>bendradarbiavimas</i>, rengiant strateginius vietos plėtros dokumentus? <i>Kodėl?</i> Kokia bendradarbiavimo <i>reikšmė Jūsų organizacijai</i>? 4. <i>Kaip vertinate</i> Panevėžio m. VVG ir gyvenamosios vietovės bendruomenių <i>bendradarbiavimą</i>? Ką reikėtų keisti? 5. <i>Kaip dažnai</i> bendradarbiaujama? Kokiomis <i>formomis</i>? <i>Kas inicijuoja</i> bendradarbiavimą? 6. <i>Kokiais klausimais</i> dažniausia bendradarbiaujama? Kas užtikrina sklandų bendradarbiavimą? Kas trukdo? 7. <i>Kokiais kanalais</i> bendradarbiaujama? Iš kur gaunate informaciją? Koks Jūsų organizacijos <i>vaidmuo</i>?	Esame vietos bendruomenė, jungiame toje teritorijoje gyvenančius žmones, atstovaujame jų interesams savivaldybėje ir kitose institucijose, teikiame konsultacijas ir metodinę pagalbą ginant jų interesus. Įsikūrėme 2016 m. vasario mėnesį, turime apie 60 narių. Aš matau daug problemų Panevėžio mieste. Visų pirma, miestas tuštėja, akivaizdžiai tuštėja. Tuštėja centras, mes tai matome. Kenčia ir verslas. Dėl socialinės padėties nieko negaliu pasakyti, bet kiekvienas gyvena su savo problemomis. Bendradarbiavimas labai reikalingas. Kas geriau, nei vietoje gyvenantys žmonės, žino situaciją? Jie ir turėtų dalyvauti sprendžiant miesto problemas ir turėti savo bent jau patariamąjį balsą. Jie turi būti išgirsti, išklausti, bent jau supažindinami su planais, kas ruošiamasi daryti. Ir mes susikūrėme, kad galėtume bendradarbiauti. Tarp miesto VVG ir mūsų bendruomenės nėra išvis jokio bendradarbiavimo. Aš tik iš jūsų išgirdau, kad yra tokia Vietos veiklos grupė.
II. Bendra-	8. <i>Jūs esate susipažinę su</i> Panevėžio m. VVG <i>plėtros planu</i>? <i>Ar</i> Panevėžio m. VVG <i>įtraukė</i> gyvenamosios	Taip, aš labai domėjausi, kas sakoma apie mūsų teritoriją. Mes buvom aktyvūs, ėjom į viešus renginius, klausėmės, bandėm pasikviesti pas save, bet niekas neatėjo.

darbiavimo procesas	vietovės bendruomenės į Strategijos rengimo <i>procesą</i>? Kaip? 9. Kaip manote, <i>ar bendruomenės aktyviai dalyvavo</i> rengiant Panevėžio m. VVG plėtros strategiją? <i>Kokiais būdais?</i> 10. <i>Kokie klausimai</i> buvo svarbiausi gyvenamosios vietovės bendruomenėms? <i>Į kokius pasiūlymus buvo atsižvelgta?</i> <i>Kas rodė iniciatyvą</i> iškeliant svarbiausius klausimus? 11. <i>Ką vertinate geriausiai</i> pavykus gyvenamosios vietovės bendruomenių dalyvavimo rengiant VVG plėtros strategiją Panevėžio mieste procese? Su kokiomis <i>problemomis</i> susiduriate?	
III. Bendra- darbiavimo gerinimas	12. <i>Kokios priežastys</i> turi įtakos <i>efektyviam</i> gyvenamosios vietovės bendruomenių ir VVG bendradarbiavimui, rengiant strateginius vietos plėtros dokumentus? 13. <i>Kokias būdais galima pagerinti</i> gyvenamosios vietovės bendruomenių ir VVG bendradarbiavimą, rengiant strateginius vietos plėtros dokumentus? <i>Kas svarbiausia?</i> 14. Kaip <i>skatinti</i> bendradarbiavimą? <i>Kas turi rodyti iniciatyvą?</i> 15. <i>Kaip turi būti komunikuojama informacija</i> iš gyvenamosios vietovės bendruomenių ir VVG, siekiant abipusio dalyvavimo? 16. Kaip manote, <i>ar Jūsų organizacija</i> galėtų prisidėti prie <i>efektyvesnio</i> gyvenamosios vietovės <i>bendruomenių dalyvavimo</i>, rengiant strateginius vietos plėtros dokumentus? <i>Kaip?</i>	Mes labai norėtume bendradarbiauti, kad mus pastebėtų, pasikviestų. Bet kai mes nežinom nei kur ta grupė renkasi, nei kada, nei kokius klausimus sprendžia... Jie į mus nekreipia jokio dėmesio. Aš nežinau, ką jie daro, net negaliu pasakyti, kaip galėtų padaryti. Aš negaliu kreiptis, nes nežinau nei į ką, nei kur. Miesto savivaldybėje yra mūsų rekvizitai, tai jei jiems būtų nors truputį įdomu, mus susirastų. Galima pakviesti į renginį elektroniniu paštu. Aš nežinau, apie ką konkrečiai eina kalba. Jei žinotume, galėtume prisidėti.

Dėkoju už atsakymus!

INTERVIU PROTOKOLAS

2017 m. balandžio 18 d.

Protokolo Nr. 5

Respondento kodinis pavadinimas: P5

Susitikimo tema: Gyvenamosios vietovės bendruomenių dalyvavimas rengiant Panevėžio miesto VVG plėtros strategiją

Susitikimo vieta: gyvenamosios vietovės teritorija - mikrorajonas

Susitikimo laikas 13.29

Interviu trukmė 13.49 min

Respondento pareigos: Bendruomenės pirmininkė

TEMA	KLAUSIMAI	ATSAKYMAI
I. Esama situacija	1. Apibūdinkite <i>savo organizaciją</i> ir jos funkcijas.	Mūsų bendruomenė įsikūrė 2015 m. Šiuo metu yra 42 nariai, daugiausia namų pirmininkai – taip patogiau bendrauti. Įsikūrėm, nes norėjom sutvarkyti savo aplinką. Mūsų rajonas didelis, bet nebuvo nei vaikų žaidimo aikštelės, nei sportinio inventoriaus. Mes kaip bendruomenė galim daugiau nuveikti.
	2. Gal galėtumėte trumpai apibūdinti kokia yra šiuo metu <i>Panevėžio miesto</i> ekonominė ir socialinė situacija?	Apie ekonominę nežinau. Kiek matau, Panevėžys tvarkosi. Jei darbai vyksta, tai ekonominė padėtis nėra labai prasta. O dėl socialinės, tai kaip ir kiekviename mieste daug asocialių žmonių yra. Mūsų rajone daug daugiabučių, mes matom daug socialiai pažeidžiamų žmonių. Ir užimtumas mažesnis, ir barų aplink daug.
	3. Ar reikalingas Panevėžio m. VVG ir gyvenamosios vietovės bendruomenių bendradarbiavimas, rengiant strateginius vietos plėtros dokumentus? <i>Kodėl?</i> Kokia bendradarbiavimo reikšmė <i>Jūsų organizacijai</i> ?	Žinoma, reikalingas. Mes geriausiai žinom, ko mums trūksta. Aš dalyvavau, kai rinkom VVG, bet daugiau aš nežinau jokių jų darbų, nei ką jie daro.
	4. Kaip vertinate Panevėžio m. VVG ir gyvenamosios vietovės bendruomenių bendradarbiavimą? Ką reikėtų keisti?	Nebendradarbiaujame. Buvo vienas kvietimas po išrinkimo į susitikimą, bet jis neįvyko dėl kvorumo nebuvimo.
	5. Kaip dažnai bendradarbiaujama? Kokiomis formomis? Kas inicijuoja bendradarbiavimą?	
	6. Kokiais klausimais dažniausia bendradarbiaujama? Kas užtikrina sklandų bendradarbiavimą? Kas trukdo?	

	7. <i>Kokiais kanalais bendradarbiaujama? Iš kur gaunate informaciją? Koks Jūsų organizacijos vaidmuo?</i>	Mus kvietė elektroniniu paštu.
II. Bendra- darbiavimo procesas	8. <i>Jūs esate susipažinę su Panevėžio m. VVG plėtros planu? Ar Panevėžio m. VVG įtraukė gyvenamosios vietovės bendruomenės į Strategijos rengimo procesą? Kaip?</i> 9. Kaip manote, <i>ar bendruomenės aktyviai dalyvavo rengiant Panevėžio m. VVG plėtros strategiją? Kokiais būdais?</i> 10. <i>Kokie klausimai buvo svarbiausi gyvenamosios vietovės bendruomenėms? Į kokių pasiūlymus buvo atsižvelgta? Kas rodė iniciatyvą iškeliant svarbiausius klausimus?</i> 11. <i>Ką vertinate geriausiai pavykus gyvenamosios vietovės bendruomenių dalyvavimo rengiant VVG plėtros strategiją Panevėžio mieste procese? Su kokiomis problemomis susiduriate?</i>	Ne. Ar toks išvis yra? Man atrodo, tas projektas buvo socialinis. Ir dėl užimtumo, ar dėl to, kad tas projektas jokios realios naudos bendruomenėms neduoda, tai niekas ir nesusidomėjo iš bendruomenių. Nelabai pajutom.
III. Bendra- darbiavimo gerinimas	12. <i>Kokios priežastys turi įtakos efektyviam gyvenamosios vietovės bendruomenių ir VVG bendradarbiavimui, rengiant strateginius vietos plėtros dokumentus?</i> 13. <i>Kokias būdais galima pagerinti gyvenamosios vietovės bendruomenių ir VVG bendradarbiavimą, rengiant strateginius vietos plėtros dokumentus? Kas svarbiausia?</i>	Didžiausią įtaką daro paties projekto turinys. Jei projektas nedomina, tai niekas ir nebendradarbiaus. Čia taip neapčiuopiama, tai niekas ir nebendradarbiaus.

	14. Kaip <i>skatinti</i> bendradarbiavimą? <i>Kas turi rodyti iniciatyvą?</i> 15. <i>Kaip</i> turi būti <i>komunikuojama informacija</i> iš gyvenamosios vietovės bendruomenių ir VVG, siekiant abipusio dalyvavimo? 16. Kaip manote, ar <i>Jūsų organizacija</i> galėtų prisidėti prie <i>efektyvesnio</i> gyvenamosios vietovės bendruomenių dalyvavimo, rengiant strateginius vietos plėtros dokumentus? <i>Kaip?</i>	Turbūt VVG. Aš juk nesu išrinkta, neisiu ir nesakysiu – darykim susirinkimą. Išsirinkom ir pamiršom. Vienintelis – tai elektroninis paštas. Aišku, reikia rengti susirinkimus ir juose dalyvauti, bet daugumai laiko trūksta. Gal ir galėtų. Visi galėtų, jei noro būtų.
--	---	---

Dėkoju už atsakymus!

INTERVIU PROTOKOLAS

2017 m. balandžio 18 d.

Protokolo Nr. 6

Respondento kodinis pavadinimas: P6

Susitikimo tema: Gyvenamosios vietovės bendruomenių dalyvavimas rengiant Panevėžio miesto VVG plėtros strategiją

Susitikimo vieta: bendruomenės teritorija, automobilis

Susitikimo laikas 15.16

Interviu trukmė 11.04 min

Respondento pareigos: Bendruomenės pirmininkas

TEMA	KLAUSIMAI	ATSAKYMAI
I. Esama situacija	1. Apibūdinkite <i>savo organizaciją</i> ir jos funkcijas.	Aš tapau pirmininku nuo 2016 m. vasario. Mano tikslas, kad sporto aikštynas funkcionuotų, kad ateitų čia jaunimas, galėtų sportuoti, laisvalaikį leisti. Ir tėvai su vaikais. Noriu įtraukti šeimas ir jaunimą į aktyvų gyvenimą.
	2. Gal galėtumėte trumpai apibūdinti kokia yra šiuo metu <i>Panevėžio miesto</i> ekonominė ir socialinė <i>situacija</i> ?	Situacija gana normali. Žmonės tvarkosi daugiau individualiai, žiūri savo sklypo ribų. Į bendruomeninį gyvenimą gal ir norėtų, bet dar laukia.
	3. Ar <i>reikalingas</i> Panevėžio m. VVG ir gyvenamosios vietovės bendruomenių <i>bendradarbiavimas</i> , rengiant strateginius vietos plėtros dokumentus? <i>Kodėl?</i> Kokia bendradarbiavimo <i>reikšmė Jūsų organizacijai</i> ?	Manau, kad turi būti bendradarbiavimas, kad būtų išsakyta nuomonė, poreikiai. Tada galima realiai orientuotis, ko reikia.
	4. <i>Kaip vertinate</i> Panevėžio m. VVG ir gyvenamosios vietovės bendruomenių <i>bendradarbiavimą</i> ? Ką reikėtų keisti?	O Vietos veiklos grupė – kas tai? Tai savivaldybėje? Aš nežinau apie ją. Iš savivaldybės tai gaunam informaciją, kviečia dalyvauti.
	5. <i>Kaip dažnai</i> bendradarbiaujama? Kokiomis <i>formomis</i> ? Kas <i>inicijuoja</i> bendradarbiavimą?	Nepamenu, kad kvietė su tokiu pavadinimu.
	6. <i>Kokiais klausimais</i> dažniausia bendradarbiaujama? Kas užtikrina sklandų bendradarbiavimą? Kas trukdo?	
	7. <i>Kokiais kanalais</i> bendradarbiaujama? Iš kur gaunate informaciją? Koks Jūsų organizacijos <i>vaidmuo</i> ?	

II. Bendra- darbiavimo procesas	8. <i>Jūs esate susipažinę su Panevėžio m. VVG plėtros planu? Ar Panevėžio m. VVG įtraukė gyvenamosios vietovės bendruomenes į Strategijos rengimo procesą? Kaip?</i> 9. <i>Kaip manote, ar bendruomenės aktyviai dalyvavo rengiant Panevėžio m. VVG plėtros strategiją? Kokiais būdais?</i> 10. <i>Kokie klausimai buvo svarbiausi gyvenamosios vietovės bendruomenėms? Į kokius pasiūlymus buvo atsižvelgta? Kas rodė iniciatyvą iškeliant svarbiausius klausimus?</i> 11. <i>Ką vertinate geriausiai pavykus gyvenamosios vietovės bendruomenių dalyvavimo rengiant VVG plėtros strategiją Panevėžio mieste procese? Su kokiomis problemomis susiduriate?</i>	Ne. Neturiu duomenų.
III. Bendra- darbiavimo gerinimas	12. <i>Kokios priežastys turi įtakos efektyviam gyvenamosios vietovės bendruomenių ir VVG bendradarbiavimui, rengiant strateginius vietos plėtros dokumentus?</i> 13. <i>Kokias būdais galima pagerinti gyvenamosios vietovės bendruomenių ir VVG bendradarbiavimą, rengiant strateginius vietos plėtros dokumentus? Kas svarbiausia?</i> 14. <i>Kaip skatinti bendradarbiavimą? Kas turi rodyti iniciatyvą?</i> 15. <i>Kaip turi būti komunuojama informacija iš gyvenamosios vietovės bendruomenių ir VVG, siekiant abipusio dalyvavimo?</i> 16. <i>Kaip manote, ar Jūsų organizacija galėtų prisidėti prie efektyvesnio gyvenamosios vietovės bendruomenių dalyvavimo, rengiant strateginius vietos plėtros dokumentus? Kaip?</i>	Jeigu turi organizacija kokį planą, tai turi supažindinti bendruomenių pirmininkus. Tada bus informacija toliau skleidžiama bendruomenėje. Nežinau, kokiais pagrindais VVG sukurta, ar padėti bendruomenėms yra jų darbas. Elektroniniu paštu. Sunku pasakyti. Reikia iš pradžių susipažinti su ta organizacija.

Dėkoju už atsakymus!

INTERVIU PROTOKOLAS

2017 m. balandžio 18 d.

Protokolo Nr. 7

Respondento kodinis pavadinimas: P7

Susitikimo tema: Gyvenamosios vietovės bendruomenių dalyvavimas rengiant Panevėžio miesto VVG plėtros strategiją

Susitikimo vieta: pirmininkės namai

Susitikimo laikas 17.28

Interviu trukmė 36.23 min

Respondento pareigos: Bendruomenės pirmininkė

TEMA	KLAUSIMAI	ATSAKYMAI
I. Esama situacija	1. Apibūdinkite <i>savo organizaciją</i> ir jos funkcijas.	Įsikūrėm 2005 m. Esam 121 narys, mokantis nario mokestį. Mane išrinko pirmininke 2016 m. sausio mėnesį per ataskaitinį susirinkimą. Taryboj esam 7 nariai. Bendruomenės įkūrimo tikslas – burti bendruomenę, rinkti medžiagą apie senamiestiečius, pažinti vieniems kitus.
	2. Gal galėtumėte trumpai apibūdinti kokia yra šiuo metu <i>Panevėžio miesto</i> ekonominė ir socialinė <i>situacija</i> ?	Mūsų rajone sunkiai materialiai besiverčiančių nėra, bet yra daug senjorų, kurie norėtų, kad juos aplankytų, bendrautų. Būna ir problemų: neseniai viename apleistame name radom negyvą žmogų; šalia yra darželis, ten jaunimas kelia orgijas, eina plėšti žmonių būriais.
	3. <i>Ar reikalingas</i> Panevėžio m. VVG ir gyvenamosios vietovės bendruomenių <i>bendradarbiavimas</i> , rengiant strateginius vietos plėtros dokumentus? <i>Kodėl?</i> Kokia bendradarbiavimo <i>reikšmė Jūsų organizacijai</i> ?	Kiek čia naudos, sunku pasakyti. Aš buvau viename susirinkime. Tai viena tarybos narė, irgi bendruomenės pirmininkė, pernai birželį buvo atsiuntusi elektroniniu paštu informaciją, ar turim kokią sporto aikštelę, kurią reikia atnaujinti. Radom, išsiunčiau informaciją, sutvarkė. Bet gal čia per Bendruomenių tarybą. Dar buvo kažkada strategijos pristatymas bendram susirinkime.
	4. <i>Kaip vertinate</i> Panevėžio m. VVG ir gyvenamosios vietovės bendruomenių <i>bendradarbiavimą</i> ? Ką reiktų keisti?	Niekaip. Mes gal ir galėjom siųsti kokius pageidavimus, gal aš pražiūrėjau.
	5. <i>Kaip dažnai</i> bendradarbiaujama? Kokiomis <i>formomis</i> ? <i>Kas inicijuoja</i> bendradarbiavimą? 6. <i>Kokiais klausimais</i> dažniausia bendradarbiaujama? <i>Kas užtikrina sklandų bendradarbiavimą</i> ? <i>Kas trukdo</i> ? 7. <i>Kokiais kanalais</i> bendradarbiaujama? Iš kur gaunate informaciją? Koks Jūsų organizacijos <i>vaidmuo</i> ?	
II.	8. <i>Jūs esate susipažinę su</i> Panevėžio m. VVG <i>plėtros</i>	Esu skaičiusi, bet jis man tolimas. Man atrodo, kad mūsų bendruomenėje nėra potencialo rašyti projektus, gal

Bendra- darbiavimo procesas	<i>planu? Ar Panevėžio m. VVG įtraukė gyvenamosios vietovės bendruomenes į Strategijos rengimo procesą? Kaip?</i> 9. <i>Kaip manote, ar bendruomenės aktyviai dalyvavo rengiant Panevėžio m. VVG plėtros strategiją? Kokiais būdais?</i> 10. <i>Kokie klausimai buvo svarbiausi gyvenamosios vietovės bendruomenėms? Į kokių pasiūlymus buvo atsižvelgta? Kas rodė iniciatyvą iškeliant svarbiausius klausimus?</i> 11. <i>Ką vertinate geriausiai pavykus gyvenamosios vietovės bendruomenių dalyvavimo rengiant VVG plėtros strategiją Panevėžio mieste procese? Su kokiomis problemomis susiduriate?</i>	poreikio nėra. Senolių bendradarbiavimas. Jie nori išeiti, bendrauti. Mes nesukursim darbo vietų, tam yra savivaldybė, bet mes norim išvykti, išvažiuoti, ryšius palaikyti.
III. Bendra- darbiavimo gerinimas	12. <i>Kokios priežastys turi įtakos efektyviam gyvenamosios vietovės bendruomenių ir VVG bendradarbiavimui, rengiant strateginius vietos plėtros dokumentus?</i> 13. <i>Kokias būdais galima pagerinti gyvenamosios vietovės bendruomenių ir VVG bendradarbiavimą, rengiant strateginius vietos plėtros dokumentus? Kas svarbiausia?</i> 14. <i>Kaip skatinti bendradarbiavimą? Kas turi rodyti iniciatyvą?</i> 15. <i>Kaip turi būti komunikuojama informacija iš gyvenamosios vietovės bendruomenių ir VVG, siekiant abipusio dalyvavimo?</i> 16. <i>Kaip manote, ar Jūsų organizacija galėtų prisidėti prie efektyvesnio gyvenamosios vietovės bendruomenių dalyvavimo, rengiant strateginius vietos plėtros dokumentus? Kaip?</i>	Kai mes turėjom problemų, kreipėmės į savivaldybę, o su VVG jokio bendravimo nėra. Buvo vienas pakvietimas į susirinkimą, daugiau nieko. Nei jie, nei mes. Jie galvoja steigti darbo vietas, rengti mokymus. Mes nesam pajėgūs tai padaryti. Mes neturim savo būstinės, patalpų susirinkti. Renkamės paupy. Tikiuosi, kad dar bus tos veiklos ir bendrų projektų. Norėtume, kad ir mus įtrauktų, pasiūlytų pagal mūsų galimybes, ką galėtume padaryti.

Dėkoju už atsakymus!

INTERVIU PROTOKOLAS

2017 m. balandžio 18 d.

Protokolo Nr. 8

Respondento kodinis pavadinimas: P8

Susitikimo tema: Gyvenamosios vietovės bendruomenių dalyvavimas rengiant Panevėžio miesto VVG plėtros strategiją

Susitikimo vieta: pirmininkės namai

Susitikimo laikas 20.16

Interviu trukmė 34.10 min

Respondento pareigos: Bendruomenės pirmininkė

TEMA	KLAUSIMAI	ATSAKYMAI
I. Esama situacija	1. Apibūdinkite <i>savo organizaciją</i> ir jos funkcijas.	Mes esame viena pirmųjų bendruomenių. Susikūrėm, kad nebūtų žmonės po vieną. Statėm namus, auginom vaikus ir pradėjome rinktis. Mums jau būtų 20 metų, bet kaip juridinis vienetas įsiregistravom 2008 m. mūsų bendruomenė yra skaitlinga, nes mes neturim rinkliavos, tik savo indėliai ir 2 proc. Nėra įpareigojimo būti sąraše.
	2. Gal galėtumėte trumpai apibūdinti, kokia yra šiuo metu <i>Panevėžio miesto</i> ekonominė ir socialinė <i>situacija</i> ?	Šiuo metu labai uždėjo leteną ant bendruomenių politikai. Bendruomenėje neturėtų būti politikos, tai žmonių, gyvenančių, kuriančių, dirbančių toje teritorijoje veikla, aplinkos gerinimas, jų gyvenimas. Labai opūs gatvių, parkų, atliekų tvarkymo klausimai.
	3. Ar <i>reikalingas</i> Panevėžio m. VVG ir gyvenamosios vietovės bendruomenių <i>bendradarbiavimas</i> , rengiant strateginius vietos plėtros dokumentus? <i>Kodėl?</i> Kokia bendradarbiavimo <i>reikšmė Jūsų organizacijai</i> ?	Būtinai! Ir turi VVG komanda ir pirmininkas tai girdėti. Pirmame etape mes buvom parengę pasiūlymą tvarkyti mūsų Baranausko parką, bet jis buvo atmestas. Nebendraujama su bendruomenėmis, negirdi pagrindinių problemų, neįtraukia aplinkos tvarkymo ir gerinimo, žmonių sveikatos gerinimo klausimų. Panevėžiui ypatingai reikalingas bendruomenių ir VVG bendradarbiavimas. Turėtų susikviesti visas bendruomenės ir jas išgirsti.
	4. <i>Kaip vertinate</i> Panevėžio m. VVG ir gyvenamosios vietovės bendruomenių <i>bendradarbiavimą</i> ? Ką reikėtų keisti?	Valdžia turi eiti pas žmones! Neviešina informacijos, nekviečia.
	5. <i>Kaip dažnai</i> bendradarbiaujama? Kokiomis <i>formomis</i> ? <i>Kas inicijuoja</i> bendradarbiavimą?	Su bendruomenėmis nebendradarbiaujama. Aš tai rašiau elektroniniu paštu laišką mūsų atstovei, klausiau, ką turim daryti, ką darysim. Jų iniciatyvos nėra. Net dabar, kai buvo VRM rengiami mokymai dėl VVG projektų, informacija atėjo iš Vilniaus.
	6. <i>Kokiais klausimais</i> dažniausia bendradarbiaujama? Kas užtikrina sklandų bendradarbiavimą? Kas trukdo?	

	7. Kokiais kanalais bendradarbiaujama? Iš kur gaunate informaciją? Koks Jūsų organizacijos vaidmuo?	
II. Bendra- darbiavimo procesas	8. Jūs esate susipažinę su Panevėžio m. VVG plėtros planu? Ar Panevėžio m. VVG įtraukė gyvenamosios vietovės bendruomenės į Strategijos rengimo procesą? Kaip? 9. Kaip manote, ar bendruomenės aktyviai dalyvavo rengiant Panevėžio m. VVG plėtros strategiją? Kokiais būdais? 10. Kokie klausimai buvo svarbiausi gyvenamosios vietovės bendruomenėms? Į kokius pasiūlymus buvo atsižvelgta? Kas rodė iniciatyvą iškeliant svarbiausius klausimus? 11. Ką vertinate geriausiai pavykus gyvenamosios vietovės bendruomenių dalyvavimo rengiant VVG plėtros strategiją Panevėžio mieste procese? Su kokiomis problemomis susiduriate?	Taip. Mūsų bendruomenė nebuvo įtraukta. Pirmame etape mes teikėm pasiūlymą, o antrame niekas mūsų neprašė jokių pasiūlymų. Susirinkimų nebuvo, mūsų bendruomenė nieko nežino. Dabar toje Strategijoje – dirbsim su kaliniais, dirbsim su asocialiais, o nekreipiam dėmesio į gražiai gyvenančias, besistengiančias šeimas. Juk reikia skatinti tuos, kurie stengiasi, dirba.
III. Bendra- darbiavimo gerinimas	12. Kokios priežastys turi įtakos efektyviam gyvenamosios vietovės bendruomenių ir VVG bendradarbiavimui, rengiant strateginius vietos plėtros dokumentus? 13. Kokias būdais galima pagerinti gyvenamosios vietovės bendruomenių ir VVG bendradarbiavimą, rengiant strateginius vietos plėtros dokumentus? Kas svarbiausia? 14. Kaip skatinti bendradarbiavimą? Kas turi rodyti iniciatyvą? 15. Kaip turi būti komunuojama informacija iš gyvenamosios vietovės bendruomenių ir VVG, siekiant abipusio dalyvavimo? 16. Kaip manote, ar Jūsų organizacija galėtų prisidėti prie efektyvesnio gyvenamosios vietovės bendruomenių dalyvavimo, rengiant strateginius vietos plėtros dokumentus? Kaip?	Valdžios ėjimas pas žmogų, o ne žmogaus pas valdžią. Kol VVG nesikalbės su žmonėmis ir nematys problemų, tol nieko nesukursim. Ir dabar visi investiciniai projektai bus nukreipti į tuos, kas pigiai susipirkę butus miesto centre ir susikūrę firmas – visi merai ir dabartiniai Seimo nariai – turės aplink juos tvarkomas teritorijas. Gražiai turi gyventi ir pakrašty. VVG turi eiti pas žmones ir kalbėti. VVG yra pavaldi valdžiai, tai valdžia turi paspausti mygtuką – eikit ir kalbėkit. Bet kai pati valdžia nekalba... Be to, visiškai nekompetentingi asmenys yra išrinkti į VVG. VVG pirmininkas yra statytinis. O bendruomenių atstovai buvo rinkti susirinkime netinkamu laiku – darbo metu. Kas galėjo išeiti iš darbo, tas ir pateko. Visi kiti nedalyvavo. Jei būtų daugiau bendruomenių atėję, būtų iš tikro išrinkę, gal būtų ir bendradarbiavimas.

Dėkoju už atsakymus!

INTERVIU PROTOKOLAS

2017 m. balandžio 19 d.

Protokolo Nr. 9

Respondento kodinis pavadinimas: P9

Susitikimo tema: Gyvenamosios vietovės bendruomenių dalyvavimas rengiant Panevėžio miesto VVG plėtros strategiją

Susitikimo vieta: pirmininko darbovietės biuras

Susitikimo laikas 9.14

Interviu trukmė 5.31 min

Respondento pareigos: Bendruomenės pirmininkas

TEMA	KLAUSIMAI	ATSAKYMAI
I. Esama situacija	1. Apibūdinkite <i>savo organizaciją</i> ir jos funkcijas.	Įkurta prieš 4 metus dėl vietos bendruomenių tarybų. Yra 8 registruoti nariai. Dabar plėstis neplanuojam, vėliau gal.
	2. Gal galėtumėte trumpai apibūdinti kokia yra šiuo metu <i>Panevėžio miesto</i> ekonominė ir socialinė <i>situacija</i> ?	Neturiu nuomonės. Mūsų rajone nepastebiu socialiai remtinų žmonių.
	3. Ar <i>reikalingas</i> Panevėžio m. VVG ir gyvenamosios vietovės bendruomenių <i>bendradarbiavimas</i> , rengiant strateginius vietos plėtros dokumentus? <i>Kodėl?</i> Kokia bendradarbiavimo <i>reikšmė Jūsų organizacijai</i> ?	Aišku, reikalingas. Bet tai priklauso nuo VVG ir bendruomenės.
	4. <i>Kaip vertinate</i> Panevėžio m. VVG ir gyvenamosios vietovės bendruomenių <i>bendradarbiavimą</i> ? Ką reikėtų keisti?	Jokio bendradarbiavimo nėra. Jokio dialogo.
	Ar buvot pakviesti į VVG strategijos kūrimą?	Buvom pakviesti, bet nedalyvavom, nes negalėjom.
	O vėliau, ar buvo Jums laiškų, kvietimų, siūlymų?	Siunčiami laiškai elektroniniu paštu, bet nedalyvavom, nes nėra laiko.
	5. <i>Kaip dažnai</i> bendradarbiaujama? Kokiomis <i>formomis</i> ? <i>Kas inicijuoja</i> bendradarbiavimą?	
	6. <i>Kokiais klausimais</i> dažniausia bendradarbiaujama? Kas užtikrina sklandų bendradarbiavimą? Kas trukdo?	
	7. <i>Kokiais kanalais</i> bendradarbiaujama? Iš kur gaunate informaciją? Koks Jūsų	

	organizacijos vaidmuo?	
II. Bendra- darbiavimo procesas	8. <i>Jūs esate susipažinę su Panevėžio m. VVG plėtros planu? Ar Panevėžio m. VVG įtraukė gyvenamosios vietovės bendruomenes į Strategijos rengimo procesą? Kaip?</i> Ar yra klausimų, aktualių Jūsų bendruomenei? 9. Kaip manote, <i>ar bendruomenės aktyviai dalyvavo</i> rengiant Panevėžio m. VVG plėtros strategiją? <i>Kokiais būdais?</i> 10. <i>Kokie klausimai</i> buvo svarbiausi gyvenamosios vietovės bendruomenėms? <i>Į kokius pasiūlymus buvo atsižvelgta? Kas rodė iniciatyvą</i> iškeliant svarbiausius klausimus? 11. <i>Ką vertinate geriausiai</i> pavykus gyvenamosios vietovės bendruomenių dalyvavimo rengiant VVG plėtros strategiją Panevėžio mieste procese? Su kokiomis <i>problemomis</i> susiduriate?	Skaičiau. Neatsimenu, neužsiakcentavo.
III. Bendra- darbiavimo gerinimas	12. <i>Kokios priežastys</i> turi įtakos <i>efektyviam</i> gyvenamosios vietovės bendruomenių ir VVG bendradarbiavimui, rengiant strateginius vietos plėtros dokumentus? 13. <i>Kokias būdais galima pagerinti</i> gyvenamosios vietovės bendruomenių ir VVG bendradarbiavimą, rengiant strateginius vietos plėtros dokumentus? <i>Kas svarbiausia?</i> 14. Kaip <i>skatinti</i> bendradarbiavimą? <i>Kas turi rodyti iniciatyvą?</i> 15. Kaip turi būti <i>komunikuojama informacija</i> iš gyvenamosios vietovės bendruomenių ir VVG, siekiant abipusio dalyvavimo? 16. Kaip manote, ar <i>Jūsų organizacija</i> galėtų prisidėti prie <i>efektyvesnio</i> gyvenamosios vietovės <i>bendruomenių dalyvavimo</i>, rengiant strateginius vietos plėtros dokumentus? <i>Kaip?</i>	Aš labai užsiėmęs, kiti nariai irgi, tai nežinau kokių kitų sąlyčio taškų.

Dėkoju už atsakymus!

INTERVIU PROTOKOLAS

2017 m. balandžio 19 d.

Protokolo Nr. 10

Respondento kodinis pavadinimas: V1

Susitikimo tema: Gyvenamosios vietovės bendruomenių dalyvavimas rengiant Panevėžio miesto VVG plėtros strategiją

Susitikimo vieta: VVG atstovo darbovietės kabinetas

Susitikimo laikas 16.59

Interviu trukmė 29.28 min

Respondento pareigos: VVG valdybos narys, bendruomenės pirmininkas

TEMA	KLAUSIMAI	ATSAKYMAI
I. Esama situacija	1. Apibūdinkite <i>savo organizaciją</i> ir jos funkcijas.	Yra nedidelė žmonių grupė – savanoriai, pasiruošę aukoti savo laiką, savo šeimos gyvenimą dėl mikrorajono gerovės. Tai iniciatyvūs žmonės, kiti prisijungia kartas nuo karto renginiuose. Bendruomenės dokumentuose daugiau nei 30 žmonių, daugiau teritoriniu principu. Tikslas – burtis, vienytis, prisidėti prie Panevėžio miesto bendros bendruomenės geriams darbams atlikti.
	2. Gal galėtumėte trumpai apibūdinti kokia yra šiuo metu <i>Panevėžio miesto</i> ekonominė ir socialinė <i>situacija</i> ?	Daugėja vienišų senų žmonių ir daugėja vienių paliktų vaikų, kurių tėvai išvažiavę į užsienį. Kita vertus, Panevėžy daugiau kaip 10 proc. bedarbių. Mūsų bendruomenės nariai yra dirbantys, aktyvūs, bet matom rajone ir žinom daug bedarbių ar gaunančių labai mažas pajamas, degradavusių. Mūsų daugiabučiuose jau randasi vienas kitas tuščias butas, žmonės išvažiuoja. Bendrai ekonominę situaciją įvardinčiau kaip prastą.
	3. Ar <i>reikalingas</i> Panevėžio m. VVG ir gyvenamosios vietovės bendruomenių <i>bendradarbiavimas</i> , rengiant strateginius vietos plėtros dokumentus? <i>Kodėl?</i> Kokia bendradarbiavimo <i>reikšmė Jūsų organizacijai</i> ?	Pačius strateginius dokumentus kai rengiam, taip. Tada gerai susidėlioja SSGG, peste. Remiamės bendruomenių nuomone, kokios gali būti bendrai kryptys. Toliau buvo pasitelkti ekspertai, ir pirminis VVG projektas - paraiška buvo su jais rašytas. Nebuvo taip, kad susėstų bendruomenės ir rašytų. Žmonės turėtų būti tie, kurie nusimano, kaip tai gerai padaryti, ir tam skiria savo laiką. Mano ir buvo bendradarbiavimas, kad būtent per bendruomenes aš patekau į VVG, mane bendruomenės išrinko atstovauti jiems. Dalyvavom priešprojektinių siūlymų vertinime, žinom, kas ką pateikė. Patys mes neteikėm priešprojektinio pasiūlymo, nematėm prasmės, o kai jau bus paskelbtas kvietimas, tada pagalvosim, ką norėsime daryti ir ką galėtume teikti.
	4. <i>Kaip vertinate</i> Panevėžio m. VVG ir gyvenamosios vietovės bendruomenių <i>bendradarbiavimą</i> ? Ką reikėtų keisti?	Jei atvirai, to bendradarbiavimo yra labai minimaliai. Dar tik sprendžiamas klausimas dėl pirmininko atlygio, iš VVG skirta labai menka suma administravimo išlaidoms. O tai ir administratoriui, ir projekto vadovui, ir daug kam sumokėti. Žada dalyvauti daug įstaigų ir organizacijų, nevyriausybinių organizacijų, kurios nebus imlios didelėms projektinėms sumoms. Yra labai daug veiklų, kurios apriboja mus ir kurių

	5. <i>Kaip dažnai bendradarbiaujama? Kokiomis formomis? Kas inicijuoja bendradarbiavimą?</i> 6. <i>Kokiais klausimais dažniausia bendradarbiaujama? Kas užtikrina sklandų bendradarbiavimą? Kas trukdo?</i> 7. <i>Kokiais kanalais bendradarbiaujama? Iš kur gaunate informaciją? Koks Jūsų organizacijos vaidmuo?</i> Po pokalbio su bendruomenėm yra matoma, kad bendruomenės neįsitraukė, jaučiasi neįtrauktos. Bet kodėl nebuvo iniciatyvos? Visos bendruomenės pažymi, kad bendradarbiavimo mažai ir jo trūksta	negalim pagal VVG strategiją ir VVG projektines lėšas vykdyti. Ir bendruomenėms bus sudėtinga dalyvauti, nes apima tam tikras rizikos grupes: grįžę iš įkalinimo vietų, našlaičiai, vienišos mamos ir dar kažkas. Firms pasiims mokymus būsimiems verslininkams, ko bendruomenės negali pasiimti. Mes galim pasidaryti telkimą, šventes, renginius, mokymus. Tą mes ir darom. Buvo informacija ir internete, buvo prieš VVG ir 2 ar 3 susitikimai su bendruomenėm. Kvietėm visą miestą. Kas norėjo, tas dalyvavo. Buvo ir mano pačios žodinės konsultacijos žmonėms, bendruomenėms. Kas kreipėsi, su tais šnekėjau. Susitikimus inicijavo VVG. Mes kvietėm, bendruomenės atsiliepė, kas norėjo. Taip, buvo susidomėjimas. Buvo informacija savivaldybės puslapyje, buvo siunčiama elektroniniu paštu, turėjo būti ir spaudoje skelbta. Labai paprastas atsakymas – žmonės nemoka rašyti projektų, ir jie to bijo! Apie tuos dalykus nėra net bendro supratimo. Ne dėl to, kad VVG kažko nepadarė. Aišku, gal permažai sklaidos buvo. Bet informacijos, kas norėjo, tikrai galėjo gauti. Kas nenori, tas visada pasakys, kad nežinojom. Dažnai bendruomenių pirmininkai nesidomi. Bendrai žmonės ateina tik į gatavai paruoštą šventę.
II. Bendradarbiavimo procesas	8. <i>Jūs esate susipažinę su Panevėžio m. VVG plėtros planu? Ar Panevėžio m. VVG įtraukė gyvenamosios vietovės bendruomenes į Strategijos rengimo procesą? Kaip?</i> 9. <i>Kaip manote, ar bendruomenės aktyviai dalyvavo rengiant Panevėžio m. VVG plėtros strategiją? Kokiais būdais?</i> 10. <i>Kokie klausimai buvo svarbiausi gyvenamosios vietovės bendruomenėms?</i> Gal bendruomenės nesuprato? Kas jiems aktualu? Tai VVG, kurdama strategiją, negalėjo į tuos pasiūlymus ir pageidavimus atsižvelgti?	Taip. Stengiamasi buvo bendruomenes įtraukti, tai faktas, bet ar norėjo, kad įtraukti būtų – tai kitas dalykas. Ir ar bendruomenės pačios norėjo įsitraukti – vėl kitas dalykas. Ką reikės daryti? Kiek mums tai kainuos? Ar reikės projektus rašyti? Puikiai suprato, kai kurios pristatė savo projektus, 3 ar 4 bendruomenės. Telkimas, bendros šventės, mokymasis kartu. VVG strategijoje buvo numatytos valstybinės kryptys. Bendruomenėms buvo pasakytos tos kryptys. Mes visai normaliai pristatymą padarėm, su skaidrėmis, su klausimais, atsakymais. Kas nors kiek susipažinęs su

	<i>Į kokius pasiūlymus buvo atsižvelgta? Kas rodė iniciatyvą iškeliant svarbiausius klausimus?</i> 11. <i>Ką vertinate geriausiai</i> pavykus gyvenamosios vietovės bendruomenių dalyvavimo rengiant VVG plėtros strategiją Panevėžio mieste procese? Su kokiomis <i>problemomis</i> susiduriate?	projektine veikla, turėjo būti aišku, kas tai.
III. Bendra- darbiavimo gerinimas	12. <i>Kokios priežastys</i> turi įtakos efektyviam gyvenamosios vietovės bendruomenių ir VVG bendradarbiavimui, rengiant strateginius vietos plėtros dokumentus? Kaip suaktyvinti tą bendradarbiavimą rengiant strateginius dokumentus? 13. <i>Kokias būdais galima pagerinti</i> gyvenamosios vietovės bendruomenių ir VVG bendradarbiavimą, rengiant strateginius vietos plėtros dokumentus? Kas <i>svarbiausia</i>? 14. Kaip <i>skatinti</i> bendradarbiavimą? Kas turi <i>rodyti iniciatyvą</i>? Kas skatina tą bendruomenių susidomėjimą? 15. <i>Kaip</i> turi būti <i>komunikuojama informacija</i> iš gyvenamosios vietovės bendruomenių ir VVG, siekiant abipusio dalyvavimo? 16. Kaip manote, ar <i>Jūsų organizacija</i> galėtų prisidėti prie efektyvesnio gyvenamosios vietovės bendruomenių dalyvavimo, rengiant strateginius vietos plėtros dokumentus? <i>Kaip?</i>	Mokymai, aiškinimai, individualūs aiškinimai. Turi būti žmogus, kuris galėtų kompetentingai atsakyti į visus klausimus. Tada būtų judesys didesnis Ko gero pati VVG. Arba turėtų būti projekto vadovas, kas jau dabar yra, kuris turėtų užsiimti tais reikalais. Nes mes, eiliniai, kad ir VVG priklausom, neturim tos visos metodikos ir medžiagos, kad kiekvienam paaiškintume tuos niuansus. Pirmiausia, VVG galėtų skatinti bendruomenes, parodydama, kokia joms nauda iš to. Reikėtų konkrečių dienų, kada bus mokymai, kaip pateikti paraiškas. VVG galėtų plačiau pasiviešinti ir Panevėžio svetainėje, dabar nieko nesimato.

Dėkoju už atsakymus!

INTERVIU PROTOKOLAS

2017 m. balandžio 20 d.

Protokolo Nr. 11

Respondento kodinis pavadinimas: V2

Susitikimo tema: Gyvenamosios vietovės bendruomenių dalyvavimas rengiant Panevėžio miesto VVG plėtros strategiją

Susitikimo vieta: viešoji erdvė – centrinė miesto aikštė

Susitikimo laikas 18.15

Interviu trukmė 16.36 min

Respondento pareigos: VVG valdybos narys

TEMA	KLAUSIMAI	ATSAKYMAI
I. Esama situacija	1. Apibūdinkite <i>savo organizaciją</i> ir jos funkcijas.	Kai buvo steigama VVG, aš labiau atstovavau jaunimo pusei, nes dirbau jaunimo organizacijoje.
	2. Gal galėtumėte trumpai apibūdinti kokia yra šiuo metu <i>Panevėžio miesto</i> ekonominė ir socialinė <i>situacija</i> ?	Nesu ekonomistas, tai sunku įvertinti. Mano nuomone, gera. Pažįstu žmonių, kurie gauna po 1000 eurų ir džiaugiasi, pažįstu tokių, kurie gauna po 400 ir dejuoja. Bet ar jie ko kito ieško?
	3. <i>Ar reikalingas</i> Panevėžio m. VVG ir gyvenamosios vietovės bendruomenių <i>bendradarbiavimas</i> , rengiant strateginius vietos plėtros dokumentus? <i>Kodėl?</i> Kokia bendradarbiavimo <i>reikšmė Jūsų organizacijai</i> ?	Mieste yra daug nevyriausybinių organizacijų, kurios savo veiklą nukreipusios į socialinę gerovę, padėti šeimoms, mamoms, moterims, benamiams ir pan. Žmonės jaučia rūpestį, tai, manyčiau, gera socialinė situacija.
	4. <i>Kaip vertinate</i> Panevėžio m. VVG ir gyvenamosios vietovės bendruomenių <i>bendradarbiavimą</i> ? Ką reikėtų keisti?	Manau, tai labai svarbus dalykas, nes strateginiai dokumentai geriausiai būtų parengti, kai patys gyventojai pasakytų, ko jie nori, ir prisidėtų ne tik savo aplinkos gražinimu, bet ir šiek tiek daugiau. Reikia įtraukti bendruomenes, tai yra miesto dalis, kuri gali prisidėti prie miesto valdymo, miesto gerovės.
	5. <i>Kaip dažnai</i> bendradarbiaujama? Kokiomis <i>formomis</i> ? <i>Kas inicijuoja</i> bendradarbiavimą?	Dabar jis yra labai menkas. Kai buvo kuriama strategija, gyventojų grupės teikė savo siūlymus, kaip norėtų pagerinti savo aplinką. Bet dabar, kai nėra projektų paleistų, nėra įsivažiavimo, tai nėra ir bendradarbiavimo. Vėliau, manyčiau, tas darbas bus aktyvus.
	6. <i>Kokiais klausimais</i> dažniausia bendradarbiaujama? Kas užtikrina sklandų bendradarbiavimą? Kas trukdo?	Buvo keli bendri susitikimai, kai kvietėm ir bendruomenes, ir nevyriausybines organizacijas į savivaldybę, kur buvo pristatyta VVG, jos funkcijos, tikslai.
	7. <i>Kokiais kanalais</i> bendradarbiaujama? Iš kur gaunate informaciją? Koks Jūsų organizacijos <i>vaidmuo</i> ?	Buvo klausta gyventojų nuomonės, ką jie norėtų pagerinti. Buvo galima siūlymus teikti internetu.
II.	8. <i>Jūs esate susipažinę su</i> Panevėžio m. VVG <i>plėtros</i>	Buvo kviečiama per žiniasklaidą, internetu, elektroniniu paštu kviešti bendruomenių pirmininkai.
		Taip.

Bendra- darbiavimo procesas	<i>planu?</i> Ar Panevėžio m. VVG <i>įtraukė</i> gyvenamosios vietovės bendruomenes į Strategijos rengimo <i>procesą</i>? Kaip? 9. Kaip manote, <i>ar bendruomenės aktyviai dalyvavo</i> rengiant Panevėžio m. VVG plėtros strategiją? <i>Kokiais būdais?</i> 10. <i>Kokie klausimai</i> buvo svarbiausi gyvenamosios vietovės bendruomenėms? <i>Į kokių</i> pasiūlymus buvo <i>atsižvelgta</i>? <i>Kas rodė iniciatyvą</i> iškeliant svarbiausius klausimus? 11. <i>Ką vertinate geriausiai</i> pavykus gyvenamosios vietovės bendruomenių dalyvavimo rengiant VVG plėtros strategiją Panevėžio mieste procese? Su <i>kokiomis problemomis</i> susiduriate?	Buvo surinkti ir peržiūrėti visi pasiūlymai. Tada buvo skirtas finansavimas, įdarbinta atskira įmonė, kuri apibendrino tuos siūlymus ir rašė strategiją. Vėliau valdyba peržiūrėjo ir tvirtino tą Strategiją. Buvo atskira organizacija, kuri darė tokį rašymo darbą, o mes labiau techninį – surinkom nuomones ir padavėm jai. Tą aktyvumą sunku įvertinti. Pasiūlymų iš bendruomenių buvo, bet sunku pasakyti, ar dalyvavimas buvo aktyvus. Visiems pats svarbiausias klausimas – kiek gaus pinigų? O už ką tai mažai kas supranta. Projektas yra toks dalykas, kad reikia pagrįsti tų pinigų poreikį ir numatyti rezultatą. Paskelbus finansavimą, vienas iš pirmųjų darbų bus išmokyti bendruomenes rašyti tuos projektus. VVG nėra sukurta kažką bendruomenėms nupirkti, o padėti gerinti socialinę ir ekonominę padėtį. Prioritetai buvo nustatyti atsižvelgiant į bendruomenių siūlymus ir remiantis visokiais užsakytais tyrimais. Gal diskusijų galėjo būti daugiau. Čia išėjo toks greitas dalykas, iki tam tikro laiko reikėjo sukurti ir pateikti Strategiją. Vėliau kiek keitėm, koregavom. Buvo tam tikrų klaidų.
III. Bendra- darbiavimo gerinimas	12. <i>Kokios priežastys</i> turi įtakos <i>efektyviam</i> gyvenamosios vietovės bendruomenių ir VVG bendradarbiavimui, rengiant strateginius vietos plėtros dokumentus? 13. <i>Kokias būdais galima pagerinti</i> gyvenamosios vietovės bendruomenių ir VVG bendradarbiavimą, rengiant strateginius vietos plėtros dokumentus? <i>Kas svarbiausia?</i> 14. Kaip <i>skatinti</i> bendradarbiavimą? <i>Kas turi rodyti iniciatyvą?</i> 15. Kaip turi būti <i>komunikuojama informacija</i> iš gyvenamosios vietovės bendruomenių ir VVG, siekiant abipusio dalyvavimo? 16. Kaip manote, ar <i>Jūsų organizacija</i> galėtų prisidėti prie <i>efektyvesnio</i> gyvenamosios vietovės bendruomenių dalyvavimo, rengiant strateginius vietos plėtros dokumentus? <i>Kaip?</i>	Bendro tikslo siekimas. Bendradarbiavimas galėtų būti geresnis per susitikimus – tik formalius, tik neformalius, per diskusijas. Bendruomenės į savo renginius galėtų pakviesti VVG. Susipažintų, pamatytų, kuo gyvena. Abi pusės, bet kuriuo atveju. Atsižvelgiant į amžiaus grupes: jaunimui – socialiniai tinklai, vidutiniam amžiui – savivaldybės svetainė, VVG svetainė, pensininkams – laikraščiai ir pranešimai spaudai. Dėmesys turi eiti iš abiejų pusių, nes visi VVG valdybos nariai dirba visuomeniniais pagrindais.

Dėkoju už atsakymus!

INTERVIU PROTOKOLAS

2017 m. balandžio 21 d.

Protokolo Nr. 12

Respondento kodinis pavadinimas: V3

Susitikimo tema: Gyvenamosios vietovės bendruomenių dalyvavimas rengiant Panevėžio miesto VVG plėtros strategiją

Susitikimo vieta: viešoji erdvė – miesto kavinė

Susitikimo laikas 9.33

Interviu trukmė 19.35 min

Respondento pareigos: VVG valdybos narys

TEMA	KLAUSIMAI	ATSAKYMAI
I. Esama situacija	1. Apibūdinkite <i>savo organizaciją</i> ir jos funkcijas.	VVG yra įrankis bendruomenėms formuoti savo strategiją per minkštuosius projektus – mažinti socialinę atskirtį, didinti socialinę įtrauktį.
	2. Gal galėtumėte trumpai apibūdinti kokia yra šiuo metu <i>Panevėžio miesto</i> ekonominė ir socialinė <i>situacija</i> ?	Natūraliai ji keičiasi. Demografinė padėtis yra natūralus procesas, matomas visame pasaulyje. Bet egzistuoja tokios problemos, kaip socialinė atskirtis, mažas žmonių užimtumas, mažas jaunimo verslumas. Ekonominė padėtis yra nuolat gerėjanti. Esame netoli Lietuvos vidurkio.
	3. <i>Ar reikalingas</i> Panevėžio m. VVG ir gyvenamosios vietovės bendruomenių <i>bendradarbiavimas</i> , rengiant strateginius vietos plėtros dokumentus? <i>Kodėl?</i> Kokia bendradarbiavimo <i>reikšmė Jūsų organizacijai</i> ?	Be abejo. Bendruomenės geriausiai žino vietos problemas. Bendruomenės yra mūsų akys ir ausys, kurios žino visas problemas ir per VVG ar kitus įrankius neša žinią iki savivaldybės, o jei reikia – iki nacionalinės valdžios.
	4. <i>Kaip vertinate</i> Panevėžio m. VVG ir gyvenamosios vietovės bendruomenių <i>bendradarbiavimą</i> ? Ką reikėtų keisti?	Tos bendruomenės, kurios yra aktyvios, tos įsitraukė ir savo indėlį įnešė. Strategija buvo rengiama padedant konsultantams, kurie, kiek žinau, darė intensyvias ir bendruomenių apklausas. Tai įsitraukimas buvo.
	5. <i>Kaip dažnai</i> bendradarbiaujama? Kokiomis <i>formomis</i> ? <i>Kas inicijuoja</i> bendradarbiavimą?	Buvo rengiamos apklausos ir per konsultantus bendraujama su bendruomenių pirmininkais.
	6. <i>Kokiais klausimais</i> dažniausia bendradarbiaujama? Kas užtikrina sklandų bendradarbiavimą? Kas trukdo?	Kadangi Strategija orientuota į du tikslus – socialinės atskirties mažinimas ir įtraukties didinimas – tai tas bendravimas, manau, tais klausimais ir buvo.
	7. <i>Kokiais kanalais</i> bendradarbiaujama? Iš kur gaunate informaciją? Koks Jūsų organizacijos <i>vaidmuo</i> ?	Kadangi valdybos nariai yra organizacijų atstovai, tai vienareikšmiškai valdybos narių bendravimas su bendruomenėmis vyko. Pagrindinį darbą atliko konsultantai, kurie, kiek žinau, atlikinėjo apklausas.
II.	8. <i>Jūs esate susipažinę su</i> Panevėžio m. VVG <i>plėtros</i>	Taip. Procesas buvo toks – parengus Vietos plėtros strategiją, buvo ruošiamas įgyvendinimo planas. Turėjom

Bendra- darbiavimo procesas	<i>planu? Ar Panevėžio m. VVG įtraukė gyvenamosios vietovės bendruomenes į Strategijos rengimo procesą? Kaip?</i> 9. Kaip manote, <i>ar bendruomenės aktyviai dalyvavo rengiant Panevėžio m. VVG plėtros strategiją? Kokiais būdais?</i> 10. <i>Kokie klausimai buvo svarbiausi gyvenamosios vietovės bendruomenėms? Į kokius pasiūlymus buvo atsižvelgta? Kas rodė iniciatyvą iškeliant svarbiausius klausimus?</i> 11. <i>Ką vertinate geriausiai pavykus gyvenamosios vietovės bendruomenių dalyvavimo rengiant VVG plėtros strategiją Panevėžio mieste procese? Su kokiomis problemomis susiduriate?</i>	šiek tiek problemų sus finansavimu, nes pirma paraiška buvo atmesta. Dar VRM šiek tiek užvėlavo su aprašais, kaip dažnai būna, kai vienas ar kitas punktas netinka. Tai tas įgyvendinimo planas buvo ruošiamas pagal Vietos plėtros strategiją. Nežinau, bet spėju, kad taip. Turim keletą aktyviausių bendruomenių, tai jos teikė priešprojektinius siūlymus. Dažniausia keliamas klausimas yra vaikų ir senjorų užimtumas, viešųjų erdvių sutvarkymas.
III. Bendra- darbiavimo gerinimas	12. <i>Kokios priežastys turi įtakos efektyviam gyvenamosios vietovės bendruomenių ir VVG bendradarbiavimui, rengiant strateginius vietos plėtros dokumentus?</i> 13. <i>Kokias būdais galima pagerinti gyvenamosios vietovės bendruomenių ir VVG bendradarbiavimą, rengiant strateginius vietos plėtros dokumentus? Kas svarbiausia?</i> 14. <i>Kaip skatinti bendradarbiavimą? Kas turi rodyti iniciatyvą?</i> 15. <i>Kaip turi būti komunikuojama informacija iš gyvenamosios vietovės bendruomenių ir VVG, siekiant abipusio dalyvavimo?</i> 16. <i>Kaip manote, ar Jūsų organizacija galėtų prisidėti prie efektyvesnio gyvenamosios vietovės bendruomenių dalyvavimo, rengiant strateginius vietos plėtros dokumentus? Kaip?</i>	Iš bendrosios strategijos planavimo metodikos galiu pasakyti, kad geriausiai veikia būdas iš apačios į viršų, kai siūlymai yra gaunami iš individualių žmonių, bendruomenių ar organizacijų, kurios žino, kas pas juos vyksta ir ko reikia. Pirmiausia, supratimas, kad tai yra visų mūsų bendras reikalas ta veikla – bendruomenių veikla ir VVG veikla yra viso miesto bendras reikalas. Ką galėsime pasidaryti per VVG strategijos įgyvendinimą, tai ir turėsime. Geriausiai veikia tiesioginis kontaktas su žmogumi, gyvas pasakojimas, ką mes veikiam, atvykimas į renginį, šventę. Ir tinkamas viešinimas. Abi pusės turi norėti įsitraukti ir domėtis informacija. VVG pliusas yra tas, kad į ją įeina ir bendruomenės, ir nevyriausybės, ir jaunimo organizacijos. Tai valdybos narys ir turi išnešti informaciją. Manau, per nuolatinės konsultacijas. Kadangi neišvengiamai keičiasi aplinkybės ir problemos,, viską reikia nuolat atnaujinti, sekti, kokia yra situacija. Reikalingas nuolatinis bendravimas ir konsultacijos, kad Strategija būtų įdomi visiems.

Dėkoju už atsakymus!

INTERVIU PROTOKOLAS

2017 m. balandžio 21 d.

Protokolo Nr. 13

Respondento kodinis pavadinimas: V4

Susitikimo tema: Gyvenamosios vietovės bendruomenių dalyvavimas rengiant Panevėžio miesto VVG plėtros strategiją

Susitikimo vieta: respondento darbovietė

Susitikimo laikas 10.17

Interviu trukmė 16.24 min

Respondento pareigos: VVG valdybos narys

TEMA	KLAUSIMAI	ATSAKYMAI
I. Esama situacija	1. Apibūdinkite <i>savo organizaciją</i> ir jos funkcijas.	VVG yra įsteigta vykdyti socialinius projektus ir projektus verslui. Bet tie verslo projektai yra nukreipti gyventojų socialiniams poreikiams tenkinti. Iniciatoriai buvom mes – Prekybos, pramonės ir amatų rūmai.
	2. Gal galėtumėte trumpai apibūdinti kokia yra šiuo metu <i>Panevėžio miesto</i> ekonominė ir socialinė <i>situacija</i> ?	Kaip Lietuvoj, taip ir Panevėžy. Mes matom, kad kvalifikuotų darbuotojų trūksta. Kita problema, kad verslas nepasirengęs mokėti tiek, kiek žmonės nori.
	3. <i>Ar reikalingas</i> Panevėžio m. VVG ir gyvenamosios vietovės bendruomenių <i>bendradarbiavimas</i> , rengiant strateginius vietos plėtros dokumentus? <i>Kodėl?</i> Kokia bendradarbiavimo <i>reikšmė Jūsų organizacijai</i> ?	Visada reikalingas bendradarbiavimas, nes tada galima sukurti geresnį produktą. Du trys žmonės nieko nesukurs. Reikia įsiklausyti į visų nuomonę, visų poreikius. Kai pradėjom tą bendradarbiavimą, iš bendruomenių pusės buvo tam tikras ne visai draugiškas požiūris.
	4. <i>Kaip vertinate</i> Panevėžio m. VVG ir gyvenamosios vietovės bendruomenių <i>bendradarbiavimą</i> ? Ką reikėtų keisti?	Kai yra kvalifikuoti profesionalūs žmonės, tai galima pasiekti gerų rezultatų. Mūsų atveju ne visada taip buvo. Kai kurios bendruomenės tik kritikuoja ir reikalauja, bet nepasiūlo nieko konstruktyvaus.
	5. <i>Kaip dažnai</i> bendradarbiaujama? Kokiomis <i>formomis</i> ? <i>Kas inicijuoja</i> bendradarbiavimą?	Kai kūrėm VVG strategiją, posėdžiai vyko dažnai. Buvo prašoma pateikti savo nuomonę, skaičiuojamas pinigų poreikis. VVG pirmininkė kviesdavo.
	6. <i>Kokiais klausimais</i> dažniausia bendradarbiaujama? <i>Kas užtikrina sklandų bendradarbiavimą</i> ? <i>Kas trukdo</i> ?	Pirmiausiai, apie finansus. Koks jų poreikis ir kokius bendruomenių tikslus padėtų įgyvendinti. Kiek aš žinau, buvo siūlymų ir jie įtraukti į Strategiją.
	7. <i>Kokiais kanalais</i> bendradarbiaujama? Iš kur gaunate informaciją? <i>Koks Jūsų organizacijos vaidmuo</i> ?	Per susirinkimus. Spaudoje buvo paskelbtas Strategijos projektas, sukurta VVG svetainė.
II.	8. <i>Jūs esate susipažinę su</i> Panevėžio m. VVG <i>plėtros</i>	Taip. Pirmiausia buvo parašytas projektas ir gautas finansavimas VVG strategijai rengti. Buvo pasamdyta įmonė,

Bendra- darbiavimo procesas	<i>planu? Ar Panevėžio m. VVG įtraukė gyvenamosios vietovės bendruomenes į Strategijos rengimo procesą? Kaip?</i> 9. Kaip manote, ar bendruomenės aktyviai dalyvavo rengiant Panevėžio m. VVG plėtros strategiją? Kokiais būdais? 10. Kokie klausimai buvo svarbiausi gyvenamosios vietovės bendruomenėms? Į kokių pasiūlymus buvo atsižvelgta? Kas rodė iniciatyvą iškeliant svarbiausius klausimus? 11. Ką vertinate geriausiai pavykus gyvenamosios vietovės bendruomenių dalyvavimo rengiant VVG plėtros strategiją Panevėžio mieste procese? Su kokiomis problemomis susiduriate?	kuri tą Strategiją ir rengė. Kai buvo parengtas projektas, buvo kviečiamas posėdis, kur buvo teikiami pasiūlymai, ką keisti, papildyti. Tokių susirinkimų buvo gana daug. Buvo atsižvelgiama į bendruomenių poreikius. Taip, pakankamai. Jiems buvo svarbiausia, kiek bus skirta pinigų jų veikloms finansuoti. Tada buvo nuspręsta, kad 40 proc. visų Strategijai įgyvendinti gautų lėšų bus skirta verslo projektams, tai yra įvairiems mokymams, tarp jų ir bendruomenių mokymams, pirmininkų mokymams. O likę 60 proc. tektų kitiems socialiniams poreikiams, tarp jų ir bendruomenėms. Nebuvo problemų, tiesiog diskusijos, normalios diskusijos.
III. Bendra- darbiavimo gerinimas	12. Kokios priežastys turi įtakos efektyviam gyvenamosios vietovės bendruomenių ir VVG bendradarbiavimui, rengiant strateginius vietos plėtros dokumentus? 13. Kokias būdais galima pagerinti gyvenamosios vietovės bendruomenių ir VVG bendradarbiavimą, rengiant strateginius vietos plėtros dokumentus? Kas svarbiausia? 14. Kaip skatinti bendradarbiavimą? Kas turi rodyti iniciatyvą? 15. Kaip turi būti komunikuojama informacija iš gyvenamosios vietovės bendruomenių ir VVG, siekiant abipusio dalyvavimo? 16. Kaip manote, ar Jūsų organizacija galėtų prisidėti prie efektyvesnio gyvenamosios vietovės bendruomenių dalyvavimo, rengiant strateginius vietos plėtros dokumentus? Kaip?	Jeigu žmonės nori dirbti, nori bendradarbiauti ir yra pakankamai profesionalūs, tai viskas gerai. Problema žmoguje. Jeigu liks, kaip yra dabar, aš nematau perspektyvos, kad bus gerai įgyvendinta Strategija. VVG pirmininkas turi viską organizuoti, kviesti, siūlyti, skelbti. Geriausia, kai žmonės gali komunikuoti elektroniniu būdu, bet galima ir organizuoti susitikimus. Panevėžio prekybos, pramonės ir amatų rūmai gal ir galėtų prisidėti, bet nenorėtų. Nes yra žmonės, kurie turi dirbti tą darbą. O mes, kaip vieni iš steigėjų, geranoriškai prisidėsime visada ir žiniomis, ir laiku.

Dėkoju už atsakymus!

INTERVIU PROTOKOLAS

2017 m. balandžio 21 d.

Protokolo Nr. 14

Respondento kodinis pavadinimas: V5

Susitikimo tema: Gyvenamosios vietovės bendruomenių dalyvavimas rengiant Panevėžio miesto VVG plėtros strategiją

Susitikimo vieta: respondento darbo vieta

Susitikimo laikas 10.55

Interviu trukmė 14.31 min

Respondento pareigos: VVG pirmininkas

TEMA	KLAUSIMAI	ATSAKYMAI
I. Esama situacija	1. Apibūdinkite <i>savo organizaciją</i> ir jos funkcijas.	VVG buvo sukurta tam, kad per Vidaus reikalų ministeriją pagerintų socialinę situaciją, kovą su skurdu, sumažintų socialinę atskirtį.
	2. Gal galėtumėte trumpai apibūdinti kokia yra šiuo metu <i>Panevėžio miesto</i> ekonominė ir socialinė <i>situacija</i> ?	Apklausa parodė, kad iš 120 tūkst. mieste liko tik 70 tūkst. gyventojų, tai aiški ta socialinė padėtis. Paklausus miestas nepraranda savo gyventojų, o gyventojai turi pajamų ir gali išlaikyti patį miestą ir senolius ir tvarkytis su infrastruktūra. Palyginus Panevėžį, buvusį pramonės miestą, su dabartiniu – apgailėtinas vaizdas.
	3. <i>Ar reikalingas</i> Panevėžio m. VVG ir gyvenamosios vietovės bendruomenių <i>bendradarbiavimas</i> , rengiant strateginius vietos plėtros dokumentus? <i>Kodėl?</i> Kokia bendradarbiavimo <i>reikšmė Jūsų organizacijai</i> ?	Be abejo. Šiuo atveju VVG yra tikslinis projektas tam tikrai teritorijai, kuri tęsiasi nuo Smėlynės gatvės tilto iki Janonio g. Tai šioje teritorijoje pagal upę ir numatomos finansuojamos veiklos.
	4. <i>Kaip vertinate</i> Panevėžio m. VVG ir gyvenamosios vietovės bendruomenių <i>bendradarbiavimą</i> ? Ką reikėtų keisti?	Teigiamai vertinu. Tuo laiku, kai buvo kuriama Strategija, buvo vykdomos apklausos, turiu daugybę protokolų. Jie dirbo su bendruomenėmis, labai daug dirbo. Buvo daugybė priešprojektinių pasiūlymų, daugiausia iš viešųjų įstaigų, bet yra ir gyvenamųjų vietovių bendruomenių. Šiuo metu vienos bendruomenės esu pakviestas į renginį, dar buvom susitikę viename bendrame renginyje.
	5. <i>Kaip dažnai</i> bendradarbiaujama? Kokiomis <i>formomis</i> ? <i>Kas inicijuoja</i> bendradarbiavimą?	Esu pirmininkas nuo 2016 m. rugpjūčio mėnesio, per tą laiką susitikimai nebuvo dažni, nes tai ilgas procesas. Dabar kaip ir nėra to bendradarbiavimo. Pirmiausia reikėjo paruošti Strategiją, po to Paraišką. Kai tai padaryta, galima galvoti apie viešuosius pirkimus, planuoti susitikimus, viešintis.
	6. <i>Kokiais klausimais</i> dažniausia bendradarbiaujama? Kas užtikrina sklandų bendradarbiavimą? Kas trukdo?	Gaunam elektroninius laiškus, siunčiam patys, kur kokie vyksta renginiai ir dalyvaujam juose patys.

	7. Kokiais kanalais bendradarbiaujama? Iš kur gaunate informaciją? Koks Jūsų organizacijos vaidmuo?	
II. Bendra- darbiavimo procesas	8. <i>Jūs esate susipažinę su Panevėžio m. VVG plėtros planu? Ar Panevėžio m. VVG įtraukė gyvenamosios vietovės bendruomenės į Strategijos rengimo procesą? Kaip?</i> 9. Kaip manote, ar bendruomenės aktyviai dalyvavo rengiant Panevėžio m. VVG plėtros strategiją? Kokiais būdais? 10. Kokie klausimai buvo svarbiausi gyvenamosios vietovės bendruomenėms? Į kokių pasiūlymus buvo atsižvelgta? Kas rodė iniciatyvą iškeliant svarbiausius klausimus? 11. Ką vertinate geriausiai pavykus gyvenamosios vietovės bendruomenių dalyvavimo rengiant VVG plėtros strategiją Panevėžio mieste procese? Su kokiomis problemomis susiduriate?	Taip. Jis buvo paruoštas paprasčiausiu keliu – buvo pasamdytas juristas, kuris ir paruošė. Kiek aktyviai, aš negaliu pasakyti, bet buvo įtrauktos. Sunku pasakyti
III. Bendra- darbiavimo gerinimas	12. Kokios priežastys turi įtakos efektyviam gyvenamosios vietovės bendruomenių ir VVG bendradarbiavimui, rengiant strateginius vietos plėtros dokumentus? 13. Kokias būdais galima pagerinti gyvenamosios vietovės bendruomenių ir VVG bendradarbiavimą, rengiant strateginius vietos plėtros dokumentus? Kas svarbiausia? 14. Kaip skatinti bendradarbiavimą? Kas turi rodyti iniciatyvą? 15. Kaip turi būti komunuojama informacija iš gyvenamosios vietovės bendruomenių ir VVG, siekiant abipusio dalyvavimo? 16. Kaip manote, ar Jūsų organizacija galėtų prisidėti prie efektyvesnio gyvenamosios vietovės bendruomenių dalyvavimo, rengiant strateginius vietos plėtros dokumentus? Kaip?	Aišku, kad kontaktai, kas gi daugiau. Būdai yra visokiausi – pirmas tai akis į akį. Susirašinėjimas gali būti, kai stokojama laiko. Visi žmonės dirba kitus darbus ir, jei nemato suinteresuotumo, aktyviai čia nesireikš. Tie, kam įdomu, turi domėtis. Per prievartą niekam geras nebūsi. Sunku nuspėti, kam ko reikia. Mes gyvename technologijų amžiuje – kompiuteris, visokie tinklai. Ir laikraščiai, spauda, televizija – viskas tinka. Svarbu pasiekti tą, kuris ieško. Jeigu ko ieškočiau, informacijos trūktų – visada susirasiu. Tiek, kiek skelbiama, kad ir VVG puslapyje, pakanka. Viskas aiškiai nurodoma, reikia tik atsiversti ir perskaityti. O jei neaišku, galima paskambinti, atvykti bet kada. Efektyvumas ne nuo mūsų priklauso, mes nesam pinigų savininkai, neturim laisvų rankų ir koreguoti prašymus jų, kurie domisi projektais. Mes tiesiog turim daryti tai, kas numatyta pagal Strategiją. Nei žingsnio nei į dešinę, nei į kairę. Ir visada pasiruošę padėti.

Dėkoju už atsakymus!